

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

**ΕΝΕΡΓΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ
ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ**

**Τετάρτη 19 - Πέμπτη 20
Μαρτίου 2025**

**Πολιτιστικό - Συνεδριακό Κέντρο
"Μίκης Θεοδωράκης"**

Λεωφ. Κύπρου 68, Αργυρούπολη

Τον Μάρτιο 2024, γεννήθηκε το Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων (Ελ.Δ.Α.Π.) με σκοπό να διαμορφωθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις προκειμένου οι δήμοι να αποκτήσουμε ανθεκτικότητα στις κρίσεις. Σήμερα 116 Δήμοι είναι μέλη του Ελ.Δ.Α.Π. και, ολοκληρώνοντας ένα έτος αξιοσημείωτης δραστηριότητας, διοργανώνουμε διήμερο FORUM με θέμα «Διάλογος για την Ανθεκτικότητα: Ενεργή στήριξη των ελληνικών πόλεων για τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.».

Ενόσω τα συνεχώς αυξανόμενα περιστατικά καταστροφών αναδεικνύουν επείγουσες ανάγκες στην προετοιμασία και τη διαχείριση κρίσεων, οι ελληνικές πόλεις καλούμαστε να βρεθούμε στην πρώτη γραμμή για να αντιμετωπίσουμε φαινόμενα νέα και ιδιαίτερος σύνθετα.

Επειδή, ωστόσο, η ανθεκτικότητα των τοπικών κοινοτήτων αφορά εν συνόλω την ενίσχυση της ικανότητάς τους να απορροφούν, να ανακάμπτουν και να προετοιμάζονται για μελλοντικούς κραδασμούς (οικονομικούς, περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και θεσμικούς), το FORUM του Ελ.Δ.Α.Π. ανοίγει τη συζήτηση προσεγγίζοντας όλους τους τομείς που οδηγούν στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας: Χρειαζόμαστε Περιβάλλον προστατευμένο και υγιές, με επαρκείς φυσικούς πόρους και συνεκτική πολιτική για τις χρήσεις γης, Οικονομία που επιτρέπει την πρόσβαση των πολιτών σε απασχόληση, εκπαίδευση, υπηρεσίες και κατάρτιση δεξιοτήτων, Κοινωνία συνεκτική, με ασφάλεια, υγεία και ενεργή συμμετοχικότητα, Διακυβέρνηση πολυεπίπεδη, διαφανή και ανοιχτή.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι Δήμοι καλούμαστε να συνθέσουμε αποτελεσματικές πολιτικές, με διάδραση μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών: των επιστημόνων, των πολιτικών, των τεχνολόγων και γενικά όσων λαμβάνουν τις αποφάσεις, αλλά και με τον απαιτούμενο συντονισμό και στρατηγική συνεργασία, εφαρμόζοντας τις αρχές της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Παράλληλα, γίνεται ολοένα και πιο φανερό ότι, η ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν αποτελεί απλώς εθνική υπόθεση, αλλά ευρωπαϊκή και παγκόσμια προτεραιότητα. Με ενισχυμένη εθνική και ευρωπαϊκή υποστήριξη, οι δήμοι μπορούν να εξοπλιστούν με σύγχρονα εργαλεία για να προστατεύσουν τους πολίτες και τις περιουσίες τους, να μελετήσουν, να δοκιμάσουν και να εφαρμόσουν στις πόλεις τους σύγχρονα πρότυπα ανθεκτικότητας και αειφορίας, διασφαλίζοντας ένα βιώσιμο μέλλον.

ΤΕΤΑΡΤΗ 19 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025

Εναρκτήρια εκδήλωση

Συντονιστής: Μάκης Προβατάς, δημοσιογράφος

<https://youtu.be/Z-nNaZmzQSA>

Χαιρετισμοί – Ομιλίες επισήμων:

Γιάννης Κωνσταντάτος, Πρόεδρος Δ.Σ. Ελληνικού Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων, Δήμαρχος Ελληνικού – Αργυρούπολης

<https://youtu.be/1ClW5HCyEvg>

Κωνσταντίνος Χατζηδάκης, Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης (εκπρόσωπος του Προέδρου της Ελληνικής Κυβέρνησης), Κεντρική ομιλία

<https://youtu.be/GHv32y8ayCE>

Θεόδωρος Λιβάνιος, Υπουργός Εσωτερικών

<https://youtu.be/7171T4U4pVg>

Σταύρος Παπασταύρου, Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας

<https://youtu.be/Ue9ED7PWggo>

Γιάννης Α. Κεφαλογιάννης, Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

<https://youtu.be/RJdM0rd3jUU>

Γιώργος Χατζημάρκος, Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών και Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, Περιφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου

<https://youtu.be/gEreV6AP5L0>

Παύλος Γερούλανος, Εκπρόσωπος Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, Βουλευτής ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΑΛ

<https://youtu.be/XW9bv56eFX8>

καθ. Γιάννης Μανιάτης, Ευρωβουλευτής, Αντιπρόεδρος της Ομάδας των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών (S&D) - Εξωτερικές Υποθέσεις, Ασφάλεια & Άμυνα, Διεθνής Ενεργειακή Ασφάλεια και Συνεργασία, πρ. Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής

<https://youtu.be/u-azbiMuzjA>

Νίκος Χαρδαλιάς, Περιφερειάρχης Αττικής

<https://youtu.be/OLOSsZAK1S8>

Χάρης Δούκας, Δήμαρχος Αθηναίων

<https://youtu.be/SOWSQg9YJ0w>

Ευθύμιος Λέκκας, Καθηγητής Διαχείρισης Φυσικών Καταστροφών, Πρόεδρος του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας

<https://youtu.be/jnTNMIHMwgg>

20:00 Βράβευση εθελοντικών ομάδων Πολιτικής Προστασίας από όλη την Ελλάδα

<https://youtu.be/Q2Zmk7PqSHw>

ΠΕΜΠΤΗ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025

1^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

---

*Οι Δήμαρχοι του Ελ.Δ.Α.Π. απαντούν στις ερωτήσεις του
δημοσιογράφου Μάκη Προβατά*

Μάκης Προβατάς: Καλημέρα σας. Ονομάζομαι Μάκης Προβατάς και είμαι δημοσιογράφος. Απευθύνομαι σε όλους εσάς, και ιδιαιτέρως στους μαθητές, τους οποίους με μεγάλη χαρά βλέπω σήμερα εδώ. Εργάζομαι πολλά χρόνια στον χώρο της δημοσιογραφίας, γεγονός που μου έχει προσφέρει σημαντική εμπειρία στις συνεντεύξεις. Σήμερα συνεργάζομαι με την EPT και την *Athens Voice*, ενώ στο παρελθόν εργάστηκα στο *Βήμα* και το *BHMAgazino*. Έχω συγγράψει δεκαπέντε βιβλία συνεντεύξεων με εξέχουσες προσωπικότητες της χώρας. Το αναφέρω αυτό για να γίνει κατανοητό το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα διεξαχθεί η σημερινή συζήτηση.

Σήμερα θα συνομιλήσουμε με δημάρχους που συμμετέχουν όλοι στο Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων. Πριν ξεκινήσουμε, θα ήθελα να καλωσορίσω θερμά τα σχολεία που μας τιμούν με την παρουσία τους: το 2ο Γυμνάσιο Ελληνικού, το 3ο Γυμνάσιο Αργυρούπολης, το 1ο και 2ο Γενικό Λύκειο Αργυρούπολης, το 3ο ΓΕΛ Αργυρούπολης, το 1ο Γενικό Λύκειο Ελληνικού, τα Εκπαιδευτήρια Γεωργίου Ζώη και το 2ο Γυμνάσιο Μοσχάτου.

Η συζήτηση θα είναι περιορισμένης διάρκειας, καθώς οι συμμετέχοντες δήμαρχοι είναι πολλοί. Συνεπώς, θα περιοριστούμε σε δύο ή το πολύ τρεις ερωτήσεις προς τον καθένα, επικεντρωμένες στα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κάθε περιοχή.

Θα ήθελα επίσης να απευθύνω ένα μήνυμα στους μαθητές που ενδιαφέρονται για τη δημοσιογραφία: στη σημερινή εποχή του διαδικτύου και της παραπληροφόρησης, το σημαντικότερο ερώτημα που πρέπει να θέτει ένας

δημοσιογράφος είναι: «Ποια είναι η πηγή σου;». Η πηγή δεν μπορεί να είναι απλώς «κάτι που ακούσαμε» ή «το διάβασα στο Facebook». Οφείλει να είναι διασταυρωμένη και αξιόπιστη. Ακόμη και σε μεγάλα διεθνή μέσα ενημέρωσης, όπως οι *New York Times*, ελέγχουμε και διασταυρώνουμε τις πληροφορίες, διότι όλοι μπορούν να υποπέσουν σε λάθη. Η αξιοπιστία της πηγής είναι το θεμέλιο της δημοσιογραφίας.

Σε ό,τι αφορά τους δημάρχους, ας έχουμε υπόψη μας ότι επιτελούν ένα από τα πιο δύσκολα έργα στη δημόσια διοίκηση. Ο πρώην Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, Λύντον Τζόνσον, είχε πει χαρακτηριστικά: «Όταν αντιμετωπίζω ένα τεράστιο πρόβλημα στον Λευκό Οίκο, σκέφτομαι ότι θα μπορούσε να είναι και χειρότερα : να είμαι δήμαρχος». Οι δήμαρχοι βρίσκονται καθημερινά αντιμέτωποι με τους συμπολίτες τους, απολογούνται σε όλους, ενώ καλούνται να αντιμετωπίσουν πλήθος προβλημάτων, όχι πάντα με μέσα που επαρκούν.

Η σημερινή συζήτηση θα διεξαχθεί σε μικρά πάνελ, ώστε να υπάρχει καλύτερη ροή. Σε αυτή την προσπάθεια θα με συνδράμει ο συνάδελφος Νίκος Κιούσης, τον οποίο ευχαριστώ θερμά.

Ξεκινάμε, λοιπόν, με το πρώτο πάνελ. Καλωσορίζουμε τον Δήμαρχο Οινουσσών, κύριο Γεώργιο Δανιήλ, τον Δήμαρχο Νισύρου, κύριο Χριστοφή Κορωναίο, και τον Δήμαρχο Αγίου Ευστρατίου, κύριο Κωνσταντίνο Σινάνη. Σας ευχαριστούμε πολύ που βρίσκεστε σήμερα μαζί μας και που ανταποκριθήκατε στην πρόσκληση.

1^ο PANEL Δήμαρχοι μικρών νησιών

Δήμαρχος Οινουσσών - Γεώργιος Δανιήλ

Μάκης Προβατάς: Αναρωτιέμαι, σε ένα νησί όπως οι Οινούσες, ποιο θεωρείτε ότι είναι το βασικότερο πρόβλημα; Μιλάμε για το Βόρειο Αιγαίο, με ποικίλα ζητήματα, ορισμένα εκ των οποίων είναι διαχρονικά. Ποιο θα χαρακτηρίζατε ως το σημαντικότερο;

Γεώργιος Δανιήλ: Καταρχάς, θα ήθελα να συγχαρώ το Δίκτυο για το πρώτο Φόρουμ, καθώς και τον Δήμαρχο και το Διοικητικό Συμβούλιο για τη διοργάνωση. Όταν πρότεινα στο Δημοτικό Συμβούλιο την ένταξή μας σε ακόμη ένα Δίκτυο, υπήρξαν αντιδράσεις, διότι θεωρήθηκε ότι ήδη συμμετέχουμε σε αρκετά. Ωστόσο, αυτό είναι το σημαντικότερο, καθώς αφορά τα κυριότερα προβλήματα.

Οι Οινούσες αποτελούν ένα νησιωτικό σύμπλεγμα μεταξύ της Χίου και της μικρασιατικής Ερυθραίας. Η συνολική τους έκταση είναι περίπου 14 τ.χλμ. - όσο περίπου η Αργυρούπολη - και διαθέτουν περίπου 700 κατοίκους, μεταξύ των οποίων αρκετοί σπουδαστές της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού, λίγο μεγαλύτεροι από εσάς τα παιδιά.

Τα κύρια προβλήματα είναι, όπως ανέφερε και ο Δήμαρχος Νισύρου, η πολιτική προστασία, η ανθεκτικότητα και η αειφορία. Για τις Οινούσες ειδικότερα, το σημαντικότερο ζήτημα είναι η λειψυδρία. Πρόκειται για σοβαρό πρόβλημα σε ολόκληρο το Βόρειο Αιγαίο και κυρίως στα μικρά νησιά που δεν διαθέτουν υδάτινους πόρους.

Είμαι εκλεγμένος Δήμαρχος για δεύτερη φορά. Όταν ανέλαβα το 2019, δεν υπήρχε καμία δομή πολιτικής προστασίας. Δεν το λέω με τη λογική του «παρέλαβα καμένη γη» το ανέφεραν χθες και πολιτικοί φορείς: η πολιτική προστασία τότε ήταν απλώς ένα γραφείο στις νομαρχίες, όπου συνήθως τοποθετούνταν απόστρατοι αξιωματικοί χωρίς άλλη απασχόληση. Ωστόσο, στην πορεία απέκτησε τεράστια σημασία.

Σε ένα μικρό νησί, λοιπόν, τα προβλήματα εντοπίζονται στην απουσία της άμεσης παρουσίας της Κεντρικής Διοίκησης. Δεν υπάρχουν υπουργεία δίπλα μας για να ζητήσουμε βοήθεια· χρειάζεται να οργανώσουμε τα πάντα από την αρχή. Έτσι έπρεπε να δημιουργήσουμε πολιτική προστασία, να εξοπλιστούμε, να συγκροτήσουμε εθελοντική ομάδα. Διότι αν δεν σβήσουμε εμείς τη φωτιά, αν δεν βοηθήσουμε εμείς τους συμπολίτες μας από πλημμύρες ή άλλα φαινόμενα, κανείς δεν θα ασχοληθεί με εμάς. Είναι αναγκαίο να συνενώσουμε τις δυνάμεις μας και να βρούμε λύσεις.

Μάκης Προβατάς: Επιτρέψτε μου μια ερώτηση. Αναφερθήκατε στο πρόβλημα του νερού. Σε ένα νησί : σε μια χώρα γενικότερα : που περιβάλλεται από θάλασσα, δεν θα μπορούσε να αξιοποιηθεί αυτό το στοιχείο μέσω καινοτόμων λύσεων;

Γεώργιος Δανιήλ: Ακριβώς αυτό πράξαμε. Εγκαταστήσαμε τρεις νέες μονάδες αφαλάτωσης, οι οποίες μας παρέχουν περίπου 1.100 κυβικά μέτρα ημερησίως. Παράλληλα, συγκεντρώνουμε το βρόχινο νερό σε λιμνοδεξαμενή και έχουμε δρομολογήσει ένα ακόμη έργο, φράγμα, για να συγκεντρώνουμε το νερό που διαφορετικά θα κατέληγε στη θάλασσα. Ωστόσο, δεν έχουμε πάντοτε βροχοπτώσεις. Την περσινή χρονιά περάσαμε μεγάλο διάστημα ξηρασίας, που μας στέρησε πλήρως τους υδάτινους πόρους.

Μάκης Προβατάς: Άρα, Δήμαρχε, θα πρέπει να αξιοποιείτε ολοένα και περισσότερο τις νέες τεχνολογίες, ακόμη και την τεχνητή νοημοσύνη.

Γεώργιος Δανιήλ: Οι νέες τεχνολογίες είναι χρήσιμες, αλλά συνδυάζονται και με τις παραδοσιακές πρακτικές. Οι κάτοικοι, για παράδειγμα, ξανάνοιξαν τις παλιές δεξαμενές τους, τις οποίες είχαν εγκαταλείψει έχοντας εμπιστοσύνη στο δημοτικό δίκτυο. Δημιουργούμε νέες δεξαμενές και επιδιώκουμε να αξιοποιήσουμε τα αποθέματα στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

Εφαρμόσαμε επίσης σύστημα τηλεμετρίας, το οποίο είναι εξαιρετικά σημαντικό για ένα μικρό νησί: μπορούμε να ελέγχουμε πού πηγαίνει η τελευταία σταγόνα νερού, αν υπάρχουν διαρροές ή σπατάλες. Έτσι, κάθε καταναλωτής συμμετέχει ενεργά σε αυτήν την κοινή προσπάθεια.

Η πολιτική προστασία, η ανθεκτικότητα και η αειφορία αποτελούν καθημερινή μέριμνα. Οφείλουμε να συντονίζουμε τις δράσεις μας με τρόπο που να οδηγεί στην επίτευξη αυτών των στόχων. Γι' αυτό και η δημιουργία του Δικτύου είναι ιδιαίτερα χρήσιμη. Το γεγονός ότι συμμετέχουν και τα μικρά νησιά, όχι μόνο οι μεγάλες πόλεις, μας γεμίζει ελπίδα και αισιοδοξία για την ανάπτυξή μας.

Μάκης Προβατάς: Έχουμε ήδη υπερβεί τον χρόνο κατά ενάμιση λεπτό, αλλά όταν κανείς ταξιδεύει με απαγορευτικό, είναι απαγορευτικό και να τον διακόψουμε. Σας ευχαριστούμε θερμά, κύριε Δήμαρχε.

Δήμαρχος Νισύρου - Χριστοφής Κορωναίος

Μάκης Προβατάς: Κύριε Δήμαρχε, στη Νίσυρο το πρώτο ερώτημα αφορά, όπως είναι φυσικό, το ηφαίστειο. Πώς το αντιμετωπίζετε ως πρόβλημα;

Χριστοφής Κορωναίος: Κατ' αρχάς, θα ήθελα να ευχαριστήσω το Δίκτυο και τον Πρόεδρο, κύριο Κωνσταντάτο, τον οποίο γνωρίζω από την περίοδο πριν από τη δημιουργία του Δικτύου. Η Νίσυρος είναι ηφαιστειογενές νησί, με τον κρατήρα στο κέντρο και με συχνή σεισμική δραστηριότητα. Φέτος δεν είχαμε σεισμούς, αλλά πριν από τρία χρόνια αντιμετωπίζαμε καθημερινά σεισμικά φαινόμενα.

Έχουμε εγκαταστήσει συστήματα παρακολούθησης: 22 σημεία GPS που ελέγχουν την κίνηση του εδάφους, 4 σταθμούς GNSS, καθώς και 5 σεισμολογικούς σταθμούς που παρακολουθούνται από το ΕΚΠΑ, ενώ διαθέτουμε και δύο επιπλέον σεισμολογικούς σταθμούς. Με αυτά τα δεδομένα, που ελέγχονται καθημερινά, μπορούμε να παρακολουθούμε την κινητικότητα και την παραμόρφωση του εδάφους, καθώς και τη σεισμικότητα.

Μάκης Προβατάς: Άρα, χάρη στην επιστήμη, η κατάσταση είναι υπό έλεγχο. Να υπενθυμίσουμε ότι η Ελλάδα είναι μια σεισμογενής χώρα και πως η μοναδική ομορφιά των νησιών μας οφείλεται εν μέρει και στις ηφαιστειακές εκρήξεις. Αυτό μας οδηγεί στη δεύτερη ερώτηση: η ένταξη της Νισύρου στα γεωπάρκα της UNESCO.

Χριστοφής Κορωναίος: Υπάρχει και ο μύθος της δημιουργίας της Νισύρου που σχετίζεται με το ηφαίστειο. Σημαντικό είναι ότι ο επισκέπτης μπορεί να μπει μέσα στον κρατήρα : μοναδικό φαινόμενο παγκοσμίως. Έχουμε καταθέσει αίτημα, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αθηνών, για την ένταξή μας στα γεωπάρκα της UNESCO. Συνεργαζόμαστε στενά με το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Διεθνές Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και το Πολυτεχνείο, συμμετέχοντας σε διάφορα ερευνητικά προγράμματα. Η απόφαση για το αίτημα θα εκδοθεί τον Σεπτέμβριο και ελπίζουμε να είναι θετική.

Μάκης Προβατάς: Ας ευχηθούμε όλοι να είναι θετική. Και να θυμόμαστε ότι, πριν επισκεφθούμε το εξωτερικό, αξίζει να γνωρίσουμε την Ελλάδα. Όπως είπε ο Κώστας

Αξελός, «η Ελλάδα είναι πέρα από το όμορφο». Η χώρα μας έχει ανεξάντλητη ομορφιά. Σας ευχαριστούμε πολύ, κύριε Δήμαρχε.

Χριστοφής Κορωναίος: Η απόφαση αναμένεται στα μέσα Σεπτεμβρίου.

Μάκης Προβατάς: Θα είμαστε όλοι με τη σκέψη μας σε αυτό. Ευχαριστούμε θερμά.

Δήμαρχος Αγίου Ευστρατίου - Κωνσταντίνος Σινάνης

Μάκης Προβατάς: Και τώρα, περνάμε στον νεότερο Δήμαρχο, του Αγίου Ευστρατίου, μόλις 35 ετών.

Κωνσταντίνος Σινάνης: Είναι ιδιαίτερη χαρά μου που βλέπω τόσους νέους ανθρώπους εδώ. Επιτρέψτε μου να ομολογήσω ότι έχω ακόμη πολύ πρόσφατες μνήμες από τις σχολικές αίθουσες.

Μάκης Προβατάς: Ήσασταν καλός μαθητής;

Κωνσταντίνος Σινάνης: Ας πούμε... ικανοποιητικός.

Μάκης Προβατάς: Να θυμάστε ότι για να γίνει κανείς Δήμαρχος απαιτούνται κυρίως οργανωτικές ικανότητες και όχι μόνο καλοί βαθμοί. Ποιο θεωρείτε, λοιπόν, ότι είναι το βασικό προσόν για να διοικεί κανείς ένα νησί όπως ο Άγιος Ευστράτιος;

Κωνσταντίνος Σινάνης: Πρόσφατα μαθητές του Δημοτικού επισκέφθηκαν το γραφείο μου και με ρώτησαν κάτι παρόμοιο. Πιστεύω ότι ένας καλός Δήμαρχος δεν είναι αυτός που απλώς υλοποιεί έργα και σταματά· είναι εκείνος που πάντα σκέφτεται τι περισσότερο μπορεί να κάνει για τον τόπο του. Ένας Δήμαρχος δεν πρέπει ποτέ να είναι απολύτως ικανοποιημένος με τον εαυτό του.

Μάκης Προβατάς: Πολύ σωστά. Και ποιο είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα του Αγίου Ευστρατίου;

Κωνσταντίνος Σινάνης: Το βασικό πρόβλημα είναι οι υποδομές. Δεν υπάρχει κλιμάκιο της Πυροσβεστικής, ούτε προσωπικό ούτε επαρκή μέσα. Διαθέτουμε μόνο ένα όχημα, το οποίο μάλιστα είχαμε παραχωρήσει στην Υπηρεσία έπειτα από αίτημά της : και στη συνέχεια μας ενημέρωσαν ότι δεν το χρειαζόνταν. Ο εθελοντισμός είναι το πρώτο μας καταφύγιο, αλλά χρειαζόμαστε και θεσμική υποστήριξη.

Πρέπει σε κάθε νησί να υπάρχουν τουλάχιστον λίγοι εξειδικευμένοι άνθρωποι που θα μπορούν να καθοδηγήσουν τους πολίτες σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Σχετικά με την πολιτική προστασία, έχουμε ξεκινήσει με το Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων να εκπονούμε νέα σχέδια, καθώς τα υφιστάμενα : όπως το σχέδιο «Εγκέλαδος» : συχνά περιέχουν σοβαρά λάθη, όπως τοποθέτηση σημείου συγκέντρωσης πάνω σε ρήγμα.

Όσον αφορά το νερό, το πρόβλημα δεν είναι τόσο οξύ όσο σε άλλα νησιά, ωστόσο η επάρκειά του, ειδικά την αντιπυρική περίοδο, είναι κρίσιμη. Η σπατάλη πρέπει να αποφεύγεται με κάθε τρόπο. Ακόμη και μια αντανάκλαση από κουτάκι αναψυκτικού μπορεί να προκαλέσει πυρκαγιά· γι' αυτό χρειάζεται μεγάλη προσοχή.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε, κύριε Δήμαρχε. Ένα θερμό χειροκρότημα και για τους τρεις δημάρχους μας : των Οινουσσών, της Νισύρου και του Αγίου Ευστρατίου.

2ο PANEL Δήμαρχοι της Κρήτης

Δήμαρχος Χερσονήσου - Ζαχαρίας Δοξαστάκης

Μάκης Προβατάς: Να πω ότι, αν και επισκεπτόμουν συχνά την Ελλάδα, είχα μια βασική «παράλειψη»: μέχρι πριν από οκτώ χρόνια δεν είχα επισκεφθεί ποτέ την Κρήτη. Θα έλεγα ότι είναι σχεδόν «απαγορευτικό» να φύγει κανείς εκτός Ελλάδας χωρίς πρώτα να γνωρίσει την Κρήτη. Από τότε έχω επιστρέψει επανειλημμένα, 7:8 φορές, για συγκεκριμένους λόγους. Πρόκειται για έναν μοναδικό τόπο, που υπήρξε και η πύλη εισόδου του δυτικού πολιτισμού στην Ευρώπη μέσω του μινωικού πολιτισμού.

Να ξεκινήσουμε, λοιπόν, με τον Δήμαρχο Χερσονήσου. Σκεφτόμουν το εξής: δεν υπάρχει κάποιο κοινό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλοι οι δήμοι της Κρήτης; Δεδομένου ότι το νησί διαθέτει τέσσερις νομούς, αναρωτιέμαι αν υπάρχει ένα μείζον ζήτημα το οποίο να αφορά συνολικά την Κρήτη. Διότι, φαινομενικά, η Κρήτη διαθέτει τα πάντα και δεν παρουσιάζει προβλήματα.

Ζαχαρίας Δοξαστάκης: Καλημέρα σε όλους. Είναι ιδιαίτερη χαρά και τιμή να βρίσκομαι σήμερα εδώ, πλάι σε συναδέλφους, αλλά και σε εσάς που συντονίζετε τη συζήτηση. Επιτρέψτε μου να καταθέσω τις εμπειρίες μιας μακράς πορείας. Εξελέγην για πρώτη φορά το 1986, σε ηλικία μόλις 26 ετών, και συνεχίζω μέχρι σήμερα, πλέον 66 ετών, έχοντας βιώσει πολλά.

Εκπροσωπώ έναν δήμο με 200.000 τουριστικά κρεβάτια. Αυτό και μόνο καταδεικνύει την απόσταση ανάμεσα στις υπάρχουσες υποδομές και στις πραγματικές ανάγκες. Όταν ο επισκέπτης βρίσκεται σε διακοπές, απαιτεί ηρεμία και ασφάλεια. Οι τρέχουσες υποδομές δεν επαρκούν για να ανταποκριθούν σε αυτή την εκρηκτική αύξηση. Έτσι, το 1997, ο Δήμος Χερσονήσου ήταν ο πρώτος στην Ελλάδα που εκπόνησε επιχειρησιακό σχέδιο για την πολιτική προστασία. Τότε, νέος ακόμη ο κύριος Λέκκας, και εγώ επίσης, ξεκινήσαμε μια πρωτοποριακή προσπάθεια, η οποία, πιστεύω, έχει αποδώσει έως σήμερα.

Το νησί σήμερα φαντάζει παράδεισος. Ωστόσο, παρά τη στήριξη που παρέχει διαχρονικά σε συγκεκριμένα πολιτικά πρόσωπα, παραμένει παντελής η έλλειψη βασικών έργων υποδομής. Δεν υπάρχει Βόρειος Οδικός Άξονας, με αποτέλεσμα να χάνονται ανθρώπινες ζωές κάθε χρόνο.

Μάκης Προβατάς: Αυτός είναι, φίλες και φίλοι, ο γνωστός ΒΟΑΚ, που συχνά ακούμε να αναφέρεται.

Ζαχαρίας Δοξαστάκης: Πρόκειται για τον αυτοκινητόδρομο που λείπει, μήκους 250 χιλιομέτρων, ο οποίος θα συνέδεε άκρη σε άκρη την Κρήτη. Παράλληλα, υπάρχουν ζητήματα που αφορούν την ενιαία διαχείριση του νερού και τα συστήματα πολιτικής προστασίας. Κατασκευάζεται, επίσης, το νέο αεροδρόμιο με στόχο να παραδοθεί το 2027.

Όλα αυτά τα θέματα μας απασχολούν καθημερινά. Υπάρχει ενότητα μεταξύ των δημάρχων —είμαστε 24 στο νησί— και συνεργαζόμαστε άριστα με τον Περιφερειάρχη, ο οποίος επίσης προέρχεται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Κοινός μας στόχος είναι να μετριάσουμε τα προβλήματα, να περιορίσουμε την τρωτότητα και να καταστήσουμε το νησί ανθεκτικό.

Μάκης Προβατάς: Και μία ερώτηση που, στην πραγματικότητα, θα τεθεί σε όλους κατά τη διάρκεια της σημερινής συζήτησης: ποια είναι η συμβολή της τεχνητής νοημοσύνης, των νέων τεχνολογιών και της επιστημονικής υποστήριξης;

Ζαχαρίας Δοξαστάκης: Είναι εξαιρετικά σημαντική. Σκεφτείτε ότι ο παραλιακός δρόμος συγκεντρώνει χιλιάδες επισκέπτες, σε σημείο ασφυξίας, καθιστώντας την κυκλοφορία αδύνατη. Ήδη εγκαθιστούμε συστήματα τα οποία θα ελέγχουν, θα προλαμβάνουν και θα παρεμβαίνουν αποτελεσματικά. Αυτό γίνεται σε συνεργασία με τους επιχειρηματίες, με τους οποίους διατηρούμε εξαιρετική σχέση. Διαθέτουμε 57 ξενοδοχεία πέντε αστέρων και 120 τεσσάρων αστέρων. Αυτή είναι η δύναμή μας. Οι επιχειρηματίες προπορεύονται σε πολλές περιπτώσεις της πολιτείας και ευτυχώς στέκονται αρωγοί στις προσπάθειές μας, ώστε να αναβαθμίσουμε το τουριστικό προϊόν, όχι μόνο προς όφελος των επισκεπτών, αλλά και των μόνιμων κατοίκων, οι οποίοι από 40.000 φτάνουν τους 250.000 κατά την τουριστική περίοδο.

Μάκης Προβατάς: Σας ευχαριστούμε θερμά. Ένα θερμό χειροκρότημα. Υπενθυμίζω: απαγορεύεται να φύγετε εκτός Ελλάδας χωρίς να επισκεφθείτε την Κρήτη!

Ζαχαρίας Δοξαστάκης: Σας περιμένουμε όλους με χαρά.

Μάκης Προβατάς: Βεβαίως! Αλλά να ξέρετε ότι, αν πάτε, θα επιστρέψετε με κιλά παραπάνω. Στην Κρήτη δεν υπάρχει το «δεν τρώω, δεν πίνω». Αυτά δεν υφίστανται. Πάμε, λοιπόν, στον Δήμαρχο Σφακίων.

Δήμαρχος Σφακίων - Ιωάννης Ζερβός

Μάκης Προβατάς: Κύριε Δήμαρχε, στην Κρήτη, με το πράσινο και όλα τα σχετικά, πώς είναι η κατάσταση σε ό,τι αφορά την πυροπροστασία; Η κλιματική κρίση είναι πλέον παρούσα, έτσι δεν είναι; Προφανώς απαιτείται προσοχή από όλους μας, ωστόσο υπάρχουν και φαινόμενα που ξεπερνούν τις δυνατότητες των τοπικών κοινωνιών. Το ζήτημα της πυροπροστασίας πώς το αντιμετωπίζετε;

Ιωάννης Ζερβός: Καλημέρα και από εμένα. Ευχαριστώ θερμά τον φίλο Δήμαρχο για την πρόσκληση, καθώς και για την ίδρυση και λειτουργία του Δικτύου. Φυσικά, καλωσορίζω και τους μαθητές μας. Θα ήθελα να πω ότι τα Σφακιά είναι ένας

ιστορικός δήμος, με σπουδαία παρακαταθήκη σε τομείς όπως η ιστορία και ο πολιτισμός, αλλά διαθέτουν και έναν εξαιρετικά πλούσιο φυσικό πλούτο.

Αναφορικά με το ερώτημά σας, κύριε Προβατά, ο Δήμος Σφακίων είναι ένας ιδιαίτερα εκτεταμένος δήμος, με συνολική έκταση 468 km². Πριν τον «Καποδίστρια» ήταν ο μεγαλύτερος σε έκταση δήμος στην Ελλάδα, αν και με πολύ αραιό πληθυσμό. Διαθέτουμε το μεγαλύτερο φυσικό δάσος της Κρήτης.

Μάκης Προβατάς: Για αυτό και σας ρώτησα, λόγω του δάσους.

Ιωάννης Ζερβός: Ακριβώς. Στην περιοχή μας βρίσκονται τα Λευκά Όρη, με 55 κορυφές πάνω από τα 2.000 μέτρα, αλπικά τοπία, αλλά και θάλασσα. Ο Δήμος Σφακίων συνδυάζει πολλά και σπουδαία στοιχεία. Έχουμε, συνεπώς, χρέος και υποχρέωση να διατηρήσουμε αυτόν τον φυσικό πλούτο. Ξεχωρίζει φυσικά το φημισμένο φαράγγι της Σαμαριάς, αλλά και πολλά άλλα.

Τα Σφακιά έχουν δύο βασικές πύλες εισόδου: το επαρχιακό οδικό δίκτυο και το φαράγγι της Σαμαριάς, που προσελκύει επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Στην περιοχή μας καταγράφονται οι περισσότερες επιχειρήσεις αναζήτησης : διάσωσης σε πανελλαδικό επίπεδο.

Ως δημοτική αρχή, την περίοδο 2015:2019, καταφέραμε να ιδρύσουμε :και να λειτουργεί πλέον, καθώς μέχρι τότε υπήρχε μόνο τυπικά σε ΦΕΚ: το Πυροσβεστικό Κλιμάκιο Ανώπολης. Το κλιμάκιο αυτό είναι επανδρωμένο, χρειάζεται ωστόσο επιπλέον ενίσχυση. Παρεμβαίνει όχι μόνο σε ζητήματα πυροπροστασίας, αλλά κυρίως σε περιπτώσεις αναζήτησης και διάσωσης συνανθρώπων μας. Πρόσφατα, δυστυχώς, είχαμε το τραγικό περιστατικό με έναν νεαρό Γερμανό, ο οποίος εισήλθε στο φαράγγι, χάθηκε και βρέθηκε μετά από έναν μήνα, με τον τρόπο που βρέθηκε.

Είναι σαφές ότι χρειαζόμαστε περισσότερη στήριξη προς αυτήν την κατεύθυνση. Αυτό, ωστόσο, δεν μπορεί να το καλύψει μόνος του ο Δήμος, με τους περιορισμένους πόρους που διατίθενται από την Πολιτεία. Για παράδειγμα, όταν η επιχορήγηση για την πυροπροστασία ανέρχεται σε μόλις 47.000 ευρώ, με τόσο εκτεταμένο αγροτικό και ορεινό οδικό δίκτυο, είναι αδύνατον να ανταποκριθούμε στοιχειωδώς στις ανάγκες. Γιατί, όταν συμβαίνει ένα περιστατικό, είναι κρίσιμο να υπάρχει πρόσβαση, μέσα και φυσικά επαρκές προσωπικό. Αυτά είναι λοιπόν τα

βασικά ζητούμενα για τα Σφακιά: να προστατεύσουμε το περιβάλλον μας και να ενισχυθούμε ουσιαστικά προς αυτήν την κατεύθυνση.

Μάκης Προβατάς: Μια ερώτηση: διαθέτετε προσωπικό ή υλικά τα οποία δεν έχετε αξιοποιήσει επαρκώς και θα έπρεπε να τα ενεργοποιήσετε; Ρωτώ διότι οι μαθητές συχνά ακούν μόνο για τις ευθύνες της κεντρικής διοίκησης. Υπάρχουν δυνατότητες που εξαρτώνται αποκλειστικά από εσάς ως δήμαρχο;

Ιωάννης Ζερβός: Θα σας πω το εξής: η τοπική κοινωνία ανταποκρίνεται δυναμικά. Οι περισσότερες επιχειρήσεις αναζήτησης - διάσωσης πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή εθελοντών, και αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό. Στην πρόσφατη, δυστυχώς τραγική, υπόθεση του Γερμανού, οι εθελοντές ορειβάτες, αρκετοί εκ των οποίων ήταν από την περιοχή, είχαν τον καθοριστικό ρόλο.

Σε όλες τις περιπτώσεις αναζητήσεων, συμμετέχουν άνθρωποι που γνωρίζουν άριστα το τοπικό ανάγλυφο. Διότι το έδαφος της περιοχής είναι ιδιόμορφο και απαιτητικό. Δεν μπορεί οποιοσδήποτε να επιχειρήσει εκεί, καθώς υπάρχει κίνδυνος να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο την ίδια του τη ζωή.

Μάκης Προβατάς: Φυσικά, αυτό είναι προφανές.

Ιωάννης Ζερβός: Ακριβώς. Είναι λοιπόν πολύτιμο που υπάρχουν ντόπιοι γνώστες της περιοχής, οι οποίοι σε κάθε δύσκολη στιγμή είναι παρόντες και συνεισφέρουν καθοριστικά.

Μάκης Προβατάς: Να χειροκροτήσουμε, παρακαλώ.

Αντιδήμαρχος Δήμου Μυλοποτάμου - Σήφης Βουκάλης

Σήφης Βουκάλης: Ονομάζομαι Σήφης Βουκάλης, Αντιδήμαρχος Ποιότητας Ζωής και Πολιτικής Προστασίας. Εκπροσωπώ σήμερα τον Δήμαρχο, καθώς μια έκτακτη ανάγκη τον υποχρέωσε να επιστρέψει. Ζητώ συγγνώμη εκ μέρους του.

Μάκης Προβατάς: Μην ανησυχείτε. Ο αντιδήμαρχος έχει περισσότερες ευθύνες από τον δήμαρχο;

Σήφης Βουκάλης: Όχι, ασφαλώς. Ο δήμαρχος φέρει όλες τις ευθύνες για ολόκληρο τον δήμο. Ωστόσο, και ο αντιδήμαρχος έχει ανάλογες ευθύνες στους τομείς που του έχουν ανατεθεί.

Μάκης Προβατάς: Θα ήθελα λοιπόν να σας ρωτήσω το εξής: έχετε ακούσει ασφαλώς για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η Ελλάδα είναι πλούσια σε ήλιο, νερό και αέρα· είναι απαραίτητο να αξιοποιήσουμε αυτά τα «όπλα». Δεν γνωρίζω αν υπάρχει άλλη χώρα με τόσο ευνοϊκά χαρακτηριστικά. Πώς είναι η κατάσταση στη δική σας περιοχή όσον αφορά την ενεργειακή μετάβαση;

Σήφης Βουκάλης: Αγγίζετε, κύριε Προβατά, ευαίσθητα ζητήματα...

Μάκης Προβατάς: Ποιο είναι το σχόλιό σας λοιπόν;

Ιωάννης Μαλανδράκης: Εμείς στην Κρήτη λέμε «κουμπουριά».

Μάκης Προβατάς: «Κουμπουριά», πολύ ωραία.

Σήφης Βουκάλης: Εγώ θα το έλεγα «ευαίσθητες χορδές».

Μάκης Προβατάς: Καταλαβαίνω, είναι όντως ένα ευαίσθητο θέμα...

Σήφης Βουκάλης: Πράγματι. Ωστόσο, θα ήθελα να τονίσω ότι στον Δήμο μας βρίσκεται ένα από τα ελάχιστα φυσικά γεωπάρκα της UNESCO, στην κορυφή του Ψηλορείτη. Συνεπώς, η αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας πρέπει να είναι ήπιας μορφής και όχι βάσει μεγάλων, παρεμβατικών σχεδίων. Είναι απαραίτητη η ισορροπία ανάμεσα στο φυσικό κάλλος, το τουριστικό προϊόν και την ενεργειακή αναβάθμιση.

Παράλληλα, θέλω να ευχαριστήσω τον Δήμαρχο για την πρόσκληση και την αποδοχή στο Δίκτυο. Το Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων έχει ως βάση την προετοιμασία μας απέναντι στα φαινόμενα που προκύπτουν λόγω της κλιματικής κρίσης: πλημμύρες, πυρκαγιές και άλλα. Συμφωνώντας με τους προηγούμενους δημάρχους από την Κρήτη αλλά και από τα υπόλοιπα νησιά, οφείλω να τονίσω ότι υπάρχει ένα δομικό πρόβλημα στους δήμους, το οποίο εμείς βιώνουμε πολύ έντονα. Αν δείτε αυτό το διάγραμμα, αφορά το Τμήμα Άρδευσης του Δήμου μας.

Μάκης Προβατάς: Θα το δω και θα το σχολιάσω μετά, ναι...

Σήφης Βουκάλης: Το Τμήμα Άρδευσης έχει αρμοδιότητα να συντηρεί το δίκτυο άρδευσης του δήμου. Παρατηρείτε πόσες κενές θέσεις υπάρχουν : σχεδόν όλες.

Μάκης Προβατάς: Ναι, βλέπω· ίσως τρεις·τέσσερις μόνο είναι καλυμμένες.

Σήφης Βουκάλης: Ακριβώς. Αυτό είναι αποτέλεσμα μιας αλληλουχίας νομοθετικών ρυθμίσεων. Ο τελευταίος νόμος προβλέπει ότι μπορείς να προκηρύξεις θέση μόνο για όσους συνταξιοδοτούνται στα 67. Όσοι δηλαδή αποχωρούν νωρίτερα, είτε με παραίτηση είτε λόγω θανάτου, δεν αντικαθίστανται. Το κεντρικό κράτος :για το οποίο έγινε λόγος προηγουμένως: δεν μας επιτρέπει να προκηρύξουμε τις θέσεις αυτές και να τις καλύψουμε. Έτσι οι δήμοι υποστελεχώνονται και αναγκάζονται να καλύπτουν τις ανάγκες τους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, οκτάμηνες ή δίμηνες.

Μάκης Προβατάς: Πολύ σωστά. Να το ακούσουν και οι μαθητές: το έχετε θέσει ως αίτημα προς την κεντρική διοίκηση, σωστά; Η ερώτηση βεβαίως είναι ρητορική.

Σήφης Βουκάλης: Βεβαίως, το έχουμε θέσει.

Μάκης Προβατάς: Προφανώς. Και η απάντηση που έχετε λάβει ποια είναι;

Σήφης Βουκάλης: Η απάντηση είναι ότι εξακολουθούν να ισχύουν τα μνημονιακά απόνερα του «ένας προς έναν». Είναι πολύ δύσκολο να εγκριθούν νέες προσλήψεις· απαιτούνται ειδικές εγκρίσεις και σύνθετες διαδικασίες.

Μάκης Προβατάς: Άρα υπάρχει συγκεκριμένη απάντηση, δεν είναι θέμα αυθαιρεσίας.

Σήφης Βουκάλης: Ασφαλώς, αλίμονο. Όσον αφορά την Πολιτική Προστασία: εμείς έχουμε συγκροτήσει ομάδες με τους προέδρους των τοπικών κοινοτήτων, καθώς δεν διαθέτουμε οργανωμένη δομή πολιτικής προστασίας. Στον Δήμο μας λειτουργούν δύο πυροσβεστικά κλιμάκια, στον Κουλούκωνα και στον Γεροπόταμο. Οι άνθρωποι εκεί πραγματικά υπερβάλλουν εαυτόν. Μόλις την περασμένη εβδομάδα κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν δύο μικρές πυρκαγιές. Η περίοδος έχει ήδη ξεκινήσει.

Μάκης Προβατάς: Με την κλιματική κρίση, δυστυχώς, δεν υπάρχει πια «καλοκαίρι» και «χειμώνας»...

Σήφης Βουκάλης: Έτσι είναι. Εμείς προσπαθούμε όσο μπορούμε. Ο Δήμος μας χαρακτηρίζεται από έντονη γεωμορφολογία και υψομετρικές διαφορές: από την ψηλότερη κορυφή της Κρήτης μέχρι το παραθαλάσσιο τοπίο. Διαθέτουμε 900 χιλιόμετρα οδικού δικτύου. Μόνο ο καθαρισμός αυτού του δικτύου δημιουργεί αυτομάτως αντιπυρικές ζώνες. Ωστόσο, δεν υπάρχουν τα απαραίτητα εργαλεία και το προσωπικό για να το υλοποιήσουμε.

Για αυτόν τον λόγο ήρθαμε εδώ, για να ζητήσουμε ενίσχυση: σε μηχανήματα, σε ανθρώπινο δυναμικό και σε υλικούς πόρους, ώστε να προστατεύσουμε αποτελεσματικά τον τόπο μας.

Μάκης Προβατάς: Και όπως λέει η παροιμία: «Εν τη ενώσει η ισχύς». Αυτό ακριβώς υπηρετεί το Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων. Σας ευχαριστούμε θερμά, να είστε καλά.

Δήμαρχος Πλατανιά - Ιωάννης Μαλανδράκης

Μάκης Προβατάς: Να πάμε τώρα στον Δήμαρχο Πλατανιά. Πείτε μας λίγα λόγια για την «κουμπουριά». Ευχαριστούμε πολύ που είστε μαζί μας.

Ιωάννης Μαλανδράκης: Καλημέρα καταρχάς, καλημέρα και στα παιδιά. Θα προσπαθήσω να είμαι λίγο διαφορετικός, καθώς όσα είπαν οι συνάδελφοι τα συμμερίζομαι πλήρως. Η «κουμπουριά» στην Κρήτη υπήρξε πάντοτε σύμβολο επανάστασης, ανεξαρτησίας και ελευθερίας. Χρησιμοποιείται όμως και μεταφορικά, όταν ανοίγει κανείς ένα μεγάλο και δύσκολο ζήτημα, όπως είναι οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, η χρήση τους και η ενεργειακή αυτάρκεια. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δήμοι διεκδικούν ενεργειακές κοινότητες, αλλά δεν τους παραχωρείται ο αναγκαίος «ενεργειακός χώρος». Πώς λοιπόν να υπάρξει ενεργειακή αυτονομία, αν δεν μας δίνεται η δυνατότητα να διοχετεύσουμε ενέργεια μέσω του ΔΕΔΔΗΕ; Θα παράγουμε, αλλά δεν θα έχουμε τον χώρο να την αξιοποιήσουμε.

Μάκης Προβατάς: Αναφέρεστε δηλαδή σε χώρους αποθήκευσης;

Ιωάννης Μαλανδράκης: Όχι, μιλώ για το γεγονός ότι δεν μας δίνεται η δυνατότητα να διοχετεύσουμε την ενέργεια στο δίκτυο.

Μάκης Προβατάς: Αυτό που θέλω να καταλάβω είναι ότι έχετε συνειδητοποιήσει πλήρως τόσο την ανάγκη όσο και τις δυνατότητες αξιοποίησης των ΑΠΕ, σωστά;

Ιωάννης Μαλανδράκης: Να είστε βέβαιος, κύριε Προβατά, ότι οι δήμαρχοι και γενικά οι αιρετοί λειτουργούν με βάση το ρητό του μεγάλου Κρητικού, του Καζαντζάκη: «Η ευθύνη είναι κάτι που αναλαμβάνουμε, όχι κάτι που αποποιούμαστε». Έχουμε λοιπόν συνειδητοποιήσει την ευθύνη μας για την ανθεκτικότητα και για το τι πρέπει να κάνουμε. Δεν δείχνουμε με το δάχτυλο, σαν τον Κολοκοτρώνη, λέγοντας «φταίει κάποιος άλλος».

Και εξηγώ: Στον τομέα των ΑΠΕ, επειδή έχουμε πλήρη αντίληψη της ανάγκης, γνωρίζουμε επίσης ότι οι δράσεις και ο τουρισμός είναι εξαιρετικά ενεργοβόρες. Ο Δήμος Πλατανιά, μετά τον Δήμο Χερσονήσου, είναι ο πιο τουριστικός δήμος στη Δυτική Κρήτη. Ενώ έχουμε μόνιμο πληθυσμό 15.000 κατοίκων, για έξι μήνες φιλοξενούμε περίπου 50.000. Τι είμαστε λοιπόν; Μικρός ή μεγάλος δήμος; Αυτή η αναντιστοιχία δημιουργεί τεράστιες πιέσεις στις υποδομές.

Και επειδή μιλάμε για ανθεκτικότητα, θα μου επιτρέψετε να σας δώσω αργότερα μια μικρή παρουσίαση, μήπως προκαλέσω το δημοσιογραφικό σας ενδιαφέρον.

Μάκης Προβατάς: Με χαρά, δεν υπάρχει «μήπως». Θα μιλήσουμε και στην τηλεόραση μαζί.

Ιωάννης Μαλανδράκης: Ωραία. Να πω όμως κάτι που έχει σημασία για να το ακούσουν και οι μαθητές. Η ανθεκτικότητα δεν αφορά μόνο τις καταστροφές. Έχουμε βιώσει πολλά: πλημμύρες, σεισμούς, καταρρεύσεις γεφυρών, 1.200 χιλιοστά βροχής. Είμαι 16 χρόνια συνεχώς δήμαρχος και τα έχω ζήσει όλα αυτά. Ο κύριος Λέκκας, για παράδειγμα, μας επισκέφθηκε επανειλημμένα : όχι για τουρισμό, αλλά για να διαχειριστούμε κρίσεις. Αυτό είναι ανησυχητικό: ότι όλοι γνωρίζουμε την Πολιτική Προστασία από τα συμβάντα.

Η ανθεκτικότητα όμως αφορά και τη βιωσιμότητα ενός τόπου. Στην Κρήτη, που είναι ίσως η πιο τουριστική περιφέρεια της χώρας, υπάρχει φόρος διαμονής, όπως και σε όλη την Ευρώπη. Στην Ελλάδα μετονομάστηκε σε «τέλος ανθεκτικότητας». Για τα πεντάστερα ξενοδοχεία ανέρχεται στα 15 ευρώ ανά διανυκτέρευση, πέραν του κόστους διαμονής. Όμως, το ποσό αυτό το εισπράττει εξ ολοκλήρου το κράτος.

Είμαστε η μόνη χώρα στον κόσμο όπου ο τοπικός φόρος δεν αποδίδεται στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Μάκης Προβατάς: Πόσο θα θέλατε να αποδίδεται;

Ιωάννης Μαλανδράκης: Η πρόταση που καταθέσαμε :και έγινε ομόφωνα δεκτή από το Συνέδριο: είναι το 60% να πηγαίνει στους δήμους. Δεν ζητούμε το σύνολο. Από αυτό το 60%, θα λαμβάνουν μερίδιο και οι 332 δήμοι της χώρας, ακόμη και όσοι δεν έχουν τουρισμό. Είναι μια δίκαιη πρόταση.

Μάκης Προβατάς: Δηλαδή, για να το καταλάβω: 9 ευρώ στα 15;

Ιωάννης Μαλανδράκης: Ακριβώς. Αν υποθέσουμε ότι συγκεντρώνονται 100 ευρώ, τα 60 να πηγαίνουν στους δήμους. Για παράδειγμα, ο Δήμος Πλατανιά θα λαμβάνει τα 48, οι υπόλοιποι 332 δήμοι θα μοιράζονται 12, και τα υπόλοιπα 40 θα κατευθύνονται σε ειδικό ταμείο που θα χρηματοδοτεί έργα και δράσεις ανθεκτικότητας.

Μάκης Προβατάς: Υπάρχει υπολογισμός για το τι αποτέλεσμα θα έχει αυτό;

Ιωάννης Μαλανδράκης: Ναι, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το ποσό ξεπερνά το 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Θα σας δώσω και τα σχετικά στοιχεία.

Ζαχαρίας Δοξαστάκης: Η Χερσόνησος συνεισέφερε φέτος 50 εκατομμύρια σε αυτή την προσπάθεια.

Ιωάννης Μαλανδράκης: Εμείς περίπου το ένα τρίτο. Αλλά δεν μιλούμε μόνο για τον εαυτό μας· μιλούμε συλλογικά. Για αυτό και η πρόταση του Δήμου Πλατανιά έχει υιοθετηθεί ομόφωνα από το Συνέδριο, από το Δ.Σ. της ΚΕΔΕ και από το Δίκτυο Πόλεων. Το 40% θα πηγαίνει σε έργα ανθεκτικότητας, τα οποία θα ιεραρχούνται και θα χρηματοδοτούνται ανάλογα με την ωριμότητα και την αναγκαιότητά τους.

Μάκης Προβατάς: Έχετε ήδη καταθέσει επίσημα την πρόταση;

Ιωάννης Μαλανδράκης: Βεβαίως. Όπως σας είπα, είναι ομόφωνα αποδεκτή τόσο στο Συνέδριο της ΚΕΔΕ, όσο και στο Δ.Σ. της ΚΕΔΕ, στο Δίκτυο Πόλεων, ακόμη και από την ίδια την Κυβέρνηση και τον Πρωθυπουργό.

Μάκης Προβατάς: Κατανοητό.

Ιωάννης Μαλανδράκης: Άρα λοιπόν, προτείνουμε κάτι που δεν κοστίζει στην Κυβέρνηση· δεν αφαιρεί δημοσιονομικό πόρο από τα ταμεία της. Αντιθέτως, ενισχύει την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ελκυστικότητα του τόπου μας. Από την επαναλαμβανόμενη επισκεψιμότητα προκύπτουν επιπλέον έσοδα, τα οποία διανέμονται σε όλους. Έτσι εξασφαλίζουμε κοινωνική δικαιοσύνη και αποτελεσματικότητα.

Μάκης Προβατάς: Ο Δήμαρχος Πλατανιά, λοιπόν. Παρακαλώ ένα χειροκρότημα. Ευχαριστούμε πολύ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ Βιάννου - Παύλος Μπαριτάκης

Μάκης Προβατάς: Και φτάνουμε τώρα στον Δήμαρχο Βιάννου. Τι κάνετε; Πώς είστε; Σας ευχαριστούμε πολύ που είστε εδώ.

Παύλος Μπαριτάκης: Καλημέρα και από μένα. Χαίρομαι πολύ που βρίσκομαι εδώ και θέλω να ευχαριστήσω τον φίλο Δήμαρχο, τον Γιάννη Κωνσταντάτο. Χαίρομαι επίσης που στο ακροατήριό μας βρίσκονται μικροί μαθητές, διότι αποτελούν τη μελλοντική γενιά που θα διοικήσει τη χώρα μας και πρέπει να αποκτούν αυτές τις πραγματικά σημαντικές εμπειρίες.

Μάκης Προβατάς: Τι θα λέγατε λοιπόν ότι πρέπει να κάνει κάποιος αν βρεθεί στη θέση σας ως επόμενος Δήμαρχος;

Παύλος Μπαριτάκης: Το πιο σημαντικό είναι η αγάπη προς τον τόπο. Ο τόπος χρειάζεται συνέχεια. Εμείς, μεγαλώνοντας, μάθαμε από τους μεγαλύτερους και τους πατεράδες μας και αυτό που παραλάβαμε και συνεχίζουμε, όπως και αυτό που θα αφήσουμε ως αποτύπωμα, πρέπει να έχει συνέχεια. Η αγάπη προς τον τόπο, επομένως, αποτελεί κινητήρια δύναμη για να προσφέρουμε με αίσθημα ευθύνης το καλύτερο δυνατό και να διασφαλίσουμε τη συνέχεια.

Μάκης Προβατάς: Ωραία. Επανέρχεται όμως ένα κρίσιμο ζήτημα: η λειψυδρία. Πώς είναι δυνατόν να αποτελεί πρόβλημα σε μια χώρα όπως η Ελλάδα; Θυμίζω ότι εδώ έχουμε, πιθανόν μοναδικά στην Ευρώπη, πόσιμο νερό στις βρύσες και στα καζανάκια, το οποίο χρησιμοποιούμε ακόμη και για πλύσιμο αυτοκινήτων. Ταυτόχρονα, το νερό χρησιμοποιείται και για άρδευση με αναποτελεσματικό τρόπο,

συχνά τη μεσημεριανή ώρα, όταν η θερμοκρασία είναι υψηλή, με αποτέλεσμα τη σπατάλη. Δίπλα μας, το Ισραήλ έχει εφαρμόσει το στάγδην πότισμα εδώ και 30 χρόνια. Πραγματικά, το 2025, υπό αυτά τα δεδομένα, είναι σχεδόν αδιανόητο να μιλάμε για λειψυδρία, έτσι δεν είναι;

Παύλος Μπαριτάκης: Και όμως, κύριε Προβατά, η λειψυδρία μας απασχολεί πάρα πολύ έντονα. Ιδιαίτερα η νοτιοανατολική Κρήτη αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα. Οι βροχοπτώσεις είναι ελάχιστες και η χρήση του νερού δυστυχώς δεν γίνεται με ορθολογικό τρόπο. Το 85:90% του νερού χρησιμοποιείται για άρδευση, υπό τη διαχείριση των αγροτών, και εκεί απαιτείται μεγάλη προσοχή.

Μάκης Προβατάς: Αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα;

Παύλος Μπαριτάκης: Σαφώς αποτελεί. Ο μη εκσυγχρονισμός των αρδευτικών δικτύων, ο τρόπος χρήσης του νερού, η μη τήρηση οδηγιών, οι παραδοσιακές καλλιέργειες χωρίς εκσυγχρονισμό και η περιορισμένη χρήση υδροπονικών μεθόδων αποτελούν βασικές αιτίες. Ο Δήμος Βιάννου είναι ένας από τους παραγωγικότερους της χώρας· από εμάς προέρχονται πολλά κηπευτικά στην Αθήνα και στην Ευρώπη, όπως αγγούρια, ντομάτες και φασολάκια. Επιπλέον, είμαστε η μοναδική περιοχή της Ελλάδας που καλλιεργεί μπανάνες. Το ελαιόλαδο και άλλα προϊόντα μας επίσης έχουν σημαντική παραγωγή.

Χρειαζόμαστε στήριξη και ενημέρωση προς τους παραγωγούς για τη χρήση σύγχρονων καλλιεργητικών μεθόδων. Δεν μπορούμε πλέον να καλλιεργούμε όπως πριν από 50 χρόνια. Η λειψυδρία μας επηρεάζει καθημερινά. Το καλοκαίρι, πολλά χωριά μένουν χωρίς νερό για πόση ή πλύσιμο, ενώ οι πολίτες ανησυχούν περισσότερο για την άρδευση των χωραφιών παρά για την προσωπική τους υγιεινή. Δυστυχώς, αυτή είναι η πραγματικότητα. Κάνουμε ό,τι μπορούμε, αλλά η κεντρική πολιτεία είναι δυστυχώς απύσχα, ενώ θα μπορούσε να υπάρχει σχεδιασμός για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας με υποδομές και κατάλληλα μέσα. Κάθε δήμος προσπαθεί ξεχωριστά, αλλά το πρόβλημα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ολοκληρωμένα.

Μάκης Προβατάς: Αυτό που επισημαίνει ο Δήμαρχος είναι ότι οι κανόνες δεν τηρούνται. Και αν μπορώ να απευθυνθώ στα νέα παιδιά, είναι το εξής: πρέπει να

ξεφύγετε από τη διάχυτη νοοτροπία «Έλα μωρέ, έτσι είμαστε εμείς οι Έλληνες». Μπορούμε να είμαστε και διαφορετικοί.

Παύλος Μπαριτάκης: Σωστά. Είναι μια ιδιοτροπία που πρέπει να αλλάξει.

Μάκης Προβατάς: Δηλαδή δεν πρέπει να λέμε «Πρέπει να ποτίσω, εγώ θα σώσω τον κόσμο;», όπως λέει και ο Καζαντζάκης. Το βασικό πρόβλημα στην Ελλάδα είναι αυτή η «χαριτωμένη ιδιαιτερότητα» που πλέον δημιουργεί σοβαρά προβλήματα.

3^ο PANEL Μεγάλοι νησιωτικοί Δήμοι

Πρόεδρος & Δ. Σύμβουλος VKC - Βασίλης Καρατσώλης

Μάκης Προβατάς: Ωραία, θα ξεκινήσω λίγο ανάποδα. Πόσοι δήμοι έχουν εντάξει στην κουλτούρα τους την ανακύκλωση με σοβαρότητα;

Βασίλης Καρατσώλης: Καλημέρα σας κι από μένα. Σας ευχαριστώ για την πρόσκληση. Ουσιαστικά, όλοι οι δήμοι της χώρας έχουν κάνει προσπάθειες, άλλοι σε μικρότερο, άλλοι σε μεγαλύτερο βαθμό, να εντάξουν τη διαδικασία της ανακύκλωσης και, ουσιαστικά, της προστασίας του περιβάλλοντος. Το πρόβλημα που δημιουργείται είναι εάν διαθέτουν τους απαραίτητους πόρους και τα μέσα για να υλοποιήσουν αυτή τη διαδικασία. Φυσικά, σημαντική είναι και η προσπάθεια να μεταλαμπαδεύσουμε αυτή την κουλτούρα στη νέα γενιά. Η δουλειά πρέπει να ξεκινά από τα σχολεία, καθώς δεν μπορείς να υλοποιήσεις αποτελεσματικά δράσεις ούτε στον ιδιωτικό ούτε στον δημόσιο τομέα εάν δεν έχει γίνει η προστασία του περιβάλλοντος βίωμα μας.

Μάκης Προβατάς: Το zero waste; Μου είχε κάνει μεγάλη εντύπωση το zero waste στον Υμηττό. Δεν έχω σχέση με τον Υμηττό, μένω μόνιμα στο κέντρο της Αθήνας, αλλά το zero waste ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακό.

Βασίλης Καρατσώλης: Είναι μια πολύ καλή πρωτοβουλία, η οποία έχει χρησιμοποιηθεί και σε άλλες περιοχές, όπως στην Τήλο και σε άλλα μικρά νησιά. Το θέμα είναι να διασφαλίσουμε ότι τα υλικά που συλλέγονται από το zero waste και,

γενικότερα, από τις δράσεις ανακύκλωσης, καταλήγουν σε τελικούς αποδέκτες. Πρέπει τα υλικά να έχουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις και επεξεργασίες, ώστε να μπορούν να ανακυκλωθούν : το πλαστικό να επαναχρησιμοποιηθεί ως νέο προϊόν, το χαρτί να μετατραπεί ξανά σε χαρτοκιβώτια και τα λοιπά.

Όλη αυτή η διαδικασία έχει ένα οικονομικό όφελος, το οποίο χρηματοδοτεί τη λειτουργία της ανακύκλωσης. Εάν οι αρμόδιοι φορείς, είτε πρόκειται για την πολιτεία είτε για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν θεσπίσουν νόμους που να επιβάλλουν, για παράδειγμα, ότι ένα μπουκάλι αναψυκτικού πρέπει να περιέχει 30%, 40% ή 50% ανακυκλωμένο υλικό, τότε δεν θα υπάρχει οικονομικό κίνητρο για την ανακύκλωση.

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα είναι ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να προστατεύσουμε το περιβάλλον, πολλές φορές δαιμονοποιούμε την κατανάλωση. Πρέπει να καταλάβουμε ότι η μόλυνση δεν προκαλείται από τη συσκευασία καθαυτή, αλλά από τη συμπεριφορά του ανθρώπου. Εάν ένα μπουκάλι νερού πεταχθεί σωστά στον μπλε κάδο, προστατεύεται το περιβάλλον. Αν πεταχθεί στο δρόμο, τότε προκαλεί μόλυνση. Πρόσφατα, στην Ιαπωνία, παρατηρήσαμε ότι μια φράουλα σε μικρή συσκευασία πωλείται 19€. Πρόκειται για στρατηγική μάρκετινγκ που προωθεί το προϊόν και δημιουργεί όφελος. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αντί να ενθαρρύνουμε την ορθή διαχείριση, συχνά προτείνεται ο περιορισμός της κατανάλωσης ή της συσκευασίας, κάτι που είναι αναχρονιστικό.

Μάκης Προβατάς: Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σχετικά αργή στην προσαρμογή, δεν το κάνει κακόβουλα, αλλά απλώς η διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι χρονοβόρα.

Βασίλης Καρατσώλης: Ακριβώς.

Μάκης Προβατάς: Και θέλω να τονίσω κάτι σε σχέση με τον κύριο Καρατσώλη, τον οποίο χειροκροτούμε θερμά. Το ερώτημα είναι το εξής: κάτι άλλο που συμβαίνει στην Ελλάδα είναι ότι όταν δεν μας βλέπει κανείς, πολλοί πετούν το μπουκάλι. Υπάρχει μια γνωστή φράση του Αλμπέρ Καμύ: «Να είσαι ενάρετος από ένα καπρίτσιο. Δεν σε βλέπει κανείς, αλλά συνεχίζεις να κάνεις το σωστό». Αυτό έχει τεράστια σημασία.

Δήμαρχος Ρόδου - Αλέξανδρος Κολιάδης

Μάκης Προβατάς: Λοιπόν, πάμε στο δήμο Ρόδου. Ευχαριστούμε πολύ που είστε εδώ.

Αλέξανδρος Κολιάδης: Εγώ σας ευχαριστώ. Σας ευχαριστώ για την πρόσκληση και συγχαρητήρια για το Συνέδριο, πραγματικά εντυπωσιακό, ειδικά σήμερα που βλέπουμε τα νέα παιδιά.

Μάκης Προβατάς: Αναρωτιόμαστε όλοι για τα απόνερα της πυρκαγιάς που έλαβε χώρα στη Ρόδο. Πώς είναι τα πράγματα;

Αλέξανδρος Κολιάδης: Ήρθε στη συνέχεια και μια πλημμύρα, η οποία αντιμετωπίστηκε. Θέλω να πω ότι η φωτιά του 2023 έχει ήδη μείνει πίσω, αλλά είχαμε μια πλημμύρα πριν περίπου τέσσερις μήνες.

Μάκης Προβατάς: Στο σημείο που ήταν δύσκολη η πρόσβαση, το θυμόμαστε.

Αλέξανδρος Κολιάδης: Το ένα τρίτο του νησιού είχε υποστεί ζημιές. Αν μου επιτρέπετε, θέλω να αναφερθώ σε κάτι σημαντικό. Βλέπω εκεί ένα παγούρι, σωστά;

Μάκης Προβατάς: Ναι, ένα άσπρο.

Αλέξανδρος Κολιάδης: Ναι, δεν είναι μπουκάλι. Ακούω ότι οι Ευρωπαίοι στρίβουν αργά σε κάποιες διαδικασίες και χαίρομαι που το ακούω, αλλά δεν το συμμερίζομαι. Σε σχέση με την κατανάλωση, αρκεί να επισκεφθεί κανείς ένα all:inclusive ξενοδοχείο στη Ρόδο για να κατανοήσει την αλόγιστη χρήση τροφίμων και μπουκαλιών. Χρειάζεται μέτρο, και αυτό προέρχεται από το αρχαιοελληνικό αξίωμα «μέτρον άριστον» του Κλεόβουλου. Το μέτρο έχει χαθεί και η Ευρώπη προσπαθεί να περιορίσει την κατανάλωση λόγω αυτής της αλόγιστης πρακτικής. Για παράδειγμα, είναι καθημερινή πρακτική να πίνεις το μισό μπουκάλι νερό και να πετάς το υπόλοιπο. Αντίθετα, ένα παγούρι μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί και να γεμίσει ξανά, μειώνοντας την αλόγιστη κατανάλωση.

Η Ευρώπη δεν «πάει αργά» απλώς, έχει μάθει από την εμπειρία των τελευταίων 20-30 ετών, όταν συζητούσαν για ανακύκλωση ενώ στην Ελλάδα υπήρχε ακόμα καπνιστική συνήθεια σε δημόσιους χώρους και πετάγαμε τσιγάρα έξω από τα αυτοκίνητα. Έχουμε πείρα και πρέπει να την σεβόμαστε.

Μάκης Προβατάς: Πείτε μου, ο τουρισμός στη Ρόδο πόσο έχει επηρεαστεί από αυτές τις καταστροφές;

Αλέξανδρος Κολιάδης: Όταν ξέσπασαν οι πυρκαγιές που έκαιγαν το νησί επί επτά ημέρες, καταφέραμε να μετακινήσουμε 25.000 επισκέπτες από τη Νότια Ρόδο και να τους στεγάσουμε σε διάφορα σημεία του νησιού, σε αθλητικά κέντρα, με τη βοήθεια των εθελοντών. Έδειξαμε ως Έλληνες αλληλεγγύη και οργανωμένη προσπάθεια σε δύσκολες συνθήκες. Μητέρες έβαλαν τα παιδιά τους σε ασφαλή χώρο, ενώ οι επισκέπτες μεταφέρθηκαν από τα ξενοδοχεία σε ασφαλή σημεία χωρίς να τραυματιστεί κανείς. Οι ξένοι επισκέπτες το θεώρησαν μοναδικό και δημιουργήθηκε θετική καμπάνια, με Βρετανούς και Ιταλούς να δηλώνουν ότι θέλουν να επιστρέψουν.

Μάκης Προβατάς: Υπενθυμίζω ότι στις μεγάλες βρετανικές εφημερίδες είχε δημιουργηθεί ένα hashtag: «Φεύγουμε τώρα λόγω φωτιάς, αλλά του χρόνου γυρίζουμε».

Αλέξανδρος Κολιάδης: Δεν ήταν μόνο λόγω ήλιου και θάλασσας, αλλά καθαρά λόγω της ανθρώπινης πλευράς και της φιλοξενίας που δείξαμε. Η εμπειρία των επισκεπτών κατά τη μετακίνηση από τα ξενοδοχεία σε ασφαλή σημεία ήταν μοναδική και ενισχύει την εικόνα φιλοξενίας της Ρόδου. Είναι θετικό που όλοι βγήκαν από αυτή τη δύσκολη στιγμή δυνατοί.

Μάκης Προβατάς: Οι επισκέπτες φιλοξενήθηκαν ακόμα και σε σχολεία. Χειροκροτούμε λοιπόν τους Ρόδιους.

Δήμαρχος Κω - Θεοδόσης Νικηταράς

Μάκης Προβατάς: Λοιπόν, πάμε τώρα στον δήμαρχο Κω.

Θεοδόσης Νικηταράς: Καλημέρα σας.

Μάκης Προβατάς: Τι κάνετε; Ευχαριστούμε πολύ που είστε εδώ.

Θεοδόσης Νικηταράς: Ευχαριστώ και εγώ για την πρόσκληση. Πηγαίνοντας για τη Ρόδο, προηγείται η Κως, να το αναφέρω στους μαθητές.

Μάκης Προβατάς: Χειροκροτήστε και το δρομολόγιο.

Αλέξανδρος Κολιάδης: Αν πάρετε καράβι, γιατί με αεροπλάνο όχι;

Μάκης Προβατάς: Ναι, με αεροπλάνο ή καράβι. Η Κως όμως έχει ιστορία. Ο τουρισμός είναι βασικό προϊόν, αλλά δεν μπορούμε να περιορίζουμε τη φιλοδοξία μας στο να είμαστε μόνο τουριστικός προορισμός. Η Κως είναι και ιστορικός προορισμός.

Θεοδόσης Νικηταράς: Η Κως είναι η γενέτειρα του πατέρα της Ιατρικής, Ιπποκράτη, και αποτελεί παγκόσμιο σημείο αναφοράς. Ωστόσο, πάνω από το 90% του παραγόμενου εισοδήματος του νησιού προέρχεται από τον τουρισμό. Η μονοκαλλιέργεια του τουρισμού καθιστά την τοπική οικονομία ευάλωτη σε απρόβλεπτα γεγονότα. Το βιώσαμε κατά την πανδημία, όταν τα ξενοδοχεία παρέμειναν κλειστά για περίπου δύο χρόνια, προκαλώντας τεράστιο πρόβλημα στην παραγωγική διαδικασία και σε ανθρώπους που βρέθηκαν σε αδιέξοδο.

Αντίθετα, στην Κρήτη η οικονομία είναι πιο ισορροπημένη, με πρωτογενή τομέα που φτάνει περίπου το 40%, παρέχοντας αντιστάθμισμα σε πιθανά προβλήματα. Στην Κω, λόγω της μονοκαλλιέργειας, αναγκαστικά δίνουμε έμφαση στον τουρισμό. Τα τελευταία χρόνια προσπαθούμε να δημιουργήσουμε έναν συνδυασμό μεταξύ πρωτογενούς (αγροτικού) και τριτογενούς (τουριστικού) τομέα, ώστε να συνδέσουμε την αγροτική παραγωγή με τον τουρισμό, και πιστεύω ότι έχουμε επιτύχει σημαντικά αποτελέσματα.

Χαρακτηριστικά, στη δεκαετία του 1950:60 υπήρχαν μέχρι και 9 εργοστάσια τοματοπολτού και οινοποιείο στο νησί. Αυτά καταργήθηκαν λόγω της τουριστικής ανάπτυξης, αλλά σήμερα επανέρχονται με περίπου 7 οινοποιεία, που λειτουργούν και για τους τουρίστες, παράγοντας εισόδημα και προβάλλοντας την τοπική ταυτότητα.

Μάκης Προβατάς: Αυτά τα διαχειρίζονται νέοι άνθρωποι;

Θεοδόσης Νικηταράς: Βεβαίως. Παράγουμε εξαιρετικές ποικιλίες κρασιού, παραδοσιακές και σύγχρονες, ενώ τα οινοποιεία είναι ανοιχτά στους επισκέπτες. Αυτό δείχνει ότι η τοπική οικονομία πρέπει να στηρίζεται σε ποικιλία δραστηριοτήτων και όχι αποκλειστικά στον τουρισμό.

Σε σχέση με την ανακύκλωση, η εμπέδωση της περιβαλλοντικής συνείδησης από μικρές ηλικίες είναι σημαντική, αλλά δεν αρκεί. Χρειάζεται εφαρμογή συστήματος

τύπου *Pay As You Throw* («πληρώνεις όσο πετάς»), ώστε όποιος παράγει περισσότερα απόβλητα να πληρώνει αντίστοιχα. Μόνο τότε η ανακύκλωση θα είναι αποτελεσματική και βιώσιμη. Πολιτικές όπως αυτή πρέπει να ενσωματωθούν σε εθνική στρατηγική και όχι να μένουν σε πειραματικό στάδιο.

Μάκης Προβατάς: Σωστά. Να επισημάνουμε επίσης ότι τα ελληνικά προϊόντα, όπως το κρασί της Σάμου, της Ρόδου και της Κω, είναι μοναδικά.

Θεοδόσης Νικηταράς: Πράγματι, τα κρασιά μας ξεπερνούν σε ποιότητα αντίστοιχα προϊόντα του εξωτερικού. Επιπλέον, θα ήθελα να αναφερθώ στο «τέλος ανθεκτικότητας» που έθεσε ο κύριος Μαλανδράκης από τον δήμο Πλατανιά. Αυτό αφορά οικονομικούς πόρους που παράγουν οι τοπικές οικονομίες. Πρέπει να επιστρέφουν στους δήμους, ώστε να χρηματοδοτούν υποδομές και έργα ανθεκτικότητας. Διαφορετικά, η τοπική αυτοδιοίκηση θα συνεχίσει να είναι σε θέση «επαιτείας», ενώ στην πραγματικότητα απαιτεί και δικαιούται πόρους.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Θεοδόσης Νικηταράς: Να είστε καλά.

Δήμαρχος Νάξου/Μικρών Κυκλάδων - Δημήτρης Λιανός

Μάκης Προβατάς: Πάμε στη Νάξο. Παίρνω τυρί Νάξου, δεν νομίζω ότι παίρνει κανένας άλλος τίποτα άλλο. Ευχαριστούμε πολύ που είστε εδώ. Υπάρχει κάτι που λέτε «εμείς έχουμε ένα άλλο πρόβλημα, εκτός από όλα αυτά», στη Νάξο;

Δημήτρης Λιανός: Ευχαριστώ πολύ για τη φιλοξενία το Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων και εσάς προσωπικά, κύριε Προβατά. Έχω την τιμή να είμαι δήμαρχος ενός συμπλέγματος πέντε νησιών, που είναι ο πλέον πολυνησιακός δήμος στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Η εδαφική ασυνέχεια σημαίνει ότι η επικοινωνία μεταξύ των νησιών γίνεται με πλοίο.

Η Νάξος ξεχωρίζει για την παράδοσή της, κυρίως στην κτηνοτροφική παραγωγή και το τυρί, καθώς υπάρχουν αρκετές τυροκομικές μονάδες που τυποποιούν τυρί και πραγματοποιούν εξαγωγές γάλακτος. Επιπλέον, υπάρχει σημαντική αγροτική παραγωγή, χάρη στους διαθέσιμους υδάτινους πόρους.

Ένας κρίσιμος πόρος είναι το νερό, που χρειάζεται ορθότερη διαχείριση. Στη χώρα μας, οι ΟΤΑ έχουν ευθύνες, αλλά η διαχείριση και η κοστολόγηση του νερού δεν εφαρμόζεται επαρκώς. Παράλληλα, παρατηρείται νοοτροπία δωρεάν παροχής νερού, ενώ στο εξωτερικό η τιμή του νερού είναι υψηλή, γεγονός που ενισχύει το σεβασμό προς το προϊόν.

Η Νάξος έχει έντονο ανάγλυφο, ορεινότητα και δύσκολη προσβασιμότητα, χωρίς φυσικό κόλπο. Παρά ταύτα, είναι ευλογημένος τόπος με άφθονο νερό και σημαντικά μνημεία. Τα τελευταία χρόνια έχουμε αναπτύξει τον τουρισμό και έχουν γίνει βήματα στην πολιτική προστασία, τα οποία απαιτούν περισσότερους πόρους.

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται και η διαχείριση των φυσικών καταστροφών, όπως οι σεισμοί. Στα περισσότερα νησιά υπάρχει μόνο ένα λιμάνι, και αν αυτό καταρρεύσει, η πρόσβαση γίνεται αδύνατη. Γι' αυτό απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός και επαρκής χρηματοδότηση.

Μάκης Προβατάς: Άρα πρέπει να το δείτε με τα καινούργια δεδομένα.

Δημήτρης Λιανός: Ακριβώς. Χρειάζονται πόροι, προγραμματισμός και προσαρμοστικότητα στις τοπικές συνθήκες. Έχουμε σχέδιο για δεύτερο λιμάνι, αλλά χρειάζεται αδειοδότηση. Όλα τα νησιά, μικρά και μεγαλύτερα, πρέπει να σχεδιάσουν ανάλογα.

Σχετικά με το zero waste, οι στόχοι πρέπει να τεθούν σε εθνικό επίπεδο, αλλά η εφαρμογή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε νησιού. Η Νάξος, με 21.000 μόνιμους κατοίκους και χιλιάδες επισκέπτες το καλοκαίρι, απαιτεί διαφορετική διαχείριση σε σχέση με μικρότερα νησιά όπως η Δονούσα, με 200 μόνιμους κατοίκους. Η προσαρμοστικότητα είναι κρίσιμη για την επιτυχία των προγραμμάτων.

Μάκης Προβατάς: Η προσαρμοστικότητα είναι μεγάλη αρετή. Είναι σημαντικό οι μαθητές να καταλάβουν ότι η ζωή αλλάζει και οι αποφάσεις που παίρνουν σήμερα μπορεί να μην ισχύουν ακριβώς όπως φαντάζονται.

Αλέξανδρος Κολιάδης: Πρέπει να θυμίσουμε στα παιδιά ότι η Ελλάδα είναι μια νησιωτική χώρα με 3.000 νησιά, εκ των οποίων τα 300 είναι κατοικήσιμα. Δεν είναι όλα μεγάλα όπως η Ρόδος ή η Κρήτη. Σε ορισμένα νησιά, ένας μαθητής μπορεί να

έχει μόνο μία δασκάλα που τον επισκέπτεται με καΐκι και να μην έχει πρόσβαση στο Ίντερνετ. Αυτό δείχνει πόσο διαφορετικός είναι ο τρόπος ζωής και γιατί απαιτείται το τέλος ανθεκτικότητας και η υποστήριξη από την κεντρική πολιτεία.

Μάκης Προβατάς: Αυτό που λέει είναι πολύ σημαντικό, χειροκροτούμε. Ευχαριστούμε πολύ τους δημάρχους μας και εσάς, κύριε Καρατσώλη.

4^ο PANEL Δήμοι Βορείου Λεκανοπεδίου Αττικής

Μάκης Προβατάς: Ακούτε τα προβλήματα των νησιών και των μικρών περιοχών, όπως είδαμε προηγουμένως : ένας μαθητής, μια δασκάλα, ένα δρομολόγιο την εβδομάδα και ξαφνικά τα δικά μας προβλήματα μοιάζουν μικρά, αλλά στην πραγματικότητα δεν είναι. Η Αθήνα και η Αττική, που συγκεντρώνουν το μισό και λίγο παραπάνω πληθυσμό της χώρας, πλήττονται από τεράστια προβλήματα, τα οποία βλέπουμε το τελευταίο διάστημα.

Δήμαρχος Πεντέλης - Νατάσσα Κοσμοπούλου

Μάκης Προβατάς: Ας ξεκινήσουμε με την κυρία Κοσμοπούλου. Δήμαρχε, πείτε μας για τον δήμο Πεντέλης. Ακούει κάποιος «Πεντέλη» και το πρώτο που σκέφτεται είναι ότι κάποια στιγμή θα πιάσει φωτιά. Πώς μπορούμε να σταματήσουμε αυτό το φαινόμενο;

Νατάσσα Κοσμοπούλου: Δυστυχώς, κάθε χρόνο αντιμετωπίζουμε πυρκαγιές. Τη 12η Αυγούστου η φωτιά κινήθηκε προς Μαραθώνα, αλλά ξαφνικά άλλαξε πορεία και κατέβηκε προς Γκορτζέζα, στο Π.Ι.Κ.Π.Α. και στο Παίδων Πεντέλης. Το πρωί, γύρω στις 9:00:9:30, η φωτιά σβήστηκε, αλλά στη συνέχεια υπήρξαν τρεις αναζωπυρώσεις.

Μάκης Προβατάς: Θεωρείτε ότι ήταν εμπρησμοί;

Νατάσσα Κοσμοπούλου: Αυτό θα το δείξει η δικογραφία που έχει κατατεθεί στην εισαγγελία. Έχουμε αποφασίσει να ασκήσουμε πολιτική αγωγή για να έχουμε πλήρη εικόνα. Στην τρίτη αναζωπύρωση δεν ήρθαν τα ελικόπτερα, καθώς η περιοχή ήταν δύσκολα προσβάσιμη. Κατά συνέπεια, κάηκε το δάσος της Ρεματιάς και στη συνέχεια η φωτιά μπήκε στη Νέα και Παλιά Πεντέλη, με σύνολο 239 σπίτια να επηρεαστούν.

Μάκης Προβατάς: Τι σημαίνει αυτή η περιγραφή στην πράξη;

Νατάσσα Κοσμοπούλου: Σημαίνει ότι αν είχαμε τέσσερις ρίψεις με ελικόπτερα, η φωτιά θα είχε σταματήσει. Τον Μάρτιο του 2024, όταν αναλάβαμε τα καθήκοντά μας, είχα ζητήσει να καθαριστούν 20 μέτρα στο μοναδικό πευκοδάσος που υπήρχε, αλλά δυστυχώς δεν εισακούστηκα. Η φωτιά πέρασε από εκεί. Σήμερα υπάρχει πρόγραμμα για αντιπυρικές ζώνες, αλλά το Πράσινο Ταμείο προτείνει μόνο 10 μέτρα, ενώ το βουνό της Πεντέλης φτάνει τα 1.100 μέτρα. Εγώ προτείνω καθαρισμό 100 μέτρων πάνω από τους οικισμούς, καθώς η καταστροφή φέτος οφείλεται κυρίως στα πουρνάρια και στην ανομβρία.

Μάκης Προβατάς: Πώς θα υλοποιηθεί αυτό;

Νατάσσα Κοσμοπούλου: Το κάνουμε και εμείς ως δήμος, αλλά τα κονδύλια είναι περιορισμένα. Μας δόθηκαν 189.000 ευρώ, που δεν επαρκούν για την προστασία όλων των ρεμάτων και των δασικών εκτάσεων. Ο εθελοντισμός δεν επαρκεί για να καθαριστούν τα δάση ή τα ρέματα που έχουν να καθαριστούν πάνω από 50 χρόνια. Η ευθύνη ανήκει στην περιφέρεια, αλλά εμείς δεν αφήνουμε τίποτα στην τύχη. Φέτος πρέπει να προσέξουμε ιδιαίτερα και τα δάση της Κηφισιάς και του Διονύσου, γιατί από εκεί μπορεί να προέλθει νέα φωτιά. Χρησιμοποιούμε και drones για έγκαιρη ανίχνευση, αλλά χωρίς μεγαλύτερα κονδύλια δεν μπορούμε να προστατεύσουμε τον πράσινο πλούτο και το οξυγόνο των παιδιών μας.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ. Ας χειροκροτήσουμε τον δήμο Πεντέλης.

Δήμαρχος Διονύσου - Αικατερίνη Μαϊχόσογλου

Μάκης Προβατάς: Δήμαρχε, ισχύουν τα ίδια και για τον Διόνυσο;

Αικατερίνη Μαϊχόσογλου: Καλημέρα και από εμένα. Καταρχάς, ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση και πολλά συγχαρητήρια στον Πρόεδρο και Δήμαρχο κ. Κωνσταντάτο, όχι μόνο για την ίδρυση του Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων, αλλά και για αυτή τη διοργάνωση. Είναι ιδιαίτερη χαρά να συμμετέχουν μαθητές, καθώς δείχνουν έμπρακτα το ενδιαφέρον τους για την τοπική κοινωνία και ευελπιστούμε ότι θα είναι οι αυριανοί ενεργοί πολίτες.

Ο Διόνυσος είναι ένας δήμος με ιδιαίτερη γεωμορφολογία : δασικές εκτάσεις, ανωφέρειες, κατωφέρειες, αδιέξοδα. Συμφωνώ με την κα Κοσμοπούλου: χρειαζόμαστε περισσότερους πόρους για να μπορέσουμε να δράσουμε προληπτικά και να διαφυλάξουμε τον φυσικό πλούτο που έχει απομείνει. Ο Διόνυσος καλύπτει το βόρειο τμήμα της Πεντέλης και πραγματικά διαθέτει ακόμη σημαντικό πράσινο. Χρειαζόμαστε τη συνεργασία και τη βοήθεια του Δασαρχείου για τη διάνοιξη και συντήρηση δασικών δρόμων, καθώς και τη δημιουργία νέων αντιπυρικών ζωνών.

Σε επίπεδο πρόληψης, ο δήμος μας φροντίζει να διατηρεί τον εξοπλισμό του σε άριστη κατάσταση. Έχουμε την τύχη να διαθέτουμε πέντε εξαιρετικά κλιμάκια, τα οποία βρίσκονται πάντα στην πρώτη γραμμή. Τους αξίζει ένα μεγάλο χειροκρότημα, καθώς αψηφούν κάθε κίνδυνο για να προστατεύσουν πρώτα την ανθρώπινη ζωή και έπειτα το φυσικό περιβάλλον και τις περιουσίες των πολιτών.

Μάκης Προβατάς: Να τονίσω στα παιδιά: ο εθελοντισμός είναι κάτι σπουδαίο. Η ανθρωπότητα προχώρησε μέσα από τον εθελοντισμό. Στην Ελλάδα για χρόνια θεωρούσαμε τους εθελοντές «κορόιδα», όμως στην πραγματικότητα είναι εκείνοι που κρατούν ζωντανή την κοινωνία. Δείτε το παράδειγμα της Αργυρούπολης, όπου ο εθελοντισμός έχει κομβικό ρόλο.

Αικατερίνη Μαϊχόσογλου: Συμφωνώ απόλυτα. Και εμείς στον Διόνυσο προσπαθούμε να ευαισθητοποιήσουμε τους δημότες μας. Ευτυχώς έχουμε συλλόγους και φορείς που συμμετέχουν ενεργά σε δράσεις, όπως καθαρισμούς και δενδροφυτεύσεις. Συμμετέχουν και πολλοί μαθητές από τα δημοτικά σχολεία. Έτσι, ως τοπική κοινωνία καλλιεργούμε μια κουλτούρα εθελοντισμού και συμμετοχής.

Μάκης Προβατάς: Ένα χειροκρότημα για τον δήμο Διονύσου. Σας ευχαριστούμε πολύ.

Αικατερίνη Μαϊχόσογλου: Κι εγώ σας ευχαριστώ.

Δήμαρχος Κηφισιάς - Βασίλειος Ξυπολυτάς

Μάκης Προβατάς: Κύριε Ξυπολυτά, δεν θεωρείτε ότι οι δήμαρχοι θα πρέπει να σκέφτεστε και «out of the box»; Να είστε πιο ευρηματικοί, δεδομένου ότι το πρόβλημα των πυρκαγιών είναι επείγον και διαρκές;

Βασίλειος Ξυπολυτάς: Αναμφίβολα το ζήτημα της καινοτομίας είναι κρίσιμο. Φυσικά θα αναφερθώ σε όσα έχουμε εφαρμόσει στον Δήμο Κηφισιάς. Ωστόσο, δεν μπορούμε να παραβλέπουμε πως λείπουν βασικές υποδομές πολιτικής προστασίας από την Αττική συνολικά. Η αντιμετώπιση, αλλά και η πρόληψη των πυρκαγιών, όπως εφαρμόζεται μέχρι σήμερα, αποδεικνύεται ανεπαρκής κάθε χρόνο.

Σε τοπικό επίπεδο, στον Δήμο Κηφισιάς, αλλά και ως επικεφαλής του Συνδέσμου Προστασίας και Ανάπλασης Πεντελικού (Σ.Π.Α.Π.), προχωρήσαμε σε σειρά ενεργειών τον τελευταίο χρόνο. Δουλέψαμε σε δύο κατευθύνσεις: την πρόληψη και την καταστολή.

Στην πρόληψη, πριν ακόμη το Υπουργείο εισαγάγει drones, οι τρεις δήμοι της περιοχής μας ξεκινήσαμε κοινή δράση για την εγκατάσταση drones πυροπροστασίας. Παράλληλα, την άνοιξη τοποθετήσαμε πυρανιχνευτές στη βάση των δέντρων. Είναι μια καινοτομία : πιθανότατα είμαστε ο πρώτος δήμος στην Ελλάδα που την υιοθέτησε. Οι αισθητήρες αυτοί ανιχνεύουν καπνό κοντά στο έδαφος, εκεί όπου με ισχυρούς ανέμους εγκλωβίζεται και δεν είναι ορατός από τα drones. Στόχος μας είναι να εγκατασταθούν δεκαπέντε σημεία πυρανίχνευσης μέχρι το τέλος Απριλίου.

Ταυτόχρονα, τόσο ο Σ.Π.Α.Π. όσο και ο Δήμος Κηφισιάς προωθήσαμε σχέδιο για τη δημιουργία μεγάλων αντιπυρικών ζωνών, για πρώτη φορά στο Πεντελικό Όρος, με έμφαση στο δυτικό του τμήμα. Στην Κηφισιά : στις περιοχές Εκάλη, Πολιτεία, Καστρί, Νέα Ερυθραία και Κεφαλάρι : δεν υπάρχει κανένα φυσικό όριο για να ανακοπεί μια φωτιά που έρχεται με βορινό άνεμο από τον Διόνυσο. Με τις προτεινόμενες αντιπυρικές ζώνες, δημιουργούνται σημεία άμυνας για τις πυροσβεστικές δυνάμεις.

Σε επίπεδο καταστολής, μέσα σε έναν χρόνο τριπλασιάσαμε τις πυροσβεστικές δυνάμεις του Δήμου Κηφισιάς, Ερυθραίας και Εκάλης : τόσο σε οχήματα όσο και σε

εθελοντές. Με δωρεές αποκτήσαμε δύο νέα πυροσβεστικά, ενώ ιδρύσαμε και νέο πυροσβεστικό κλιμάκιο του Δήμου Κηφισιάς, στελεχωμένο με αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος και τέσσερα οχήματα (εκ των οποίων τα τρία δωρεές). Αυτές οι ενέργειες ενίσχυσαν σημαντικά την επιχειρησιακή μας ετοιμότητα.

Ωστόσο, πρέπει να είμαστε ρεαλιστές: η ισχύς μιας μεγάλης πυρκαγιάς είναι τέτοια που, χωρίς πολύ ισχυρό εξοπλισμό και στόλο της Πυροσβεστικής, δεν μπορεί να ανασχεθεί. Για να καταλάβουν και οι μαθητές που βρίσκονται εδώ: σε πυρκαγιά με ισχυρό άνεμο, στα 100 μέτρα από τη φωτιά είναι σχεδόν αδύνατο να αναπνεύσει κανείς.

Μάκης Προβατάς: Θα επισημάνω κάτι που λέγαμε και χθες. Είμαστε οι πρώτοι άνθρωποι που ζούμε : όχι απλώς η πρώτη γενιά : που καταλαβαίνουμε πέρα από κάθε αμφιβολία ότι η κλιματική κρίση είναι πραγματικότητα. Μέχρι πριν 10:15 χρόνια, πολλοί χλεύαζαν όσους μιλούσαν για αυτήν. Είμαστε όμως και οι τελευταίοι που μπορούμε να κάνουμε κάτι.

Βασίλειος Ξυπολυτάς: Ως περιβαλλοντολόγος, να σημειώσω ότι η κλιματική κρίση είναι δεδομένη. Το μόνο που απομένει πλέον σε εμάς, στην τοπική αυτοδιοίκηση και σε όσους ασχολούμαστε με τα κοινά, είναι να ενισχύσουμε την κλιματική ανθεκτικότητα. Δηλαδή, να προετοιμάσουμε τις πόλεις μας ώστε να αντιμετωπίζουν τις συνέπειες με τις λιγότερες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές και με τη μέγιστη δυνατή προστασία του περιβάλλοντος και των υποδομών.

Μάκης Προβατάς: Σας ευχαριστούμε πολύ, ένα χειροκρότημα στον Δήμαρχο Κηφισιάς.

Αικατερίνη Μαϊχόσογλου: Γι' αυτό κι εμείς, ως νέα δημοτική αρχή, δημιουργήσαμε αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας.

Μάκης Προβατάς: Κάντε το όλοι λοιπόν. Και τώρα προχωράμε στον κ. Μανούρη.

Δήμαρχος Νέας Ιωνίας - Παναγιώτης Μανούρης

Μάκης Προβατάς: Κύριε Μανούρη, ακούσατε όλα όσα ειπώθηκαν μέχρι τώρα.

Παναγιώτης Μανούρης: Περνάμε, λοιπόν, από το «πολύ πράσινο» στο «λιγότερο πράσινο». Στη δική μου περιοχή, η εικόνα είναι εντελώς «γκρι». Πρόκειται για τα ψηλά, ιδιόμορφα κτίρια που χτίστηκαν με συντελεστή δόμησης 2,8. Οι μαθητές μας φοιτούν σε σχολεία περικυκλωμένα από ψηλούς φράχτες : εικόνα καταθλιπτική, σε μια μεγάλη και ιστορική πόλη που στη δεκαετία του '70 οικοδομήθηκε σαν να μην προοριζόταν για ανθρώπινη διαβίωση. Σήμερα, εκπονούμε σχέδια πολιτικής προστασίας για να καλύψουμε αυτά τα κενά.

Παρακολουθώ με μεγάλο ενδιαφέρον τα προβλήματα των νησιωτικών και ορεινών δήμων, που αποτελούν τον πυρήνα της ζωής της χώρας, καθώς και τις προσπάθειες των συναδέλφων μου. Ειλικρινά, δεν θα ήθελα να βρίσκομαι στη θέση τους, με μια τοπική αυτοδιοίκηση που εξακολουθεί να μην αποτελεί ουσιαστικό μέλος της διακυβέρνησης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην κατανέμονται επαρκή κονδύλια.

Χθες, εδώ, ειπώθηκε ότι το 40% των ευρωπαϊκών κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης αφορά την κλιματική αλλαγή, ενώ το υπόλοιπο αφορά τον ψηφιακό μετασχηματισμό : δύο τομείς που αλληλοσυμπληρώνονται. Ωστόσο, πώς φτάνουν αυτά τα ποσά σε εμάς; Μέσα από μια μακρά και περίπλοκη διαδικασία. Υπάρχουν, μάλιστα, δήμοι που δεν διαθέτουν καν την τεχνογνωσία για να υποβάλουν τεχνικά δελτία. Από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, επίσης, απαιτείται μια πιο σταθερή και μακροπρόθεσμη πολιτική. Δεν είναι ζήτημα κυβερνήσεων, αλλά κράτους.

Ευτυχώς, έχουμε ανθρώπους όπως ο κ. Θοδωρής Λιβάνιος, που κατανοούν τα προβλήματα και συμβάλλουν στη λύση τους. Σημαντικά κονδύλια, όπως τα 40 εκατομμύρια ευρώ, είναι καθοριστικά. Τι να πρωτοκάνει, όμως, ένας δήμος όπως η Πεντέλη με 180.000 ευρώ για την πυροπροστασία, όταν έχει στην «πλάτη» της ένα ολόκληρο βουνό; Εμένα μπορεί να μου αρκούν, γιατί έχω άλλες ανάγκες : πιο έξυπνα και καινοτόμα συστήματα.

Μάκης Προβατάς: Παρά τα εμπόδια, ωστόσο, υλοποιήσατε ένα καινοτόμο πληροφοριακό σύστημα. Θέλετε να μας εξηγήσετε τι ακριβώς ελέγχετε με αυτό, ώστε να το κατανοήσουν και οι μαθητές;

Παναγιώτης Μανούρης: Βεβαίως. Οι τέσσερις βασικές αρχές στη διαχείριση κινδύνων είναι: πρόληψη, ετοιμότητα, αποτελεσματικότητα κατά την κρίση και αποκατάσταση.

Στην πρόληψη, κρίσιμος είναι ο ρόλος της ενημέρωσης. Θυμηθείτε την τραγωδία στο Μάτι: αν οι κάτοικοι είχαν ενημερωθεί έγκαιρα να παραμείνουν σε ένα συγκεκριμένο σημείο, δεν θα είχαν προσπαθήσει να διαφύγουν άτακτα με τα αυτοκίνητα.

Η δεύτερη αρχή είναι η ετοιμότητα. Το παράδειγμα των Τεμπών δείχνει πόσο σημαντικό είναι να υπάρχει επαρκές προσωπικό και λειτουργικά συστήματα ασφαλείας.

Τρίτη αρχή είναι η αποτελεσματικότητα τη στιγμή της κρίσης και τέταρτη η αποκατάσταση. Σε όλα αυτά, ο ρόλος της αυτοδιοίκησης είναι κυρίως διοικητικός και συντονιστικός.

Το δικό μας πληροφοριακό σύστημα εξειδικεύει τα επιχειρησιακά σχέδια πολιτικής προστασίας μέσα από «μνημόνια δράσης». Δηλαδή: ποιος είναι υπεύθυνος για κάθε ενέργεια, με ποιον επικοινωνεί, ποιες ενέργειες είναι τυποποιημένες και αυτοματοποιημένες. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι, πέρα από το 112, μπορούμε να στείλουμε και αμφίδρομα μηνύματα στους πολίτες, ενώ το σύστημα «τρέφεται» συνεχώς με δεδομένα για τις δημοτικές υποδομές (νοσοκομεία, ΚΑΠΗ, σχολεία).

Διαφορετική είναι η «πολιτική απομάκρυνση»: μια απλή διαδικασία που απαιτεί εκπαίδευση και ασκήσεις: και άλλο η εκκένωση, που είναι πολύ πιο σύνθετη. Ακόμη και η ασφαλής μετακίνηση μαθητών από έναν όροφο στον άλλον προϋποθέτει συντονισμό και σαφή σχεδιασμό.

Μάκης Προβατάς: Πολύ σωστά. Τα παιδιά καλούνται να μπουν σε νέες διαδικασίες εκπαίδευσης, να μάθουν πράγματα που πριν από μερικές δεκαετίες δεν θεωρούνταν απαραίτητα.

Παναγιώτης Μανούρης: Αυτό ακριβώς εφαρμόζουμε στη Νέα Ιωνία. Εξειδικεύουμε τα επιχειρησιακά σχέδια, τα απλοποιούμε ώστε να είναι κατανοητά από όλους και τα εφαρμόζουμε στην πράξη. Διοργανώνουμε ασκήσεις εκκένωσης σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, σχολεία και ΚΑΠΗ, ώστε όλοι να γνωρίζουν πώς να κινηθούν.

Μάκης Προβατάς: Μια κοινωνία που δεν μεριμνά για τα δύο άκρα : τα παιδιά και τους ηλικιωμένους : δεν μπορεί να θεωρείται ουσιαστικά κοινωνία. Σας ευχαριστούμε θερμά, ένα χειροκρότημα στον Δήμαρχο Νέας Ιωνίας.

Διευθυντής Υπηρεσιών Business Monitoring, ΣΟΛ Crowe Συμβουλευτική - Δημήτρης Συρίγος

Μάκης Προβατάς: Θα ήθελα να ξεκινήσω με μια αναφορά. Υπήρξε μια σπουδαία πολιτική προσωπικότητα στις Ηνωμένες Πολιτείες, η Κάρολιν Μαλόνοι, η οποία υπηρέτησε τόσο ως Δήμαρχος όσο και ως μέλος του Κογκρέσου. Η ίδια τόνιζε ότι το πρώτο και σημαντικότερο καθήκον ενός δημάρχου είναι να γνωρίζει πώς να διαχειρίζεται τον προϋπολογισμό του. Αυτό είναι το «νούμερο ένα».

Μαζί μας βρίσκεται ο κ. Δημήτρης Συρίγος, Διευθυντής Υπηρεσιών Business Monitoring της ΣΟΛ Crowe, μιας σημαντικής συμβουλευτικής εταιρείας. Κύριε Συρίγο, σας ευχαριστούμε θερμά που είστε εδώ. Θα ήθελα να σας ρωτήσω: πόσο σημαντικό είναι για τους δήμους να τηρούν σωστά και αξιόπιστα τα λογιστικά τους στοιχεία, ώστε να είναι πραγματικά χρήσιμα για τους δημάρχους;

Δημήτρης Συρίγος: Αλλάζουμε, λοιπόν, σελίδα και προσγειωνόμαστε στο ζήτημα της οικονομικής διαχείρισης. Το νούμερο ένα είναι ότι όλα όσα συζητήθηκαν προηγουμένως αποτυπώνονται τελικά σε αριθμούς. Υπάρχει μια φυσική ροή της πληροφορίας: το γεγονός συμβαίνει, καταγράφεται λογιστικά, καταλήγει στις οικονομικές καταστάσεις και από εκεί εξάγονται συμπεράσματα.

Για έναν δήμο, τα συμπεράσματα αυτά αφορούν το ύψος της περιουσίας του, αν υπάρχει αποθεματοποίηση ανταλλακτικών, αν τα έσοδα εισπράττονται γρήγορα, πόσο άμεσα υλοποιείται το τεχνικό πρόγραμμα. Όλα αυτά προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις και, συνεπώς, από τη λογιστική. Η σωστή αποτύπωση της πραγματικότητας είναι εργαλείο στρατηγικής. Μόνο με την «αλήθεια» στη λογιστική μπορεί ένας δήμος να σχεδιάσει με αξιοπιστία το μέλλον του.

Μάκης Προβατάς: Υπάρχει ένα προεδρικό διάταγμα που ρυθμίζει το θέμα. Θα θέλατε να εξηγήσετε αν είναι πραγματικά χρήσιμο για τους δήμους;

Δημήτρης Συρίγος: Το διάταγμα αυτό θεσπίστηκε γιατί η ανάγκη για αξιόπιστη λογιστική δεν είναι μόνο ελληνικό, αλλά διεθνές ζήτημα. Η διεθνής κοινότητα καθιέρωσε κανόνες λογιστικής, οι οποίοι εφαρμόστηκαν πρώτα στον ιδιωτικό τομέα. Στη συνέχεια κρίθηκε αναγκαίο να υιοθετηθούν και στο δημόσιο. Στην Ελλάδα, οι κανόνες αυτοί ενσωματώθηκαν σε προεδρικό διάταγμα.

Όταν εφαρμοστεί, θα εξασφαλίσει τη διαφάνεια και την αξιοπιστία στις οικονομικές καταστάσεις. Αυτό θα επιτρέψει στους αιρετούς να πάψουν να αισθάνονται άβολα μπροστά σε λογιστικούς πίνακες και να αρχίσουν να τους χρησιμοποιούν ως εργαλείο ανάπτυξης.

Μάκης Προβατάς: Άρα η εφαρμογή του θα έχει όφελος;

Δημήτρης Συρίγος: Βεβαίως. Η υιοθέτηση αυτής της λογικής θα συμβάλει στη διαμόρφωση μιας νέας οικονομικής κουλτούρας. Θα φέρει πιο κοντά την πολιτική με την οικονομική πραγματικότητα, καθώς όλα αποτυπώνονται πλέον σε αριθμούς. Είναι μια μεγάλη αλλαγή, αλλά απολύτως αναγκαία.

Μάκης Προβατάς: Κύριε Δήμαρχε Μανούρη, θα θέλατε να προσθέσετε κάτι;

Παναγιώτης Μανούρης: Ναι, μια ερώτηση. Για εμάς το ζήτημα δεν είναι μόνο η αποτύπωση της οικονομικής κατάστασης. Θέλουμε να κατανοούμε το κόστος, να εξοικονομούμε πόρους και να τους κατευθύνουμε στην πολιτική προστασία. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να επωμιστεί εξ ολοκλήρου το βάρος. Η πολιτική προστασία απαιτεί τεράστια κονδύλια που πρέπει να διατεθούν από το κεντρικό κράτος. Αν περιοριστούμε μόνο στη «διαχείριση της μιζέρι-ας μας», δεν θα φτάσουμε ποτέ στην ουσία.

Μάκης Προβατάς: Να σημειώσουμε, βέβαια, ότι ο κ. Συρίγος δεν εκπροσωπεί το κράτος.

Δημήτρης Συρίγος: Συμφωνώ απολύτως. Και αυτό ακριβώς δείχνει η λογιστική αποτύπωση: οι πραγματικές ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν με χρηματοδότηση από την Πολιτεία.

Μάκης Προβατάς: Άρα, αν καταλάβουμε σωστά, η αριθμητική καταγραφή αναδεικνύει αυτή την ανάγκη και την τεκμηριώνει. Σας ευχαριστούμε θερμά, κύριε Συρίγο.

Δημήτρης Συρίγος: Να είστε καλά.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ, κυρίες και κύριοι. Ένα θερμό χειροκρότημα.

5^ο PANEL Δήμοι Μακεδονίας

Δήμαρχος Πολυγύρου - Γεώργιος Εμμανουήλ

Μάκης Προβατάς: Επειδή δεν είπαμε τι θα συζητήσουμε σήμερα, να πω ότι τα λέγαμε και χθες το βράδυ με τον Δήμαρχο. Ποιο είναι, λοιπόν, το μεγάλο πρόβλημα εκεί στον Πολύγυρο;

Γεώργιος Εμμανουήλ: Καλημέρα σε όλους. Είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος που βρίσκομαι εδώ, σε αυτή την εξαιρετική ομάδα του Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων. Πρόκειται για μια πρωτοβουλία που ενώνει δήμους με διαφορετικά χαρακτηριστικά, και πάνω σε αυτά θέλω να σταθούμε για να κατανοήσουμε καλύτερα το πλαίσιο.

Οι μαθητές μας εδώ έχουν διδαχθεί γεωγραφία. Η Ελλάδα έχει συνολική έκταση 131.000 km², ενώ ο Δήμος Πολυγύρου καταλαμβάνει 952 km². Από αυτά, το 74% είναι δασικές εκτάσεις, δηλαδή περίπου 702 km², όταν ολόκληρος ο Υμηττός καλύπτει μόλις 80 km². Στην περιοχή μας υπάρχουν επίσης 2.300 km αγροτοδασικών δρόμων.

Τι σημαίνουν όλα αυτά; Κάθε δήμος έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία πρέπει να αποτυπώνονται σε δείκτες. Οι δείκτες αυτοί, με αντικειμενικό τρόπο, θα μας κατευθύνουν στα μέτρα που πρέπει να λάβουμε και στους πόρους που πρέπει να διεκδικήσουμε : είτε πρόκειται για τεχνολογικά εργαλεία, είτε για μηχανήματα, είτε για ανθρώπινο δυναμικό.

Να δώσω και ένα οικονομικό παράδειγμα: Στον Δήμο Πολυγύρου αντιστοιχούν 31 στρέμματα δάσους ανά κάτοικο. Κάθε δημότης πρέπει, θεωρητικά, να προστατεύσει 31 στρέμματα. Η χρηματοδότηση που λαμβάνουμε, όμως, είναι μόλις 0,30 € ανά στρέμμα. Με αυτά τα 30 λεπτά οφείλουμε να συντηρήσουμε τα 2.340 km αγροτοδασικής οδοποιίας και ταυτόχρονα να επενδύσουμε στα απαραίτητα τεχνολογικά μέσα για την προστασία του τόπου μας.

Μάκης Προβατάς: Αναφέρατε πριν τη γεωγραφία. Είναι αλήθεια ότι όλος ο πλανήτης είναι αιχμάλωτος της γεωγραφίας· και βεβαίως και κάθε περιοχή ξεχωριστά. Να πούμε ότι η γεωγραφία υπήρξε πάντα καθοριστική σε όλο τον κόσμο. Μόνο μία φορά άλλαξε ουσιαστικά: όταν ανοίχθηκε η Διώρυγα του Σουέζ. Από τότε δεν έχει ξαναλλάξει.

Γεώργιος Εμμανουήλ: Εμείς, οι δήμαρχοι, διαχειριζόμαστε στην ουσία χώρο και τους πολίτες που ζουν μέσα σε αυτόν. Κάθε πολίτης, σε όποιο σημείο της χώρας κι αν κατοικεί, πρέπει να έχει τα ίδια δικαιώματα και να απολαμβάνει τις ίδιες υπηρεσίες. Αυτό θα έπρεπε να είναι το όραμα όλων των δημάρχων αλλά και κάθε κυβέρνησης.

Μάκης Προβατάς : Πολύ σωστά. Να θυμάστε, παιδιά, να μαθαίνετε γεωγραφία, θα σας είναι πολύ χρήσιμη σε όλα.

Δήμαρχος Κασσάνδρας - Αναστασία Χαλκιά

Μάκης Προβατάς: Να περάσουμε τώρα στην κυρία Χαλκιά, Δήμαρχο Κασσάνδρας.

Αναστασία Χαλκιά: Καλημέρα σας. Θέλω να ευχαριστήσω κι εγώ, με τη σειρά μου, τον Δήμαρχο για αυτή την εξαιρετική πρωτοβουλία. Για εμένα το σημαντικό είναι ότι το κοινό εδώ είναι παιδιά. Συμφωνώ με όσα είπαν οι προηγούμενοι ομιλητές, θα προσθέσω όμως κάτι: Στην Ελλάδα έχουμε 332 δήμους. Όλοι μοιραζόμαστε κάποια βασικά και κοινά προβλήματα, αλλά κάθε δήμος έχει και τις δικές του ιδιαιτερότητες. Άλλα προβλήματα έχουν οι νησιωτικοί δήμοι, άλλα οι ηπειρωτικοί, και άλλα οι τουριστικοί. Δυστυχώς, δεν έχει γίνει ακόμη αυτή η αναγκαία κατηγοριοποίηση. Ο κάθε δήμος, λοιπόν, λειτουργεί με τα δεδομένα που διαθέτει.

Απευθυνόμενη στα παιδιά, θέλω να μιλήσω για τον εθελοντισμό. Κανένα κράτος δεν μπορεί να έχει τόσες επανδρωμένες υπηρεσίες ώστε να προστατεύει πλήρως τα δάση και τον τόπο. Δεν μπορούμε να περιμένουμε μόνο από το κράτος.

Μάκης Προβατάς: Εννοείτε ότι χρειάζονται και εθελοντές, εκτός από τους κρατικούς υπαλλήλους.

Αναστασία Χαλκιά: Ακριβώς. Στον Δήμο Κασσάνδρας, επειδή οι υπηρεσίες μας ήταν υποστελεχωμένες και ακόμη και η Πυροσβεστική :η οποία κάνει εξαιρετική δου-

λειά: δεν επαρκούσε, μπήκαμε σε διαδικασία οργάνωσης εθελοντισμού. Σε μια φωτιά, το πρώτο μέλημα είναι η πρόληψη και η προστασία του δάσους. Ενεργοποιήσαμε συλλόγους, αγροτικούς συνεταιρισμούς, ρετινιάδες, μελισσοκόμους, αγρότες, εθελοντές. Μαζί με το Δασαρχείο και την Πυροσβεστική δημιουργήσαμε δίκτυο πυροπροστασίας. Όταν ο δείκτης επικινδυνότητας είναι πάνω από 3, υπάρχουν εθελοντές που φυλάνε τα δάση, εντοπίζουν καπνό και ενημερώνουν άμεσα. Γιατί, όπως λένε οι πυροσβέστες, μια φωτιά που δεν σβήνεται με ένα μπουκάλι νερό στην αρχή, μετά γίνεται χάος.

Μάκης Προβατάς: Σωστά, αλλά να πούμε ότι ο εθελοντισμός χρειάζεται οργάνωση. Δεν πάει κανείς «όπως θέλει», όπως τόνισε και πριν ο Δήμαρχος.

Αναστασία Χαλκιά: Φυσικά. Αυτό είναι ευθύνη του Δήμου. Εγώ έχω συστήσει αυτοτελές τμήμα Πολιτικής Προστασίας, το οποίο διατηρούμε με έναν υπάλληλο. Όμως, χάρη στους εθελοντές και στη συνεργασία με την Πυροσβεστική, το Δασαρχείο, την Αστυνομία και όλους τους φορείς, καταφέραμε να δημιουργήσουμε μια **αλυσίδα προστασίας**. Έχουμε σχέδιο πρόληψης πριν αρχίσει μια φωτιά και σχέδιο δράσης όταν ξεσπάσει. Γιατί πρέπει να γνωρίζετε ότι, όταν καίγεται το δάσος, δημιουργείται μικροκλίμα που μπορεί να κοστίζει ανθρώπινες ζωές : όχι απαραίτητα από τη φλόγα, αλλά από το θερμικό κύμα που πνίγει τον άνθρωπο.

Μάκης Προβατάς: Αυτές οι επισημάνσεις είναι πολύ σημαντικές. Σας ευχαριστούμε θερμά.

Αναστασία Χαλκιά: Θέλω να καταλήξω λέγοντας ότι ο εθελοντισμός είναι αγάπη για τον τόπο και τον άνθρωπο. Είναι, όμως, και «ακριβό σπορ», γιατί απαιτεί χρόνο και χρήμα από τον ίδιο τον εθελοντή. Αυτό ζητάμε: τη διάθεση προσφοράς.

Μάκης Προβατάς: Σωστά. Η ανταπόδοση, όμως, όταν έρχεται, είναι πολλαπλάσια.

Αναστασία Χαλκιά: Ακριβώς. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Προβατά.

Μάκης Προβατάς: Κι εμείς σας ευχαριστούμε.

Δήμαρχος Σιντικής - Γιώργος Τάτσιος

Μάκης Προβατάς: Δήμος Σιντικής. Μπερδευτήκαμε πριν επειδή δεν ήταν εδώ η κυρία Δημητριάδου· τώρα θα ακούσουμε τον κύριο Γιώργο Τάτσιο, Δήμαρχο Σιντικής.

Γιώργος Τάτσιος: Ο Δήμος Σιντικής είναι ένας από τους βορειότερους δήμους της πατρίδας μας, στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Είναι ο 13ος σε έκταση στην Ελλάδα, με 1.100 km².

Μάκης Προβατάς: Πόσα χιλιόμετρα απέχετε από τα σύνορα;

Γιώργος Τάτσιος: Είμαστε στα ίδια τα σύνορα. Εμείς είμαστε τα σύνορα.

Μάκης Προβατάς: Τα σύνορα! Ένα χειροκρότημα, παρακαλώ πολύ.

Γιώργος Τάτσιος: Θα είμαι ίσως ο πιο απαισιόδοξος ομιλητής. Τα τελευταία 20 χρόνια, κυρίες και κύριοι :και αγαπητά παιδιά: στον τομέα της Πολιτικής Προστασίας, τουλάχιστον στη Μακεδονία, δεν έχει γίνει απολύτως τίποτα.

Γιατί το λέω αυτό; Πριν από 20 χρόνια είχε καεί το όρος Όρβηλος. Για 40 ημέρες καιγόταν, χωρίς να μπορεί να πλησιάσει πυροσβέστης. Γιατί; Διότι υπήρχαν ακόμη αχαρτογράφητα ναρκοπέδια από παλαιότερες πολεμικές περιόδους. Είκοσι χρόνια μετά, ξανακάηκε το ίδιο βουνό : 12.000 στρέμματα. Πρόκειται για τον πνεύμονα της περιοχής μας, ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ότι η Ελλάδα δεν είναι μόνο η Αθήνα και τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Παρά το γεγονός ότι ο Δήμος μας είναι τεράστιος σε έκταση, έχει μικρό πληθυσμό. Όμως έχουμε χρέος να σεβόμαστε την πατρίδα μας και να προστατεύουμε τον τόπο, ακόμη και το πιο ακριτικό κομμάτι της.

Το χειρότερο απ' όλα; Εν μέσω της τελευταίας πυρκαγιάς, η Πολιτική Προστασία από την Αθήνα μας έδωσε εντολή να εκκενώσουμε το Αχλαδοχώρι, ένα χωριό με 800 κατοίκους. Στείλαμε λεωφορεία του ΚΤΕΛ. Αργότερα σκέφτηκα: αν η φωτιά δεν ήταν πάνω αλλά κάτω από το χωριό :ορεινό χωριό: πώς θα κατέβαιναν τα λεωφορεία; Δεν υπήρχε δίοδος διαφυγής.

Όλα αυτά τα επισημάναμε στο Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας. Μέχρι σήμερα, όμως, δεν έχει γίνει καμία απολύτως ενέργεια και φοβάμαι ότι δεν θα γίνει ούτε στο μέλλον. Εμείς στηρίζουμε πλέον τις ελπίδες μας στο Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων, ώστε να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος για να διεκδικήσουμε τα αυτονόητα.

Μάκης Προβατάς: Να πούμε στα παιδιά το εξής: Όλα αυτά τα δυσάρεστα που ακούτε, πρέπει να σας κινητοποιήσουν ώστε να τα αλλάξετε. Αυτό είναι η ουσία. Κάποιοι από εσάς αύριο θα είστε σε υπουργεία, άλλοι θα είστε δάσκαλοι, γιατροί, επιχειρηματίες ή και δήμαρχοι. Εσείς θα πάρετε αποφάσεις. Αυτά πρέπει να αλλάξουν. Δεν είναι μοιραίο, δεν είναι «Κισμέτ». Έτσι δεν είναι, Δήμαρχε; Τι θα πείτε λοιπόν στα παιδιά;

Γιώργος Τάτσιος: Θα πούμε ότι τίποτα δεν είναι ακατόρθωτο. Οι πρόγονοί μας πάλεψαν με «τέρατα» και κατάφεραν να επιβιώσουν. Αυτό που ζητάμε είναι να δραστηριοποιηθεί επιτέλους το κράτος και να κάνει τα αυτονόητα: να αντιμετωπίζει όλους τους πολίτες της χώρας ως ίσους.

Μάκης Προβατάς: Ωραία, ευχαριστούμε πάρα πολύ. Παιδιά, ένα χειροκρότημα· αυτός είναι ο πιο ωραίος επίλογος!

Αναστασία Χαλκιά: Επιτρέψτε μου μόνο να συμπληρώσω: στο Δήμο Κασσάνδρας εφαρμόσαμε ένα σύστημα που μας επέτρεψε, παρότι είχαμε 100:120 εστίες φωτιάς, να μην εξελιχθεί ούτε μία.

Μάκης Προβατάς: Ωραία.

Δήμαρχος Βελβεντού - Μανώλης Στεργίου

Μανώλης Στεργίου: Είμαι ο Δήμαρχος Βελβεντού Κοζάνης. Ίσως να το έχετε ακουστά.

Μάκης Προβατάς: Κάποτε η περιοχή αυτή δεν ήταν από τις πιο υποβαθμισμένες;

Μανώλης Στεργίου: Την έχετε επισκεφθεί;

Μάκης Προβατάς: Πολύ συχνά.

Μανώλης Στεργίου: Ο Δήμος μας βρίσκεται στον Νομό Κοζάνης, «πλάτη:πλάτη» με την Κατερίνη. Ανάμεσα σε εμάς και στην Κατερίνη μεσολαβεί το δάσος των Πιερίων. Η Πολιτική Προστασία συνήθως εξαντλείται στην προστασία του δάσους, αλλά δεν είναι μόνο αυτό.

Καταρχάς, θέλω να ευχαριστήσω εσάς, κύριε Προβατά, για την άρτια διοργάνωση, αλλά και τον φίλο μου τον Γιάννη Κωνσταντάτο για το Δίκτυο και τους συνεργάτες του.

Να πω δυο-τρία πράγματα: στον Δήμο μας, το 80% της έκτασης είναι δασικό. Αυτό το δάσος πρέπει να το προστατεύουμε. Το κάνουμε με εθελοντισμό, αλλά όχι με τη μορφή οργανωμένων εθελοντικών κλιμακίων : δεν έχουμε πόρους για κάτι τέτοιο. Έχουμε, όμως, εθελοντές: όλους τους συμπολίτες μας.

Όταν έχουμε φωτιά, όπως το 2007 στα Πιέρια, που κάηκαν χιλιάδες στρέμματα, βγήκαν δημότες, αγρότες με τα βυτία τους, υλοτόμοι, κυνηγοί, ορειβάτες, απλοί πολίτες και, φυσικά, εμείς οι αιρετοί μπροστά. Αυτός είναι ένας άλλος εθελοντισμός, μια άλλη μορφή δράσης, που συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Πέρσι, για παράδειγμα, σβήσαμε επτά αστικές πυρκαγιές σε συνεργασία με την Πυροσβεστική, η οποία κάνει σπουδαίο έργο, αλλά δυστυχώς δεν αναφέρεται όσο θα έπρεπε. Είναι αποδεκατισμένη και χρειάζεται ενίσχυση.

Την περίοδο του καύσωνα, όταν υπάρχει απαγόρευση εισόδου στο δάσος, βγαίνουμε εμείς οι ίδιοι σε περιπολίες: αιρετοί, ορειβάτες, υλοτόμοι, πολίτες. Έχουμε φυλάξει τα δάση και στις πιο δύσκολες ώρες, ακόμα και στις «γερμανικές σκοπιές», δηλαδή 2:4 το πρωί.

Μάκης Προβατάς: Να εξηγήσουμε στα παιδιά: «γερμανικά νούμερα» λέγονται οι βάρδιες 2:4 το πρωί, όχι προϊόντα όπως ίσως νομίζουν.

Μανώλης Στεργίου: Μαζί με τους πολίτες ήμασταν και εμείς, οι αντιδήμαρχοι, εγώ προσωπικά. Δεν έχουμε άλλη επιλογή.

Θέλω να επισημάνω κάτι: στη χθεσινή συνάντηση παρέλασαν όλοι οι θεσμικοί, κυβέρνηση και αντιπολίτευση. Ακούστηκαν πολλά· όμως, για χρηματοδότηση δεν ακούσαμε κάτι συγκεκριμένο. Ο Δήμαρχος Σιντικής έχει δίκιο ότι στη Βόρεια Ελλάδα δεν επενδύονται τα χρήματα που αναλογούν.

Να πω και κάτι ακόμη: η Πολιτική Προστασία δεν αφορά μόνο το δάσος. Είναι και το νερό, η αποχέτευση, οι βιολογικοί καθαρισμοί. Αγωνιζόμαστε να κρατήσουμε ζωντανούς αυτούς τους μηχανισμούς με ελάχιστους πόρους. Η χρηματοδότηση που λάβαμε φέτος για Πολιτική Προστασία ήταν 38.000 ευρώ. Μόνο οι τέσσερις πεντα-

μηνίτες που προσλάβαμε για καθαρισμούς μας κοστίζουν πάνω από 40.000 : χωρίς να υπολογίζουμε τα υπόλοιπα έξοδα.

Ετοιμάσαμε μελέτη για την Πολιτική Προστασία, με ολοκληρωμένη προσέγγιση σε ζητήματα νερού και αποχέτευσης, και περιμένουμε χρηματοδότηση.

Το 2019, ο κ. Κικίλιας, τότε Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, μας είπε ότι θα αλλάξει το σύστημα. Δεν άλλαξε τίποτα. Μετά ήρθε ο κ. Στυλιανίδης και μας ζήτησε να καταθέσουμε προτάσεις στο πρόγραμμα «Υγεία». Υποβάλαμε, ζητώντας έναν χειριστή και ένα γκρέιντερ για να καθαρίζουμε δασικούς δρόμους. Δεν εγκρίθηκε. Μας είπαν ότι τα περισσότερα κονδύλια έχουν δεσμευτεί για ελικόπτερα και άλλα μέσα. Στους δήμους, όμως, δεν βελτιώθηκε τίποτα. Τώρα έχουμε μια ελπίδα με τον κ. Κεφαλογιάννη.

Δύο τελευταίες επισημάνσεις:

1. Τα απορρίμματα είναι περιουσία των δήμων. Στην πράξη, όμως, δίνουμε αυτή την περιουσία στις εταιρείες ανακύκλωσης. Θα έπρεπε εκείνες να πληρώνουν εμάς, όχι το αντίστροφο. Και το «πληρώνω όσο πετάω» δεν μου ακούγεται σωστό. Είμαι Δήμαρχος από το 2002 και το λέω αυτό με εμπειρία.
2. Κάποιος ανέφερε χθες ότι σε δύο δεκαετίες το 70% του πληθυσμού θα συγκεντρωθεί στις πόλεις. Θέλω να φωνάξω: και τι θα γίνει με εμάς; Τι θα βρουν τα παιδιά μας; Έχω την ελπίδα ότι δεν θα συμβεί, γιατί οι πόλεις δεν θα έχουν νερό. Και τότε ο πληθυσμός θα επιστρέψει στην ύπαιθρο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

6^ο PANEL Δήμαρχοι νησιωτικών δήμων (Σποράδες & Κυκλάδες)

Δήμαρχος Μήλου - Εμμανουήλ Μικέλης

Μάκης Προβατάς: Τώρα πάμε στα νησιά σας. Σκιάθος, Σκόπελος, Τήνος και η Μήλος. Ποιο είναι το βασικό τους πρόβλημα; Είναι νησιά σχετικά κοντά στο κέντρο, με

καλό τουρισμό, που φέρνει έσοδα. Ποιο είναι, λοιπόν, το κύριο πρόβλημα; Εκτός αν κάνω λάθος στις διαπιστώσεις μου.

Εμμανουήλ Μικέλης: Αρχικά, θέλω να ευχαριστήσω τον Δήμαρχο που μας φιλοξενεί και έχει δημιουργήσει αυτό το Δίκτυο. Καλωσορίζω τα παιδιά, γιατί είναι η ελπίδα και η συνέχεια της πατρίδας μας. Να σας πω ότι η Μήλος δεν είναι ανερχόμενος, αλλά ένας δυνατός τουριστικός προορισμός που αντιμετωπίζει τα προβλήματα της νησιωτικότητας.

Μάκης Προβατάς: Μισό λεπτό. Τη Μήλο τη βλέπω συνέχεια στο Διαδίκτυο. Σήμερα, το Διαδίκτυο αποτελεί έναν ισχυρό τρόπο προβολής.

Εμμανουήλ Μικέλης: Ακριβώς. Τα προβλήματα ενός τόπου που αναπτύσσεται οικονομικά είναι οι μεγάλες, άναρχες και χωρίς προγραμματισμό επενδύσεις.

Μάκης Προβατάς: Το είδαμε πρόσφατα και στη Μήλο.

Εμμανουήλ Μικέλης: Το είδαμε σε τρία σημεία της Μήλου και ετοιμαζόμαστε να το αντιμετωπίσουμε και σε άλλα. Η Μήλος έχει μοναδικό ανάγλυφο, είναι ηφαιστειακό νησί, όπως και η Νίσυρος, και αυτά τα σημεία ανήκουν σε όλους τους Έλληνες και τους επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Πρέπει να προστατευτούν λόγω παθογενειών και νομοθετικών κενών από τα υπουργεία, με άμεση συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, ώστε να παραμείνουν αναλλοίωτα.

Μάκης Προβατάς: Μια απορία: όταν λέτε ότι πρέπει να προστατευτούν, πόσο μέρος αυτής της ευθύνης ανήκει στον δήμο;

Εμμανουήλ Μικέλης: Η ευθύνη του δήμου αφορά τον χωροταξικό σχεδιασμό. Η Μήλος είχε χωροταξικό σχέδιο από το 1981. Το 2007 είχε χρηματοδοτηθεί, και από το 2019 εμείς ξεκινήσαμε νέο σχέδιο, αλλά δεν εγκρίθηκε αρχικά λόγω αυστηρών προδιαγραφών σχετικά με τη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.

Μάκης Προβατάς: Έχει σταματήσει τώρα ο χωροταξικός σχεδιασμός;

Εμμανουήλ Μικέλης: Έχει κατατεθεί και εγκριθεί από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, βγήκε σε δημόσια διαβούλευση, αλλά δεν εγκρίθηκε λόγω της παρατήρησης για τη γεωργική γη. Οι μεγάλοι επενδυτές έχουν επενδύσει σε περιοχές όπου εμείς είχαμε θέσει περιορισμούς. Δεν είναι δυνατόν μέσα σε NATURA να εφαρμόζεται η ΚΥΑ του 2006, η οποία έληξε το 2017, χωρίς ουσιαστική αντιμετώπιση από κυβερνήσεις. Δεν

μπορεί να χτίζονται μεγάλα συγκροτήματα στις πρώτες και δεύτερες ζώνες. Η ευθύνη για αυτό δεν ανήκει στον δήμαρχο, αλλά στα αρμόδια υπουργεία. Εμείς προσπαθούμε να σώσουμε όσα μπορούμε για το νησί μας.

Μάκης Προβατάς: Ωραία. Είναι επίσης στις βασικές μου προτεραιότητες να επισκεφτώ τη Μήλο. Να θυμίσω ότι έχετε και την παραλία Προβατά.

Εμμανουήλ Μικέλης: Με μεγάλη χαρά. Η Μήλος έχει πολλές όμορφες παραλίες, συνολικά 74.

Μάκης Προβατάς: Ναι, όλοι το λένε.

Δήμαρχος Σκοπέλου - Σταμάτιος Περίσσης

Μάκης Προβατάς: Ας πάμε τώρα στη Σκόπελο.

Σταμάτιος Περίσσης: Καλησπέρα σας, κύριε Προβατά.

Μάκης Προβατάς: Τι κάνετε; Ευχαριστούμε πολύ που είστε εδώ.

Σταμάτιος Περίσσης: Ευχαριστώ. Το Δίκτυο δίνει τη δυνατότητα να κοινοποιήσουμε, να γνωστοποιήσουμε και να συζητήσουμε τα προβλήματα ανθεκτικότητας, και στη συνέχεια να βρούμε λύσεις για τα ζητήματα που μας απασχολούν. Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στη φάση εντοπισμού των προβλημάτων. Έχουμε καταθέσει και μια πρόταση. Κάθε δήμος έχει κοινά και διαφορετικά προβλήματα. Από τη συζήτηση που προηγήθηκε, φαίνεται ότι υπάρχουν κοινά ζητήματα σε όλους τους δήμους και διαφοροποιήσεις ανάλογα με τον χαρακτήρα και τη γεωγραφία κάθε περιοχής.

Μάκης Προβατάς: Η γεωγραφία είναι πολύ σημαντική. Στη δική σας περίπτωση είναι ένα θετικό στοιχείο.

Σταμάτιος Περίσσης: Ακριβώς. Το νησί μας, όπως και τα υπόλοιπα δύο νησιά των Σποράδων, έχει έκταση περίπου 95 km², με δασοκάλυψη 72% από χαλέπιο πεύκη, δηλαδή περίπου 67:68 km² δάσους. Οι υποδομές για την προστασία του δάσους είναι μέτριες έως καλές, κυρίως χάρη στην εξαιρετική δουλειά του δασαρχείου Σκοπέλου, που δημιούργησε ένα οδικό δίκτυο δασικών δρόμων για την πρόσβαση των μηχανημάτων της πυροσβεστικής σε όλο το νησί.

Μάκης Προβατάς: Νομίζω ότι ο κύριος Χατζημάρκος ανέφερε χθες τη σημασία των δασαρχείων. Η σωστή λειτουργία τους βελτιώνει σημαντικά την κατάσταση.

Σταμάτιος Περίσσης: Σωστά, όμως τα τελευταία 10 χρόνια το δασαρχείο ουσιαστικά δεν υπάρχει. Ο τελευταίος υπάλληλος είναι πλέον συνταξιούχος. Για αυτό η δουλειά που έγινε διαχρονικά από το δασαρχείο ήταν σημαντική. Πέρσι υπήρξε ένα σημαντικό κονδύλι μέσω του AntiNero III, που επέτρεψε τον καθαρισμό όλων των δασικών δρόμων, δεξιά και αριστερά, ανάλογα με τη μορφολογία του εδάφους. Για φέτος υπάρχει πρόταση να ολοκληρωθεί αυτό το έργο, μαζί με προσθήκη λιμνοδεξαμενών και διαμόρφωση του δασικού δικτύου.

Σταμάτιος Περίσσης: Ωστόσο, αντιμετωπίζουμε πρόβλημα με την πυροπροστασία. Πριν από ενάμιση χρόνο εγκαταστήσαμε πιλοτικό σύστημα τριών ανιχνευτών/καμερών, αλλά δεν έχουμε υπαλλήλους να το εποπτεύουν ή να το λειτουργούν.

Μάκης Προβατάς: Δηλαδή, δεν υπάρχει προσωπικό για να λειτουργήσει το σύστημα;

Σταμάτιος Περίσσης: Ακριβώς. Το ζητήσαμε, αλλά δεν υπήρχε δυνατότητα. Πιστεύω ότι πρέπει να καθοριστεί ελάχιστος αριθμός υπαλλήλων για τη στήριξη αυτών των συστημάτων, όπως ισχύει για το γραφείο της δημοτικής αστυνομίας. Αν δεν γίνει αυτό, οι μικροί δήμοι δεν μπορούν να λειτουργήσουν σωστά, ακόμα και με την πολύ καλή δουλειά της πυροσβεστικής. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει δυνατότητα διασύνδεσης και λειτουργίας του συστήματος από την πυροσβεστική υπηρεσία.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ.

Δήμαρχος Σκιάθου - Θεωρής Τζούμας

Μάκης Προβατάς: Αυτό μοιάζει, δήμαρχε, με την τεχνητή νοημοσύνη, σαν να είναι πανεύκολο, έτσι δεν είναι; Σας ευχαριστούμε που είστε εδώ.

Θεωρής Τζούμας: Σας ευχαριστώ. Θέλω να ευχαριστήσω και τον Δήμαρχο της Αργυρούπολης και τον Πρόεδρο του Δικτύου, κύριο Κωνσταντάτο, για την εξαιρετική πρωτοβουλία. Ας δώσουμε λίγο το περίγραμμα. Θα ρωτήσω τα παιδιά, έχετε δει ποτέ τη Σκιάθο; Έχετε ακούσει για το νησί;

Η Σκιάθος είναι ένα πολύ μικρό νησί, με έκταση περίπου 7.000 γήπεδα για να δώσουμε ένα μέτρο σύγκρισης. Τα δύο τρίτα του νησιού χαρακτηρίζονται ως αισθητικό δάσος με προεδρικό διάταγμα του 1979. Μόνο 12 τέτοια αισθητικά δάση υπάρχουν στην Ελλάδα, και το ένα από αυτά βρίσκεται στη Σκιάθο : το μοναδικό σε νησί, μαζί με αυτό στο Βάι Κρήτης. Παρά την περιορισμένη έκταση, κάθε καλοκαίρι το νησί υποδέχεται περίπου μισό εκατομμύριο επισκέπτες. Διαθέτουμε αεροδρόμιο που συνδέεται με 13 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λιμάνι που συνδέεται με Θεσσαλονίκη, Βόλο, Εύβοια και Άγιο Κωνσταντίνο.

Η Σκιάθος βρίσκεται σε μια ζώνη υψηλού κινδύνου για πυρκαγιές και πλημμύρες, επομένως απαιτεί αυξημένη ετοιμότητα. Το σχέδιο που προτείνει η πολιτεία είναι γενικό και δεν προσαρμόζεται στις τοπικές ανάγκες ούτε παρέχει στους πολίτες σαφή ενημέρωση για το πώς θα λειτουργήσουν σε περίπτωση ακραίων φυσικών φαινομένων.

Για το λόγο αυτό, από πέρσι έχουμε ξεκινήσει συνεργασία με τον καθηγητή κύριο Λέκκα, του Πανεπιστημίου Αθηνών, με τη σύναψη μνημονίου συνεργασίας. Σκοπός είναι να έχουν οι κάτοικοι και οι επισκέπτες ένα μικρό εγχειρίδιο επιβίωσης, που να καθοδηγεί τη δράση τους σε περίπτωση φωτιάς, πλημμύρας ή σεισμού.

Επιπλέον, συμμετέχουμε στο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Pathways2Resilience (P2R) μαζί με το δήμο Ιθάκης. Το πρόγραμμα εξετάζει την ευαλωτότητα και την ανθεκτικότητα των δύο νησιών, που έχουν κοινά χαρακτηριστικά, όπως η έντονη βλάστηση και η σεισμική δραστηριότητα. Από αυτό θα προκύψουν εργαλεία που θα μας βοηθήσουν στην πρόβλεψη και την οργάνωση δράσεων σε περίπτωση φυσικών φαινομένων.

Τέλος, μέχρι τον Μάιο θα λειτουργήσει στη Σκιάθο ένα αντίστοιχο κέντρο παρακολούθησης, παρόμοιο με το σύστημα Σ.Π.Α.Υ., που θα αξιοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για την παρακολούθηση και εξέλιξη πυρκαγιών.

Θέλω επίσης να τονίσω ότι η μεγαλύτερη δύναμή μας είναι οι νέοι εθελοντές. Στη Σκιάθο έχει αναπτυχθεί εδώ και χρόνια ένας πυρήνας ενεργών πολιτών, που προσφέρουν τον χρόνο και τη βοήθειά τους σε εκδηλώσεις και στη στήριξη ευάλωτων

ομάδων. Αυτός ο ενεργός πολίτης είναι η μεγαλύτερη δύναμη του νησιού μας και η ευθύνη και υποχρέωσή μας είναι να τον υποστηρίξουμε.

Θοδωρής Τζούμας: Ευχαριστώ.

Παρέμβαση εθελοντών

Μάκης Προβατάς: Μια που αναφέρατε το θέμα, θα ήθελα να καλέσω ορισμένους εθελοντές να κάνουν μια παρέμβαση. Παρακαλώ, ελάτε. Παιδιά, χειροκροτήστε τους εθελοντές. Ευχαριστούμε που είστε εδώ. Θέλω να συστηθείτε, ώστε τα παιδιά να γνωρίζουν ποιοι τους μιλάνε.

Ευστάθιος Σταθόπουλος: Καλημέρα σας, λέγομαι Ευστάθιος Σταθόπουλος και ανήκω στο Σωματείο Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Βορειοανατολικού Τομέα Υμηττού (ΣΕΠΠΒΑΤΥ). Θα ήθελα να μιλήσω για τον τρόπο εκπαίδευσης και ενημέρωσης των πολιτών στους δήμους μας. Το υπάρχον σύστημα, είτε μέσω διαδικτύου είτε μέσω φυλλαδίων, δεν είναι επαρκές. Πρέπει να διδάξουμε στους πολίτες ότι η ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας τους ξεκινά από τον ίδιο τον πολίτη. Έτσι, θα μπορούν να στηρίζονται πάνω σε αυτό οι δήμοι, η περιφέρεια και το κράτος για να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους σωστά.

Μάκης Προβατάς: Άρα τα παιδιά μπορούν να εκπαιδεύσουν και τους γονείς τους.

Ευστάθιος Σταθόπουλος: Ακριβώς. Ξεκινάμε από εμάς τους ίδιους, ως σωστοί πολίτες, για να παρακινήσουμε γονείς, γείτονες και την κοινότητα συνολικά. Μια εθελοντική ομάδα είναι μια ομάδα ανθρώπων που εκπαιδεύεται, γνωρίζει και μεταδίδει γνώσεις στους πολίτες. Οι δήμοι και το κράτος θα πρέπει να αξιοποιήσουν αυτό το μοντέλο για να ενισχύσουν την ασφάλεια και την προστασία της κοινότητας. Ευχαριστώ.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ. Ένα χειροκρότημα.

Σταμάτης Βογιατζόπουλος: Καλημέρα, ονομάζομαι Σταμάτης Βογιατζόπουλος, πρόεδρος της Εθελοντικής Ομάδας Δασοπροστασίας Πυρόσβεσης Ηλιούπολης και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Πανελληνίας Ομοσπονδίας. Ευχαριστούμε για την πρόσκληση. Τα παιδιά αποτελούν το νέο αίμα του εθελοντισμού και πρέπει να ακολουθήσουν το παράδειγμα των μεγαλύτερων. Ένα κράτος με εθελοντισμό είναι

ένα ισχυρό κράτος. Όλοι μαζί : δήμοι, περιφέρειες, κεντρική διοίκηση : είμαστε μια αλυσίδα. Το δάσος είναι ζωή και πρέπει να προστατευθεί, καθώς η κλιματική κρίση αυξάνει τις καταστροφές. Κατανοούμε τα προβλήματα των δήμων, αλλά όλοι πρέπει να συνεισφέρουμε για να προστατεύσουμε τη χώρα μας και να την παραδώσουμε στις επόμενες γενιές. Ευχαριστώ.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ.

Θανάσης Ντούλας: Καλημέρα, είμαι ο Θανάσης Ντούλας, πρόεδρος των Εθελοντών Κρουονερίου Αττικής, μέλος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας και υπεύθυνος Επικοινωνίας. Καλωσορίζω όλα τα νέα παιδιά. Οι εθελοντικές ομάδες υποδέχονται νέους κάτω των 18 ετών, οι οποίοι δεν συμμετέχουν άμεσα σε επιχειρήσεις πυρόσβεσης, αλλά μπορούν να ενταχθούν σε άλλες δραστηριότητες εθελοντισμού. Στόχος μας είναι η εκπαίδευση και ενημέρωση των σχολείων, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας. Σας περιμένουμε σε όλες τις εθελοντικές ομάδες πανελλήνια.

Μάκης Προβατάς: Θέλω να τονίσω ότι, σε όλο τον πλανήτη και στην Ελλάδα, παρατηρείται μια αντιστροφή αξιών. Οι εθελοντές όπως αυτοί, που δεν εμφανίζονται στην τηλεόραση αλλά σβήνουν φωτιές και προστατεύουν το περιβάλλον, αξίζουν standing ovation. Ας τους χειροκροτήσουμε θερμά.

Ευστάθιος Σταθόπουλος: Μια τελευταία επισήμανση: αν θέλετε να ασχοληθείτε με τον εθελοντισμό, πρέπει να βρείτε μια οργανωμένη εθελοντική ομάδα. Δεν πρέπει να επιχειρείτε σε φωτιές χωρίς εκπαίδευση, καθώς αυτό είναι επικίνδυνο για εσάς και τους άλλους.

Μάκης Προβατάς: Όπως είπαμε πριν, δεν αρκεί να θέλεις, πρέπει και να ξέρεις. Σας ευχαριστούμε πολύ.

7° PANEL Δήμαρχοι Πελοποννήσου

Δήμαρχος Επιδαύρου - Αναστάσιος Χρόνης

Μάκης Προβατάς: Η Επίδαυρος, η οποία κάηκε πριν από μερικά χρόνια, με έναν τρόπο που δεν θα έπρεπε να καίγονται οι αρχαιολογικές περιοχές.

Αναστάσιος Χρόνης : Η Ολυμπία.

Μάκης Προβατάς: Η Αρχαία Ολυμπία, συγγνώμη. Κάηκε με τρόπο που δεν θα έπρεπε να συμβαίνει.

Αναστάσιος Χρόνης: Κοιτάξτε, εμείς είμαστε ο μικρότερος δήμος της Αργολίδας, και παρόλα αυτά λαμβάνουμε μία από τις μεγαλύτερες χρηματοδοτήσεις, σύμφωνα με όσα ανέφεραν χθες οι υπουργοί, γεγονός που δεν γίνεται τυχαία. Διαθέτουμε έναν πολύ μεγάλο ορεινό και δασικό όγκο, που περικλείει το θέατρο και εκτείνεται μέχρι τα σύνορά μας με την Κορινθία. Η αλήθεια είναι ότι ο αρχαιολογικός χώρος της Επίδαυρου είχε καλύτερη δομή πυροπροστασίας από ό,τι η Ολυμπία, καθώς προϋπήρχε.

Μάκης Προβατάς: Όταν λέτε «δομή καλύτερη», πώς το εννοείτε;

Αναστάσιος Χρόνης: Υπάρχει ένα σύστημα που λειτουργεί με δεξαμενές και κανονάκια εδώ και αρκετά χρόνια, το οποίο κάθε χρόνο ελέγχεται με άσκηση. Αυτό ανήκει στο Υπουργείο Πολιτισμού και δεν είναι αρμοδιότητα του δήμου μας. Εμείς εμπλεκόμαστε μόνο όταν ζητηθεί βοήθεια. Παρόλα αυτά, μετά τις καταστροφές της Ολυμπίας και των Μυκηνών πριν από δύο χρόνια, έγινε εκτεταμένη αναζήτηση λύσεων για την προστασία των σημαντικών αρχαιολογικών χώρων, και πλέον η κατάσταση είναι πολύ καλύτερη.

Οι περισσότεροι χώροι περικλείονται από δάση, κυρίως πεύκα, οπότε υπάρχει κίνδυνος. Εμείς, όσο μπορούμε, και με τα χρήματα της πυρασφάλειας που δίνονται, καθώς και με όποιο πρόγραμμα προκύψει, εντάσσουμε και τις αντιπυρικές ζώνες περιμετρικά του αρχαιολογικού χώρου, ακόμη και αν δεν ανήκουν διοικητικά σε εμάς.

Το μεγαλύτερο ζήτημα προκύπτει κατά τη διάρκεια παραστάσεων, με 10.000 θεατές και περίπου 4.000 αυτοκίνητα: η διαχείριση της εξόδου και της διαφυγής. Οι έξοδοι είναι συγκεκριμένες, οπότε απαιτείται σοβαρός συντονισμός και διαχείριση για την ασφάλεια όλων.

Μάκης Προβατάς: Απλώς να πω στα παιδιά: αν δεν έχετε δει παράσταση στην Επίδαυρο, βάλτε το επειγόντως στις προτεραιότητές σας. Όχι όλες οι παραστάσεις είναι εξαιρετικές, αλλά οι καλές παραστάσεις στην Επίδαυρο είναι μοναδικές παγκοσμίως.

Αναστάσιος Χρόνης: Το φετινό φεστιβάλ κλείνει 70 χρόνια. Είναι ένας θεσμός που έχει αντέξει τόσο στη χώρα μας, γεγονός μοναδικό για την Ελλάδα. Σας προσκαλούμε όλους να το παρακολουθήσετε.

Μάκης Προβατάς: Και έχει ενδιαφέρον πώς έχει φτιαχτεί το ηχητικό μέρος και το θέατρο, καθώς κάθεσαι στην τελευταία σειρά και ακούς σαν να είσαι ακριβώς μπροστά. Οι αρχαίοι γνώριζαν πολλά περισσότερα από εμάς.

Αντ/ρχος Π.Π. Λουτρακίου, Περαχώρας, Αγίων Θεοδώρων - Μιχαήλ Κανάκης

Μάκης Προβατάς: Να πάμε στον εκπρόσωπο του δημάρχου; Πείτε μας τη δική σας άποψη. Καταρχάς, ευχαριστούμε πολύ που είστε εδώ και θέλουμε να απευθύνεστε στα παιδιά, τα οποία βλέπουμε με μεγάλο ενδιαφέρον.

Μιχαήλ Κανάκης: Καλησπέρα και από εμένα. Είμαι ο Μιχάλης Κανάκης, αντιδήμαρχος πολιτικής προστασίας του δήμου Λουτρακίου:Περαχώρας:Αγίων Θεοδώρων. Ευχαριστούμε για την πρόσκληση και την ευκαιρία να μιλήσουμε στο κοινό, ιδιαίτερα στα παιδιά, στα οποία δίνουμε και εμείς ιδιαίτερη έμφαση. Σε συνεργασία με εθελοντικούς συλλόγους, οργανώνουμε παρουσιάσεις στα σχολεία για να ευαισθητοποιήσουμε τους μαθητές και να τους φέρουμε σε επαφή με τον εθελοντισμό, τη δασοπυρόσβεση και την πρόληψη προστασίας των δασών.

Στον δήμο μας αντιμετωπίζουμε γενικά τα ίδια προβλήματα που συναντούν όλοι οι δήμοι της χώρας. Στο πλαίσιο των δράσεων μας, τη χρονιά που πέρασε, συστάθηκε αυτοτελές πλέον τμήμα πολιτικής προστασίας. Σε σύντομο χρονικό διάστημα, πέρα από την υλοποίηση σχεδίων για φυσικές καταστροφές, τρέξαμε ένα πρόγραμμα σε δύο άξονες, σε συνεργασία με τον κύριο Μιλτιάδη Αθανασίου, δόκτορα.

Ο πρώτος άξονας ήταν η εντόπιση των επικίνδυνων σημείων που ενδέχεται να κινδυνεύσουν από δασικές πυρκαγιές. Στον δήμο μας υπάρχουν 83 οικισμοί ή οικιστικές πυκνώσεις, πολλές φορές άναρχα δομημένοι, μέσα σε δάση, γεγονός που δυ-

σκολεύει την κατάσβεση. Συντάξαμε δίκτυα επικινδυνότητας για κάθε οικισμό και αντιπυρικές μελέτες, εντοπίζοντας τα δύσκολα σημεία.

Το σημαντικότερο, όμως, ήταν οι επιτόπιες συναντήσεις και οι ομιλίες στους κατοίκους, ώστε να κατανοούν καλύτερα πώς θα προστατευτούν, πού μπορούν να καταφύγουν σε ανθεκτικές κατασκευές και πώς να προστατεύσουν την οικογένεια και την περιουσία τους.

Μάκης Προβατάς: Είναι συνεργάσιμοι γενικά οι άνθρωποι; Καταλαβαίνουν και συνειδητοποιούν το πρόβλημα;

Μιχαήλ Κανάκης: Αυτό ισχύει. Ακόμα και σε οικισμούς που είχαν πληγεί από προηγούμενες φωτιές, δυσκολευτήκαμε να πείσουμε τους κατοίκους να συμμετάσχουν και να ενημερωθούν για τη δική τους προστασία. Αντιθέτως, οι μαθητές από δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια είναι πολύ πιο δεκτικοί και συνεργάσιμοι.

Μάκης Προβατάς: Ναι, ακριβώς, είναι το «εμένα δε μου συμβαίνουν αυτά».

Μιχαήλ Κανάκης: Ισχύει. Επίσης, σαν δήμος και γενικότερα στην Κορινθία είμαστε τυχεροί που έχουμε εθελοντές. Στον δήμο μας υπάρχουν τρεις εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας. Δύο από αυτές είναι μέλη της πανελλήνιας ομοσπονδίας, δραστηριοποιούνται πάνω από είκοσι χρόνια, ενώ υπάρχει και μια νέα ομάδα. Οι εθελοντές υπερβάλλουν εαυτόν για να προστατεύσουν τον φυσικό πλούτο, την περιουσία και τη ζωή των συμπολιτών μας, και είμαστε ιδιαίτερα ευτυχείς που έχουμε αυτούς τους ανθρώπους δίπλα μας. Εγώ προσωπικά είμαι εθελοντής δασοπυροσβέστης πάνω από 20 χρόνια.

Μάκης Προβατάς: Αντιδήμαρχος και εθελοντής;

Μιχαήλ Κανάκης: Πρώτα εθελοντής, μετά αντιδήμαρχος. Είμαι και θα παραμείνω εθελοντής.

Μάκης Προβατάς: Ωραία, χειροκροτείστε τον αντιδήμαρχο:εθελοντή.

Μιχαήλ Κανάκης: Οι αιρετοί έρχονται και παρέρχονται, αλλά η ιδιότητα του εθελοντή παραμένει. Προσπαθούμε να ενισχύουμε τους εθελοντές με μέσα, χρηματοδότηση, εξοπλισμό και νέες τεχνολογίες, όπως drones και πτητικά μέσα, σε συνεργασία με το Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων.

Μάκης Προβατάς: Σας ευχαριστούμε πολύ. Να είστε καλά.

Δήμαρχος Ν. Κυνουρίας – Εμμανουήλ Δ. Δολιανίτης

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ που είστε εδώ. Όλοι τελικά μιλούν για δύο πράγματα: χρηματοδότηση και εθελοντισμό. Όλοι ζητάνε παραπάνω χρήματα και όλοι εκτιμούν τον εθελοντισμό. Ισχύουν και τα δύο για εσάς;

Εμμανουήλ Δ. Δολιανίτης: Και τα δύο, με το δεύτερο σε λίγο διαφορετική μορφή. Εμείς δεν έχουμε εθελοντικές ομάδες όπως περιέγραψε ο αντιδήμαρχος. Για μας εθελοντές είναι οι κάτοικοι των χωριών μας, λίγοι σε κάθε χωριό. Ο δήμος μας είναι ορεινός, με 4 λιμάνια, έκταση 600 km², στην Ανατολική Πελοπόννησο, και καλύπτει την ανατολική πλευρά του Πάρνωνα, ενός εμβληματικού βουνού. Οι ανάγκες είναι διαφορετικές και προσαρμοσμένες στο τοπικό περιβάλλον.

Στα χωριά, κυρίως στον ορεινό όγκο, οι κάτοικοι είναι λίγοι, αλλά έχουμε καταγεγραμμένους εθελοντές, έχουμε επικαιροποιήσει τα στοιχεία τους, έχουμε έτοιμες ομάδες και κάνουμε ασκήσεις κατά καιρούς. Οι εθελοντές μας βρίσκονται στην πρώτη γραμμή και ανταποκρίνονται στο 100% όταν χρειαστεί.

Μάκης Προβατάς: Και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία;

Εμμανουήλ Δ. Δολιανίτης: Και οι μεγαλύτεροι μπορούν να βοηθήσουν, διαθέτοντας τρακτέρ και υδροφόρες. Δεν μπαίνουν στη μάχη της κατάσβεσης, αλλά στηρίζουν με τα μέσα τους. Όσον αφορά τους πόρους, υπάρχουν δήμοι σαν τον δικό μας όπου τα πράγματα δεν είναι τόσο ρόδινα.

Για παράδειγμα, έχουμε μια υδροφόρα από το 1972, δώρο της MOMA, και δεν έχουμε λάβει καινούργια από τότε. Ευτυχώς οι ιδιώτες μας στηρίζουν. Δεν έχουμε αυτοτελές τμήμα πολιτικής προστασίας, καθώς ο διευθυντής της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος ασχολείται και με την πολεοδομία. Παρά τις δυσκολίες, υποβάλλουμε φακέλους για χρηματοδοτήσεις και συμμετέχουμε σε προγράμματα, ενώ τρέχουμε στο δασαρχείο για τις απαραίτητες μελέτες και εγκρίσεις. Υπάρχουν και ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό.

Μάκης Προβατάς: Δηλαδή δεν έχετε επανδρωμένες υπηρεσίες;

Εμμανουήλ Δ. Δολιανίτης: Δεν έχουμε. Βάζουμε έξυπνα συστήματα, αισθητήρες, drones, αλλά δεν έχουμε ανθρώπους να τα παρακολουθήσουν. Ευτυχώς, η τεχνητή νοημοσύνη αρχίζει να μας βοηθά έντονα.

Μάκης Προβατάς: Και τα νέα παιδιά της περιοχής;

Εμμανουήλ Δ. Δολιανίτης: Προσπαθούμε να συμμετέχουν, αλλά δεν έχουμε δομημένο σύστημα για να τους εντάξουμε εύκολα. Υπάρχουν εθελοντικές ομάδες και η περιοχή μας έχει αναδειχθεί σε μεγάλο αναρριχητικό προορισμό, με πολλούς εθελοντές. Έχουμε επίσης ένα ενεργό και καλά επανδρωμένο πυροσβεστικό κλιμάκιο. Τα προβλήματα παραμένουν, αλλά χρησιμοποιούμε την τεχνολογία όπου λείπουν άνθρωποι.

Εκτός από τις φωτιές, υπάρχουν και πλημμύρες. Τον Δεκέμβριο καταστράφηκε μέσα σε μιάμιση ώρα ό,τι είχαμε χτίσει στην αγροτική οδοποιία, και ακόμα και σήμερα η περιοχή μας βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Μάκης Προβατάς: Αλλά θα ξανασταθείτε στα πόδια σας.

Εμμανουήλ Δ. Δολιανίτης: Σαφώς, είναι διαρκής αγώνας, μέρα με τη μέρα. Δεν το λέμε απαισιόδοξα.

Μάκης Προβατάς: Ωραία, ευχαριστούμε.

Εκπρόσωπος Δημάρχου Γορτυνίας – κ. Παπακωνσταντίνου

κ. Παπακωνσταντίνου: Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω, κύριε Προβατά, και κυρίως τον οικοδεσπότη, τον δήμαρχο Ελληνικού - Αργυρούπολης. Εκπροσωπώ τον Δήμαρχο Γορτυνίας, από τη Δημητσάνα, την ιστορική μπαρουταποθήκη, η οποία είναι επίκαιρη λόγω των ημερών του ελληνικού έθνους.

Μάκης Προβατάς : Φοβερά χωριά εκεί, παιδιά, φοβερά χωριά. Ναι, εντάξει, όλοι το λέμε;

κ. Παπακωνσταντίνου: Νομίζω ότι ο δήμαρχος Δολιανίτης και οι προηγούμενοι ομιλητές, όπως και ο δήμαρχος Επιδαύρου, τα έχουν πει όλα. Αν εξαιρέσουμε το δήμο Λουτρακίου-Περαχώρας, που είναι λίγο μεγαλύτερος, οι υπόλοιποι δήμοι είναι μικροί σε πληθυσμό, αλλά τεράστιοι σε έκταση.

Για παράδειγμα, ο δήμος Γορτυνίας είναι ο τρίτος σε έκταση στους 26 δήμους της Περιφέρειας Πελοποννήσου και ο έκτος Πανελλαδικά από τους 332 δήμους, με το μεγαλύτερο επαρχιακό δίκτυο, 445 km. Η μεγάλη έκταση και η διασπορά του πληθυσμού σε μικρά χωριά σημαίνουν ότι σε κάθε χωριό χρειάζονται υποδομές, σχέδια διαφυγής και προστασίας. Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως είναι η εφαρμογή τους. Τα σχέδια στο συρτάρι δεν λύνουν τίποτα αν δεν υπάρχει προσωπικό για να τα εφαρμόσει. Στους μικρούς δήμους, το προσωπικό είναι ελάχιστο. Συστήνουμε ένα γραφείο πολιτικής προστασίας με έναν υπάλληλο, αλλά στην ουσία δεν μπορεί να υποστηριχθεί.

Μάκης Προβατάς: Δεν μπορεί να μεταφερθεί προσωπικό από αλλού; Δεν περισσεύει;

κ. Παπακωνσταντίνου: Η ειδικότητα είναι μια μεγάλη και πικρή ιστορία. Οι προσλήψεις δεν υπάρχουν, και οι δήμαρχοι εδώ γνωρίζουν ότι το προσωπικό των δήμων έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Είναι ένα τεράστιο θέμα.

Μάκης Προβατάς: Είστε στη διαδικασία να βρείτε λύση ή η μοναδική λύση είναι νέες προσλήψεις;

κ. Παπακωνσταντίνου: Η μοναδική λύση σε αυτή τη φάση είναι οι εθελοντές, όπως συμβαίνει εδώ. Δυστυχώς, παρότι υπάρχουν εθελοντές σε κάθε χωριό, δεν έχουμε καταφέρει να δημιουργήσουμε οργανωμένες και πιστοποιημένες ομάδες, ώστε να λειτουργούν ως ομάδα. Κάποιοι άνθρωποι μπορεί να λειτουργούν εθελοντικά, αλλά χωρίς εκπαίδευση αυτό μπορεί να είναι επικίνδυνο.

Μάκης Προβατάς: Αυτό είναι χειρότερο, ναι.

κ. Παπακωνσταντίνου: Για να δημιουργηθούν οι ομάδες χρειάζονται πόροι, κυρίως οικονομικοί, ανθρώπινο δυναμικό και εκπαίδευση. Είμαστε ευγνώμονες για τη δημιουργία του Ελληνικού Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων, γιατί μας δίνει τη δυνατότητα να ακουστεί η φωνή των μικρών δήμων και να τεθούν τα προβλήματα στην πραγματική τους διάσταση.

Έχουμε σχέδια πολιτικής προστασίας, τα οποία άρχισαν να εφαρμόζονται μετά το 2019. Ακόμα και αυτά χρειάζονται επικαιροποίηση και κωδικοποίηση από το Υπουργείο και τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας. Δεν χρειάζονται αμέτρη-

τες σελίδες : 130, 140, 150 σελίδες σχέδια δεν λύνουν τίποτα για έναν ορεινό δήμο. Συχνά καίγονται περιοχές από φωτιές που ξεκινούν από τον νομό Ηλείας.

Μάκης Προβατάς : Καλά, μην κατηγορούμε τους γείτονες. Η Πελοπόννησος είναι όλη ορεινή, οπότε υπάρχουν και «εξαγόμενες» φωτιές.

κ. Παπακωνσταντίνου: Το λέω χαριτολογώντας. Αναφέρομαι σε μεγάλες φωτιές που υπερπηδούν ποτάμια όπως ο Αλφειός και ο Ερύμανθος.

Μάκης Προβατάς : Ωραία, ευχαριστούμε πολύ.

κ. Παπακωνσταντίνου: Να είστε καλά.

Μάκης Προβατάς: Λίγο πιο δυνατά, δεν σας άκουσα καλά.

Αναστάσιος Χρόνης: Να πω κάτι για το πού μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά. Το 2020, σε μια σύσκεψη στην Τρίπολη, μας συνεχάρη ο διοικητής της πυροσβεστικής για ένα πρωτότυπο σχέδιο στην Επίδαυρο: δημιουργήσαμε μια ομάδα Viber για να συνεννοούμαστε άμεσα, καθώς δεν μπορούσαμε διαφορετικά.

Μάκης Προβατάς: Τότε ήταν πρωτότυπο.

Αναστάσιος Χρόνης: Η ομάδα αυτή συντόνιζε πολλές πυρκαγιές μαζί με την πυροσβεστική. Τα παιδιά μπορούν να κάνουν καθημερινά κάτι αντίστοιχο, επικοινωνώντας σε δευτερόλεπτα. Το σημαντικό είναι ότι αν προλάβουμε τη φωτιά στην αρχή, δίνουμε δύναμη στην πυροσβεστική να κάνει τη δουλειά της.

Μάκης Προβατάς: Να πάτε να δείτε την αίθουσα επιχειρήσεων από κάτω. Ευχαριστούμε τους δημάρχους.

8^ο PANEL Δήμαρχοι πόλεων Δυτικής Ελλάδας με λιμάνια

Δήμαρχος Ανδραβίδας - Κυλλήνης -Ιωάννης Λέντζας

Μάκης Προβατάς: Για να ξεκινήσουμε από το βασικό, με αφορμή και τη Σαντορίνη και τις κουβέντες που κάνουμε: ακόμη και τα λιμάνια στις νέες συνθήκες πρέπει να

προσαρμοστούν. Πρέπει να υπάρξουν νέοι κανόνες ασφαλείας και διαδικασίες εκκένωσης σε περίπτωση ανάγκης. Τι λέτε για αυτό, δήμαρχε;

Ιωάννης Λέντζας: Καλησπέρα σας και ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση. Είναι ιδιαίτερη χαρά για μένα. Ο δήμος μας έχει το λιμάνι της Κυλλήνης, το οποίο λειτουργεί ως δημοτικό λιμενικό ταμείο. Είναι το τρίτο επιβατικό λιμάνι της χώρας, με περίπου 2.000.000 επιβάτες, και αποτελεί την πύλη της ηπειρωτικής Ελλάδας προς τα Ιόνια νησιά.

Σίγουρα χρειάζεται αναθεώρηση όσον αφορά στην ασφάλεια των λιμανιών. Υπάρχουν διεθνείς κανονισμοί (ISPS) και ειδικοί κανόνες με τους οποίους είμαστε εναρμονισμένοι σε συνεργασία με το Υπουργείο Ναυτιλίας, ώστε να διασφαλίζουμε τη μέγιστη ασφάλεια. Παράλληλα, αντιμετωπίζουμε προβλήματα όπως η εκβαθύνσεις, γιατί η κατασκευή των λιμανιών και των αλιευτικών καταφυγίων οδηγεί σε άμεση επιστροφή της άμμου λόγω των Βοριάδων. Είμαστε σε συνεχή επαφή με το Υπουργείο Ναυτιλίας για την επίλυση αυτών των θεμάτων.

Μάκης Προβατάς: Άρα είστε σε εγρήγορση, καταλαβαίνετε την κατάσταση.

Ιωάννης Λέντζας : Ναι, σε σχετικά καλή κατάσταση. Μας βοηθάει και το ότι η περιοχή είναι πεδινή, χωρίς υψομετρικές διαφορές, αν και υπάρχουν σημεία που βρίσκονται κάτω από τη στάθμη της θάλασσας, τα οποία αποτελούν μεγάλο πρόβλημα.

Μάκης Προβατάς: Σχετικά με την πεδιάδα, παρατηρώ πολλά θερμοκήπια. Είναι θέμα;

Ιωάννης Λέντζας: Είναι τεράστιο θέμα. Η περιοχή μας έχει περίπου 25.000 στρέμματα θερμοκηπιακών καλλιεργειών, κυρίως φράουλα, που αποτελούν το brand name της περιοχής. Η νέα εθνική οδός Πατρών:Πύργου κατασκευάζεται με μελέτες του 2013:2014, όταν δεν υπήρχαν θερμοκήπια. Τώρα χρειάζεται αλλαγή στη χάραξη και αναθεώρηση της υδραυλικής μελέτης, γιατί σε περίπτωση θεομηνίας η περιοχή μπορεί να πληγεί περισσότερο και από τη Μάνδρα.

Το 2021, με τρεις ημέρες έντονων βροχοπτώσεων, οι πόλεις της Βάρδας και της Μανωλάδας πλημμύρισαν για περίπου 15 μέρες. Ήδη εγκρίθηκαν κονδύλια 60:72 εκατομμυρίων ευρώ για νέες υδραυλικές μελέτες, αλλά πρέπει να ολοκληρωθούν πριν ολοκληρωθεί ο δρόμος.

Μάκης Προβατάς: Το timing είναι κρίσιμο.

Ιωάννης Λέντζας: Πολύ φοβάμαι ότι πρόκειται για μια «βόμβα» έτοιμη να εκραγεί. Τα νερά δεν απορροφώνται από το χώμα, καθώς καλύπτεται πλέον με πλαστικό, και οι όδευση των υδάτων περνά μέσα από τις πόλεις, που είναι παραθαλάσσιες. Η περιοχή είναι ιδιαίτερα ευάλωτη σε κακοκαιρίες από το Ιόνιο, και η πρώτη που πλήττεται είναι ο δήμος μας, μαζί με περιοχές του δήμου Ήλιδας.

Μάκης Προβατάς: Πρέπει άμεσα να ληφθούν μέτρα.

Ιωάννης Λέντζας: Έχουν ξεκινήσει μελέτες, αλλά στην Ελλάδα συχνά το πρόβλημα προηγείται της λύσης. Η περιοχή είναι «κόκκινη» σε κίνδυνο και χρειάζεται επείγουσα αντιμετώπιση.

Μάκης Προβατάς: Μάλιστα. Ευχαριστούμε πολύ.

Δήμαρχος Ξηρομέρου - Ιωάννης Τριανταφυλλάκης

Μάκης Προβατάς: Να πάμε στον Αστακό.

Ιωάννης Τριανταφυλλάκης: Μάλιστα. Καταρχήν να ευχαριστήσω κι εγώ, και να ευχαριστήσω τον δήμαρχο Ελληνικού-Αργυρούπολης, τον κύριο Κωνσταντάτο, για την πρωτοβουλία. Πραγματικά πήρε σάρκα και οστά, ενώνει τους δήμους και μας δίνει τη δυνατότητα να διεκδικούμε από κοινού πολλά πράγματα για την τοπική αυτοδιοίκηση, που δυστυχώς έχουμε μείνει πίσω.

Μάκης Προβατάς: Να εξηγήσουμε στα παιδιά τον Αστακό, γιατί είπα Δήμαρχος Ξηρομέρου.

Ιωάννης Τριανταφυλλάκης: Ο Αστακός είναι η έδρα του δήμου Ξηρομέρου, στην Αιτωλοακαρνανία. Η έκταση του δήμου είναι περίπου 600 km², μεγάλος σε έκταση αλλά δημογραφικά ερημωμένος. Το γεωγραφικό ανάγλυφο περιλαμβάνει θάλασσες, βουνά, λιμάνια, λίμνες και ποτάμια, κάτι που δημιουργεί προκλήσεις αλλά και θετικά στοιχεία.

Ο δήμος Ξηρομέρου βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης από τον Φεβρουάριο του 2019. Αυτό επηρεάζει τις υποδομές, τις υπηρεσίες και δημιουργεί συνεχές άγχος για τους αιρετούς. Υπάρχει και το ιδιωτικό λιμάνι του Πλατυγιαλίου, όπου

πριν δύο χρόνια είχε έρθει καμένο πλοίο από την Κέρκυρα. Χάρη στον καλό επιχειρησιακό σχεδιασμό της πυροσβεστικής και των συναρμόδιων υπηρεσιών, αποφύγαμε μια σοβαρή περιβαλλοντική ζημιά. Το πλοίο πλέον έχει μεταφερθεί στην Τουρκία για διάλυση.

Μάκης Προβατάς: Αποφεύχθηκε, λοιπόν;

Ιωάννης Τριανταφυλλάκης: Ναι, αποφεύχθηκε χάρη στον καλό σχεδιασμό και τη συνεργασία των υπηρεσιών. Όσον αφορά το λιμάνι του Αστακού, εξυπηρετεί κυρίως επιβάτες προς Ιθάκη και Κεφαλλονιά. Τα λιμάνια αυτά δημιουργήθηκαν χωρίς πρότυπα ΕΛΟΤ, με αποτέλεσμα να μην έχουν πλήρη μελέτη της φέρουσας ικανότητας, της ανθεκτικότητας και της τρωτότητάς τους. Τα πρόσφατα ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως ανεμοστρόβιλοι και πλημμύρες, αναδεικνύουν κινδύνους για το επιβατικό κοινό και τις υποδομές. Απαιτείται στρατηγικός σχεδιασμός και μελέτες σε βάθος για την προστασία των ανθρώπων και των υποδομών.

Μάκης Προβατάς: Το Ιόνιο και η Κέρκυρα έχουν γεωγραφικά ιδιαιτερότητες, με ανεμοστρόβιλους και ακραία φαινόμενα. Έχετε σχέδιο αντιμετώπισης σε περίπτωση μεγάλης καταστροφής;

Ιωάννης Τριανταφυλλάκης: Τα στρατηγικά σχέδια αντιμετώπισης ακραίων φαινομένων υπάρχουν ήδη και έχουν περάσει από τα δημοτικά συμβούλια. Χρειάζονται συχνές επικαιροποιήσεις, ειδικά με νέα φαινόμενα όπως πρόσφατοι ανεμοστρόβιλοι. Ορισμένα λιμάνια προστατεύονται από φυσικούς κόλπους, αλλά όχι πλήρως, και ένας μικρός, υποστελεχωμένος δήμος δεν μπορεί να αναλάβει μόνος του το κόστος αυτών των μελετών. Πρέπει να γίνει σε κεντρικότερο επίπεδο.

Μάκης Προβατάς: Συνεργάζεστε με πανεπιστήμια ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα για τη μελέτη αυτών των ζητημάτων;

Ιωάννης Τριανταφυλλάκης: Ναι, έχουμε προγραμματικές συμβάσεις με πανεπιστήμια, όπως το Γεωπονικό και το Ελ.Δ.Α.Π., ώστε οι επιστημονικές γνώσεις τους να στηρίζουν μικρότερους δήμους.

Μάκης Προβατάς: Ακριβώς. Ευχαριστώ πολύ.

Ιωάννης Τριανταφυλλάκης: Κι εγώ σας ευχαριστώ.

Δήμαρχος Αγίου Δημητρίου - Στέλιος Μαμαλάκης

Μάκης Προβατάς: Θέλω να σας πω το εξής: αν σας έλεγα ότι υπάρχει ένα ρέμα 6,5 χιλιομέτρων, προβληματικό από την αρχή μέχρι το τέλος, θα υποθέτατε ποτέ ότι βρίσκεται σε μία πυκνοκατοικημένη και προηγμένη περιοχή του Νομού Αττικής; Προφανώς όχι. Τα 3 km από αυτά τα 6,5 ανήκουν στον Δήμο Αγίου Δημητρίου, στο ρέμα της Πικροδάφνης.

Στέλιος Μαμαλάκης: Το δράμα της Πικροδάφνης.

Μάκης Προβατάς: Κανένα σχόλιο για το ρέμα και τι έχει γίνει με τη διαχείρισή του; Ευχαριστούμε που είστε εδώ.

Στέλιος Μαμαλάκης: Καταρχήν ευχαριστώ και εγώ για την πρόσκληση. Βρισκόμαστε στο δεύτερο φόρουμ του Ελληνικού Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων, που προωθεί τη συνέργεια πολλών δήμων. Αυτή η συνεργασία αποτελεί την πεμπτουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης, διότι, ακόμα και αν ένας αστικός δήμος δεν αντιμετωπίζει τα ίδια προβλήματα με άλλους, υπάρχουν πολλά κοινά ζητήματα που απαιτούν κοινή αντιμετώπιση. Το Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων είναι ένα σημαντικό εργαλείο γι' αυτό.

Το ρέμα της Πικροδάφνης είναι από τα μεγαλύτερα ανοικτά ρέματα της Αττικής, με μήκος 6 km στο ανοιχτό του τμήμα. Έχει μητροπολιτικό χαρακτήρα και συνδέει το βουνό με τη θάλασσα.

Μάκης Προβατάς: Από πόσους δήμους περνάει;

Στέλιος Μαμαλάκης: Περνάει από 4 δήμους: ξεκινά από τον Δήμο Ηλιούπολης, διατρέχει τον Δήμο Αγίου Δημητρίου, ένα μικρό τμήμα στον Δήμο Αλίμου και εκβάλλει στο Φαληρικό Δέλτα. Ο Άγιος Δημήτριος καλύπτει το 50%, δηλαδή 3 km. Από την πρώτη στιγμή που ανέλαβα, με ενδιέφερε πώς να αντιμετωπίσουμε το ρέμα, μελετώντας αντίστοιχες πρακτικές στο εξωτερικό.

Μάκης Προβατάς: Τουλάχιστον το κομμάτι που σας αφορά.

Στέλιος Μαμαλάκης: Δεν πρέπει να ασχοληθούμε μόνο με το κομμάτι που μας αφορά. Η αντιμετώπιση πρέπει να είναι ολιστική. Πέρσι, στο πρώτο φόρουμ, πρότεινα τη δημιουργία ενός Δικτύου με τη συμμετοχή των 4 δήμων και της Περιφέρειας Αττικής, καθώς το ρέμα έχει μητροπολιτικό χαρακτήρα. Η ίδια πρόταση κατατέθηκε

και στον Πρωθυπουργό τον Απρίλιο του 2024, ο οποίος πρότεινε έναν παγκόσμιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για την αξιοποίηση του ρέματος.

Αρχές Φεβρουαρίου συγκλήθηκε συνάντηση με τους 4 δημάρχους και την περιφέρεια. Συμφωνήθηκε ότι η αντιμετώπιση πρέπει να είναι ενιαία: δεν μπορεί να ξεκινά ένας ποδηλατόδρομος και να σταματά στον επόμενο δήμο, ούτε να γίνεται διαχείριση υδάτων χωρίς συνολική στρατηγική.

Μάκης Προβατάς: Τι θα γίνει με το ρέμα Πικροδάφνης; Αν συμβεί ένα ακραίο φαινόμενο, τι προβλέπεται;

Στέλιος Μαμαλάκης: Τέσσερα βασικά σημεία:

- Δημιουργία φόρουμ για να συζητηθούν όλοι οι φορείς, ακόμη και οικολογικές οργανώσεις που έχουν προσφύγει στο ΣΤΕ και καθυστερούν την εξέλιξη.
- Δημιουργία Δικτύου για συντονισμένη δράση μεταξύ δήμων και περιφέρειας.
- Αντιμετώπιση ρύπανσης του ρέματος, καθώς υπάρχουν πολλές παράνομες συνδέσεις που πρέπει να ελεγχθούν.
- Πλημμυρική προστασία, με καταγραφή φαινομένων 20ετίας σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Αστεροσκοπείο Αθηνών. Ο Άγιος Δημήτριος έχει να αντιμετωπίσει 71 αντιπλημμυρικά φαινόμενα, ενώ ο Άλιμος 94.

Στον Άγιο Δημήτριο, το ρέμα διατρέχει την πόλη και τη χωρίζει στα δύο, με μόλις δύο οδογέφυρες, μία από τις οποίες βρίσκεται κάτω από το όριο πλημμύρας. Υπάρχουν κτήρια μόλις 2 μέτρα από την κοίτη του ρέματος. Η Περιφέρεια Αττικής στέκεται άμεσα και προσεκτικά στην επίλυση αυτών των προβλημάτων.

Μάκης Προβατάς: Είναι υποχρέωση και ανάγκη να γίνει.

Στέλιος Μαμαλάκης: Ακριβώς.

Μάκης Προβατάς: Σας ευχαριστούμε πολύ.

Δήμαρχος Βέροιας - Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης

Μάκης Προβατάς: Λοιπόν, ξεκινάμε από τη Βέροια. Έχετε δει, φαντάζομαι, τη Βέροια ανθισμένη, με αυτό το ασύλληπτο χρώμα; Είναι σαν πίνακας του Βαν Γκογκ, δεν είναι;

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Αλήθεια είναι.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ. Πρέπει να το δείτε. Και ξαναλέω, αυτή η πεδιάδα, σύμφωνα με την ιστορία, είναι η πραγματικότητα όπου ο Μέγας Αλέξανδρος καβαλούσε τον Βουκεφάλα και περνούσε.

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Είναι η πεδιάδα που ήταν πηγή πλούτου και τώρα είναι πηγή ομορφιάς, γιατί αυτό το χρώμα είναι φανταστικό.

Μάκης Προβατάς: Από τι δέντρα είναι; Να το πείτε στα παιδιά.

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Ροδακινιές.

Μάκης Προβατάς: Ροδακινιές. Για να καταλάβετε, οι ροδακινιές έχουν χρώμα μεταξύ μωβ και λιλά, σε πολλές αποχρώσεις, και είναι απίστευτο.

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Ναι, δεν είναι μόνο ένα χρώμα. Ήταν πηγή πλούτου τις προηγούμενες δεκαετίες και τώρα είναι πηγή επιβίωσης.

Μάκης Προβατάς: Πώς το αλλάζουμε ξανά;

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Η αγροτική παραγωγή δέχθηκε πλήγματα, ιδιαίτερα με το εμπάργκο της Ρωσίας το 2015 και τον πόλεμο με την Ουκρανία. Κλείσανε αγορές και υπάρχουν προβλήματα με το κόστος παραγωγής, που αυξάνεται κάθε χρόνο, ενώ το κόστος διάθεσης παραμένει ίδιο.

Μάκης Προβατάς: Οι νέοι πώς συμμετέχουν;

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Οι νέοι στην πλειονότητά τους δεν επιθυμούν να ασχοληθούν με τη γεωργία. Λίγοι χρησιμοποιούν τα προγράμματα νέων αγροτών, που βοηθούν.

Μάκης Προβατάς: Η αγροτική δουλειά σήμερα είναι πιο εύκολη λόγω της τεχνολογίας. Πρέπει να αλλάξουμε τη νοοτροπία των ανθρώπων: δεν είναι υποτιμητική δουλειά πια.

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Καθόλου υποτιμητική. Οι αγρότες έχουν σύγχρονα εργαλεία και μπορούν να γνωρίζουν την πρόγνωση του καιρού.

Μάκης Προβατάς: Είναι επιστημονική δουλειά.

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Ακριβώς. Δεν μπορεί να δώσει πλήρη σταθερότητα, αλλά τα νέα παιδιά που ασχολούνται έχουν καλή απασχόληση, ιδιαίτερα αν δουλέψουν αρκετά στρέμματα με όλα τα σύγχρονα μέσα.

Μάκης Προβατάς: Είναι επιστημονική δουλειά πλέον, παλιά ήταν χειρωνακτική και δύσκολη.

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Στη δεκαετία του 1980, κάποιος με 20 στρέμματα ροδάκινα μπορούσε να επιβιώσει και να χτίσει το σπίτι του. Σήμερα αυτά είναι αστεία.

Μάκης Προβατάς: Το εκκοκκιστήριο λειτουργεί ακόμα ως πολιτιστικό κέντρο;

Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης: Ναι.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ, δήμαρχε.

Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης - Γιάννης Ζαμπούκης

Μάκης Προβατάς: Τι λέμε για την πόλη μας;

Γιάννης Ζαμπούκης: Και τι να μην πούμε! Η Αλεξανδρούπολη αυτή τη στιγμή είναι στο επίκεντρο της προσοχής του κράτους. Γίνονται πολλά πράγματα, ξεκινώντας από τις νατοϊκές δυνάμεις που βρίσκονται εδώ ως ομπρέλα προστασίας.

Μάκης Προβατάς: Αυτό έχει επηρεάσει θετικά την πόλη;

Γιάννης Ζαμπούκης: Έχει επηρεάσει θετικά, γιατί υπάρχει αίσθηση ασφάλειας. Όποιος σχεδιάζει να επενδύσει στην περιοχή αισθάνεται ότι υπάρχει δύναμη που τον προφυλάσσει. Είμαστε σύνορα και το σημείο είναι πολύ δύσκολο.

Μάκης Προβατάς: Είναι λίγα χιλιόμετρα από την Τουρκία, έχει περάσει σχεδόν στο DNA των κατοίκων όλης της περιοχής του Έβρου. Αυτό που λέτε είναι πολύ σημαντικό.

Γιάννης Ζαμπούκης: Επιπλέον, είμαστε το νέο σημείο ενέργειας των Βαλκανίων, με την παρουσία της Gastrade και του φυσικού αερίου LNG.

Μάκης Προβατάς: Που αντιστράφηκε η διαδρομή, από Μπουργκάς: Αλεξανδρούπολη έγινε Αλεξανδρούπολη: Μπουργκάς.

Γιάννης Ζαμπούκης: Ακριβώς. Ετοιμάζεται και ο δεύτερος σταθμός και υπάρχει ιδιαίτερη προσοχή και ανάπτυξη. Ωστόσο, τον τελευταίο χρόνο ο σχεδιασμός προχωρά με πολύ αργά βήματα.

Μάκης Προβατάς: Η Αλεξανδρούπολη είναι υπέροχο μέρος, με φοβερό φαγητό.

Γιάννης Ζαμπούκης: Είναι πλέον τουριστικός προορισμός.

Μάκης Προβατάς: Και το λιμάνι για Σαμοθράκη, που είναι ίσως το πιο ειδικό νησί.

Γιάννης Ζαμπούκης: Κάθε χρόνο προστίθενται νέα δρομολόγια. Το Λαύριο και η Λήμνος συνδέονται επίσης. Η Αλεξανδρούπολη συνδυάζει όλα τα μέσα μεταφοράς: αεροδρόμιο πιστοποιημένο σε ευρωπαϊκά πρότυπα, λιμάνι με επιβατικές και εμπορικές συνδέσεις, και η Εγνατία οδός που φτάνει μέχρι το Ιόνιο.

Μάκης Προβατάς: Παλιά ήθελες σχεδόν διανυκτέρευση στη Θεσσαλονίκη.

Γιάννης Ζαμπούκης: Είναι στη μέση ενός τόξου: 2,5 ώρες από Θεσσαλονίκη, 2,5 ώρες από Κωνσταντινούπολη, 4 ώρες από Σόφια. Όλα τα μεταφορικά και εμπορικά μέσα δίνουν πλεονέκτημα στην περιοχή.

Μάκης Προβατάς: Το βασικό πρόβλημα της Αλεξανδρούπολης ποιο είναι;

Γιάννης Ζαμπούκης: Είναι το πάρκινγκ, λόγω της πληθυσμιακής αύξησης.

Μάκης Προβατάς: Άρα ευχάριστο πρόβλημα.

Γιάννης Ζαμπούκης: Ναι, έχουμε πλέον 110.000 κατοίκους και διαμένοντες. Όλος ο Βόρειος Έβρος συρρέει στην πόλη. Το μεγαλύτερο άλυτο πρόβλημα είναι οι θέσεις στάθμευσης, κυρίως στο κέντρο.

Μάκης Προβατάς: Ευχάριστοι πονοκέφαλοι λοιπόν.

Γιάννης Ζαμπούκης: Υπάρχει σχεδιασμός, αλλά είναι μακροχρόνιος και θα χρειαστούν περίπου δύο χρόνια για ολοκλήρωση. Μέχρι τότε θα υπάρξει ένταση στην πόλη.

Μάκης Προβατάς: Καλά αποτελέσματα. Ευχαριστούμε πολύ, δήμαρχε.

Δήμαρχος Κορινθίων - Νίκος Σταυρέλης

Μάκης Προβατάς: Και πάμε στην Κόρινθο.

Νίκος Σταυρέλης: Κόρινθος, ιστορική και όμορφη πόλη, με δύο κόλπους, τον Κορινθιακό και τον Σαρωνικό. Τα προβλήματά μας, όπως είπε ο δήμαρχος της Βέροιας, είναι σοβαρά, αλλά προσπαθούμε να αλλάξουμε ρότα. Η λειψυδρία προκάλεσε 25% εγκατάλειψη της αγροτικής γης, κυρίως της Κορινθιακής σταφίδας και της Σουλτανίνας. Πρέπει να δώσουμε βάρος σε άλλα μέτωπα, δεν γυρίζει πίσω. Η Κορινθία, για όσους δεν γνωρίζουν, είναι ο πρώτος ηπειρωτικός νομός στην Ελλάδα σε λειψυδρία την τελευταία τετραετία και, σύμφωνα με τους ειδικούς, θα συνεχίσουμε και τα επόμενα πέντε χρόνια.

Μάκης Προβατάς: Ωραία, δεν καθόμαστε ανάσκελα και περιμένουμε το τέλος του κόσμου.

Νίκος Σταυρέλης: Στρεφόμαστε στον τουρισμό πλέον.

Μάκης Προβατάς: Με επιστήμονες και πανεπιστήμια, έχετε έρθει σε επαφή; Πώς αντιμετωπίζετε το πρόβλημα;

Νίκος Σταυρέλης: Σαφώς. Είμαστε σε επαφή με ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια και επιστήμονες. Οι λύσεις είναι τώρα τα μηχανήματα: τεχνολογία που δείχνει πώς και πότε να καλλιεργήσεις. Το δεύτερο μέτωπο είναι οι αφαλατώσεις.

Μάκης Προβατάς: Δυστυχώς γιατί;

Νίκος Σταυρέλης: Είναι πανάκριβο. Το κόστος είναι τεράστιο: αν σήμερα έχουμε 0,20 €/κ.μ., στην αφαλάτωση θα φτάσουμε πάνω από 2 €/κ.μ. Αυτό θα μετακυληθεί στην παραγωγή και θα βγούμε εκτός αγοράς.

Μάκης Προβατάς: Σκεφτείτε ότι λέγαμε «δυστυχώς δεν έχουμε ούτε τις αφαλατώσεις». Τώρα που τις έχουμε, πρέπει να βρούμε τρόπο να γίνουν πιο φθηνές.

Νίκος Σταυρέλης: Μακάρι, αλλά αυτό δεν εξαρτάται από εμένα ή τον δήμο. Για να πάρεις άδεια για μεγάλη μονάδα αφαλάτωσης στον Σαρωνικό χρειάζεσαι τροποποίηση γενικού πολεοδομικού σχεδίου, άδεια από Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, εφορεία αρχαιοτήτων, Εφορεία νεότερων μνημείων, κτηματική υπηρεσία, Υπουργείο Ναυτιλίας. Όλα αυτά καθυστερούν. Το Ισραήλ έλυσε το πρόβλημα με δύο μονάδες αφαλάτωσης και τροφοδοτεί ολόκληρη τη χώρα.

Μάκης Προβατάς: Αυτό είναι παράδειγμα. Γίνεται δήμαρχος για να σας λυπούνται; Πρέπει να το κάνετε.

Νίκος Σταυρέλης: Σας ευχαριστώ.

Μάκης Προβατάς: Σας ευχαριστούμε πολύ. Ας δώσουμε λίγο κουράγιο στον δήμαρχο για την αφαλάτωση, αλλά πρέπει να το υλοποιήσει.

Συνεργάτης Δημάρχου Πρέβεζας

Μάκης Προβατάς: Λοιπόν, πάμε στην Πρέβεζα.

Συνεργάτης: Καλησπέρα κύριε Προβατά, καλησπέρα σε όλους. Επειδή ο δήμαρχος κύριος Νίκος Γεωργάκος είναι Πρόεδρος στο ΦΟΔΣΑ, δεν μπορούσε να είναι εδώ, αλλά μου ζήτησε να μεταφέρω τους χαιρετισμούς του.

Αξιότιμοι δήμαρχοι, να ξεκινήσω με ένα μεγάλο «like» για την οργάνωση, ιδιαίτερα για τα παιδιά, τις Generation A και Z, που είναι η εποχή των συναισθημάτων και του Διαδικτύου. Τα emoji πλέον λειτουργούν σαν εικόνες της νέας γενιάς, όπως η ποίηση για τον Καρυωτάκη.

Η καρδιά που θέλω να δώσω αφορά τον εθελοντισμό. Έχω την τιμή να είμαι εθελοντής σε υποδειγματική ομάδα στην Πρέβεζα, τη ΛΕΚ Πρέβεζας, και στην πανελλήνια ομοσπονδία εθελοντών. Η πρώτη στολή στον εθελοντισμό είναι η καρδιά, το μυαλό είναι η εκπαίδευση. Για αυτό όλοι οι δήμαρχοι και οι ειδικοί μιλούν για τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης.

Σχετικά με την Πρέβεζα, η μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε είναι η αύξηση του τουρισμού. Από το 2019, με μεθοδευμένη στρατηγική, υπερδιπλασιάστηκε η επισκεψιμότητα. Παράλληλα, έχουμε μεγάλη οικολογική ευθύνη λόγω του Αμβρα-

κικού και της Αρχαίας Νικόπολης, όπως και της ιστορίας με τη ναυμαχία του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας.

Η Ανθεκτικότητα έχει διπλή έννοια: αναφέρεται στη συνέπεια που πρέπει να έχουμε όλοι : τοπική αυτοδιοίκηση, ερευνητικοί φορείς, αγορά, κοινωνία των πολιτών. Στην Πρέβεζα έχουμε ένα κέντρο διαχείρισης που δημιουργήθηκε από εθελοντές, ένα κόσμημα για όλη την Ήπειρο. Η πρόληψη και η αντιμετώπιση καταστροφών, όπως φωτιές ή πλημμύρες, απαιτούν ενεργή και συνεπή συμμετοχή από όλους, ακόμη και από τους πολίτες.

Ως πολίτες έχουμε και εμείς ευθύνη. Όπως είπε ο υπουργός Εσωτερικών κύριος Λιβάνιος, δεν πρέπει να προκαλούμε καταστροφές υπό επικίνδυνες συνθήκες : για παράδειγμα, να μην καίμε μελίσσια σε 8 μποφόρ. Η ατομική ευθύνη είναι κρίσιμη. Τα παιδιά, πλέον, με τα νέα τεχνολογικά μέσα, παρακολουθούν και συμμετέχουν ενεργά.

Μεγάλη αναγνώριση αξίζει στους εθελοντές, οι οποίοι, όταν είναι καλά εκπαιδευμένοι και πιστοποιημένοι, μπορούν να συνεισφέρουν σε κάθε δράση, όχι μόνο στις φωτιές, αλλά και σε τουριστικά και κοινωνικά θέματα.

Σας ευχαριστούμε πολύ για την υποδοχή και ευχόμαστε του χρόνου να είμαστε ακόμη περισσότερο.

Μάκης Προβατάς : Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ.

10^ο PANEL Δήμαρχοι Μεγάλων αστικών Δήμων Λεκανοπεδίου Αττικής

Δήμαρχος Ερυμάνθου - Θεόδωρος Μπάρης

Θεόδωρος Μπάρης: Καταρχήν, είμαι ο Θεόδωρος Μπάρης, Δήμαρχος Ερυμάνθου. Ο Ερύμανθος είναι ένας από τους πέντε δήμους της Αχαΐας, στο κέντρο, ορεινός. Είμαι δάσκαλος, εκπαιδευτικός. Και επειδή υπάρχουν παιδιά, νέοι πολίτες, επιτρέψτε μου δύο αναφορές:

Πρώτον, η διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στις δεξιότητες των νέων και αυτών των μεγαλύτερων πρέπει να γεφυρωθεί. Το σχολείο πρέπει να ανοίξει στην κοινωνία, και οι γονείς να συμμετέχουν περισσότερο. Το γεγονός ότι παιδιά παρακολουθούν σήμερα αυτή τη δράση είναι ένα παράδειγμα μάθησης και κατάκτησης υψηλού επιπέδου δεξιοτήτων.

Δεύτερον, υπάρχει η έννοια της πολιτειότητας, δηλαδή η ιδιότητα του πολίτη : όχι του ενεργού πολίτη, απλά του πολίτη.

Μάκης Προβατάς: Και όχι του ιδιώτη.

Θεόδωρος Μπάρης: Ακριβώς. Η έννοια αυτή πρέπει να μεταλαμπαδευτεί στις νέες γενιές, για να γίνουν καλύτερες από μας.

Μάκης Προβατάς: Στην αρχαία Ελλάδα υπήρχε βαθιά περιφρόνηση για τον ιδιώτη, αυτόν που δεν ασχολούνταν με τα κοινά, εξού και η αγγλική λέξη *idiot*.

Πώς μπορεί λοιπόν ο δήμος να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της εκπαίδευσης και της παιδείας εκτός σχολικού προγράμματος;

Θεόδωρος Μπάρης: Οτιδήποτε για να έχει αποτέλεσμα πρέπει να είναι αλληλεπιδραστικό και διαδραστικό. Οι δράσεις των νέων παιδιών πρέπει να οργανώνονται με συμμετοχή φορέων και πολιτών, ώστε το αποτέλεσμα να είναι επιθυμητό.

Τώρα για τον Δήμο Ερυμάνθου:

Πέρσι είχαμε μεγάλη πυρκαγιά, 40.000 στρέμματα κατακαημένα, μαζί με τον Δήμο Ήλιδας, όμορο δήμο. Στις 28 Μαΐου κάναμε άσκηση οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών και στις 21 Ιουνίου χρειάστηκε να την εφαρμόσουμε. Εκεί εμφανίστηκαν προβλήματα, τα οποία πρέπει να βελτιωθούν.

Η απομάκρυνση πολιτών είναι δύσκολη και ασύμφορη, καθώς πολλοί πολίτες θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση πυρκαγιών. Οι εθελοντές είναι σημαντικοί, αλλά όλοι οι πολίτες πρέπει να εκπαιδευτούν. Ο δήμος μου αποτελείται από μικρά χωριά, οπότε πρέπει να πηγαίνουμε εκεί για εκπαίδευση.

Επίσης, η στελέχωση των γραφείων πολιτικής προστασίας είναι κρίσιμη. Οι μικροί δήμοι συνήθως έχουν ένα άτομο με παράλληλα καθήκοντα, που δεν έχει σχέση με τα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει. Πρέπει να καθοριστούν οι κατάλληλες

θέσεις και να γίνουν γρήγορες προσλήψεις με εκπαιδευμένο προσωπικό. Η διαδικασία για να προσληφθεί κατάλληλο προσωπικό διαρκεί συνήθως 3:4 χρόνια, κάτι που πρέπει να βελτιωθεί.

Μάκης Προβατάς: Δήμαρχε, ευχαριστούμε πολύ.

Θεόδωρος Μπάρης: Ευχαριστώ πολύ.

Δήμαρχος Μοσχάτου-Ταύρου - Ανδρέας Γ. Ευθυμίου

Μάκης Προβατάς: Σε αυτόν τον υπέροχο και φοβερό δήμο, πώς εκπαιδεύετε τους κατοίκους σας για τα καινούργια δεδομένα;

Ανδρέας Γ. Ευθυμίου: Καταρχάς, να δώσουμε συγχαρητήρια και στο Δήμαρχο, και στο Δήμο, και σε εσάς κύριε Προβατά. Είμαστε εδώ με μεγάλο μέρος του Δημοτικού Συμβουλίου και τους αντιδημάρχους πολιτικής προστασίας. Οι πολίτες εκπαιδεύονται και έχουμε εκπονήσει τα σχέδια.

Ωστόσο, θα είμαι λίγο διαφορετικός. Η πολιτική προστασία είναι πολύ σημαντική, αλλά οι πόλεις δεν έχουν ανθεκτικότητα. Θα έπρεπε να υπάρχει πολιτική θωράκιση των πόλεων, ώστε να μην φτάνουμε στην πολιτική προστασία για να αντιμετωπίσουμε πλημμύρες, πυρκαγιές ή άλλες κρίσεις, όπως ο COVID.

Πρέπει να σχεδιάσουμε τις υποδομές για να αντιμετωπίσουμε φυσικά, τεχνολογικά, κοινωνικά και οικονομικά φαινόμενα. Όταν πάμε να κατασκευάσουμε υποδομές, συναντούμε προβλήματα, οπότε η πολιτεία πρέπει να παρέχει πόρους και κατευθύνσεις. Δεν είναι θέμα ατομικής ευθύνης : ο δήμος είναι ο τελευταίος τροχός της άμαξας. Διαχρονικά, οι δήμοι είναι υπεύθυνοι για πλημμύρες, φωτιές, και άλλα φαινόμενα.

Ένα παράδειγμα: η περιοχή της Λαχαναγοράς (Μοσχάτο: Ταύρος: Νίκαια: Ρέντη) πλημμυρίζει χωρίς βροχή, γιατί καταλήγουν εκεί όλα τα νερά της Αθήνας. Η μελέτη για το έργο ξεκίνησε το 2007, επικαιροποιήθηκε το 2011, δημοπρατήθηκε το 2016, ξεκίνησε το 2019 και το 2020 ο τότε υπουργός υποδομών την επανεξέτασε. Η περιοχή αυτή είναι εκτεταμένη παραγωγική ζώνη, με τη λαχαναγορά και τρία πανεπιστήμια.

Μάκης Προβατάς: Και το ένα είναι το Δυτικής Αττικής.

Ανδρέας Γ. Ευθυμίου: Κάποιοι λένε ότι φταίνε τα φρεάτια, αλλά οι πόλεις πλημμυρίζουν λόγω έλλειψης υποδομών.

Μάκης Προβατάς: Ως Αθηναίος αναρωτιέμαι: όλες οι πρωτεύουσες με ποτάμια είναι προνομιακές. Εμείς τα ποτάμια τα έχουμε μπαζώσει ή υποβαθμίσει. Ο Κηφισός θα μπορούσε να είναι ενεργό ποτάμι, όπως ο Σηκουάνας στο Παρίσι.

Ανδρέας Γ. Ευθυμίου: Κάποια εποχή υπήρχε η αντίληψη ότι τα ποτάμια έπρεπε να κλείσουν. Τώρα ο περιφερειάρχης έχει ξεκινήσει, μετά από πιέσεις των δήμων, τον καθαρισμό του Κηφισού και ο Ιλισός στο κομμάτι μας είναι ανοικτός. Η προηγούμενη διοίκηση της περιφέρειας δεν έκανε το έργο που ήταν σίγουρο ότι θα πλημμυρίσει. Χωρίς βροχή, πλημμυρίζουν περιοχές όπως το Μοσχάτο και η Καλλιθέα. Η θερμοκρασία στην περιοχή του Ιλισού το καλοκαίρι είναι περίπου 2°C χαμηλότερη από την υπόλοιπη περιοχή.

Μάκης Προβατάς: Ακριβώς, μένω εκεί τριγύρω. Θέλετε να πείτε κάτι τελευταίο πριν περάσουμε στον γείτονα δήμαρχο;

Ανδρέας Γ. Ευθυμίου: Θα πρέπει να θωρακίσουμε τις πόλεις με υποδομές. Συχνά δίνονται χρήματα για σωστές ενέργειες, αλλά τα βασικά, όπως οι υποδομές, παραμένουν ανεκπλήρωτα. Για παράδειγμα, η σεισμική θωράκιση των σχολείων δεν εξετάζεται επαρκώς.

Μάκης Προβατάς: Αυτό δεν είναι θέμα διαπραγμάτευσης. Δεν μπαίνουν παιδιά σε σχολείο αν δεν υπάρξει σεισμική θωράκιση.

Ανδρέας Γ. Ευθυμίου: Υπάρχει ένας πρώτος οπτικός προσεισμικός έλεγχος.

Μάκης Προβατάς: Δηλαδή, μπορεί οπτικά να βγάλουν συμπέρασμα.

Ανδρέας Γ. Ευθυμίου: Ο σωστός αντισεισμικός έλεγχος απαιτεί μηχανήματα για να εξετάσουμε τον φέροντα οργανισμό, ιδιαίτερα σε παλιά κτήρια.

Μάκης Προβατάς: Αν κρίνετε ότι τα σχολικά κτήρια δεν έχουν εξεταστεί επαρκώς, απαγορεύεται να ανοίξει το σχολείο.

Ανδρέας Γ. Ευθυμίου: Έχει γίνει ένας πρώτος έλεγχος για να δούμε αν το κτήριο δεν θα καταρρεύσει, αλλά ο δευτεροβάθμιος αντισεισμικός έλεγχος δεν έχει γίνει. Α-

παιτούνται χρήματα και υποστήριξη από την πολιτεία για να ολοκληρωθούν οι έλεγχοι, όχι μόνο στα σχολεία.

Θεατής: Έχει γίνει πρωτοβάθμιος έλεγχος σε 24.000 σχολεία, ενώ ο στόχος είναι 25.000, και θα ακολουθήσει ο δευτεροβάθμιος.

Μάκης Προβατάς: Ναι, εφόσον κριθεί από τον πρωτοβάθμιο. Είναι κρίσιμο να μπαίνει μπροστά ο δήμαρχος και να λέει: «Δεν μπαίνει κανένα παιδί μέχρι να γίνει σωστά ο έλεγχος».

Ανδρέας Γ. Ευθυμίου: Ακριβώς.

Μάκης Προβατάς: Ήταν πολύ χρήσιμο και κρίσιμο το θέμα. Ευχαριστούμε πάρα πολύ, δήμαρχε.

Δήμαρχος Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη - Κωνσταντίνος Μαραγκάκης

Κωνσταντίνος Μαραγκάκης: Καλησπέρα και από μένα. Αρχικά, θέλω να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο και τον Δήμαρχο, κύριο Κωνσταντάτο, για τη φιλοξενία.

Θέλω να αρχίσω κάπως διαφορετικά. Συνυπογράφω όλα όσα είπε ο εκλεκτός συνάδελφος κύριος Ευθυμίου και όλοι οι προλαλήσαντες στα προηγούμενα πάνελ. Το γεγονός ότι έχει δημιουργηθεί ένα Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων τα λέει όλα. Αυτό το Δίκτυο δημιουργήθηκε για να αντιμετωπίσουμε κρίσεις, διότι η πολιτεία υπολειτουργεί σε προχρηματοδότηση, υποστελέχωση και ζητήματα ασφάλειας σε όλα τα επίπεδα.

Δεν είναι μόνο η πυρκαγιά. Είναι οι πλημμύρες, είναι τα σχολεία, είναι χιλιάδες ζητήματα. Χαρήκα που ο υπουργός έδωσε μια γενναία, ίσως και πρώτη, χρηματοδότηση, αλλά εμείς οι δήμαρχοι πρέπει να θωρακίσουμε τις πόλεις μας. Πώς θα το κάνουμε όταν υπολειτουργούμε; Όταν δεν έχουμε προσωπικό, όταν δεν έχουμε υλικοτεχνική υποδομή, όταν δεν έχουμε επιστήμονες ή μηχανικούς για τους ελέγχους στα σχολεία;

Η αντισεισμική ασφάλεια βασίζεται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το οποίο υπογράφει και επιβεβαιώνει ότι τα σχολεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Αν είχα αμφιβολία, όπως είπε και ο κύριος Προβατάς, θα έβαζα το σώμα μου μπροστά και δεν θα έμπαινε κανένας στο σχολείο.

Τώρα, για την πόλη μου. Η Νίκαια : Αγ. Ιωάννης Ρέντη είναι κυρίως αστική και έχει κάποιους πνεύμονες πρασίνου : Αλσύλλια. Έχουμε κάνει ό,τι μπορούμε για την αντιπυρική προστασία, αλλά λόγω υποστελέχωσης και της υπολειτουργίας της πολιτικής προστασίας, η κατάσταση είναι περιορισμένη. Θέλω να ευχαριστήσω θερμά τους εθελοντές.

Κάποιοι λένε ότι ο εθελοντισμός «συμφέρει τους δημάρχους γιατί δεν πληρώνουμε», αλλά ο εθελοντής έρχεται με την καρδιά του, μεράκι και αγάπη για αυτό που κάνει. Βλέπω ανθρώπους πωρωμένους που θέλουν να βοηθήσουν και να μάθουν. Ο εθελοντισμός πρέπει να ενισχυθεί και να τιμηθεί, και ένα δυνατό χειροκρότημα αξίζει στους εθελοντές.

Παρόλο που στη Νίκαια : Ρέντη δεν έχουμε τόσα προβλήματα με φωτιές, έχουμε καταρτίσει ένα σχέδιο για τα ζώα συντροφιάς, ώστε σε περίπτωση πυρκαγιάς να πάνε σε ασφαλές μέρος. Θέλω να συγχαρώ τους συνεργάτες μου που εκπόνησαν αυτό το πρόγραμμα και το εφαρμόζουν στην πράξη, σε σενάρια και ασκήσεις. Τον Δεκέμβριο κάναμε άσκηση ετοιμότητας στον Κηφισό, στο ύψος της Λαχαναγοράς, μαζί με την Πυροσβεστική, το Λιμενικό, το ΕΚΑΒ και τον στρατό, για πιθανά σενάρια εκκένωσης.

Η πρώτη φάση είναι να παρέμβει η πολιτεία και να ολοκληρώσει έργα που έχουν καθυστερήσει από το 2000. Η περιφέρεια έχει αρχίσει αντιπλημμυρικά έργα, όπως ο καθαρισμός του Κηφισού από τον νέο περιφερειάρχη, τον Νίκο Χαρδαλιά. Όταν βρέχει, κάνουμε το σταυρό μας, γιατί υπάρχουν πολλά προβλήματα με τον Κηφισό και τη ρύπανση, αλλά και με την κυκλοφορία.

Μάκης Προβατάς: Προφανώς, τώρα πια.

Κωνσταντίνος Μαραγκάκης: Πραγματικά. Εκτός από τα κυκλοφοριακά και τους ρύπους, έχουμε συνεργασία με πανεπιστημιακούς φορείς και ένα ψηφιακό σύστημα στον Κηφισό που μας προειδοποιεί, ώστε να χρησιμοποιούμε την τεχνολογία, είμαστε στο 2025. Είμαστε σε ετοιμότητα, μαζί με τους λιγοστούς αλλά εκπαιδευμένους εργαζόμενους και τους εθελοντές, για να αντιμετωπίσουμε όλα αυτά τα φαινόμενα.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστώ πάρα πολύ, δήμαρχε.

Δήμαρχος Δομοκού - Χαράλαμπος Λιόλιος

Χαράλαμπος Λιόλιος: Καλησπέρα και από εμένα. Χαράλαμπος Λιόλιος, δήμαρχος του Δήμου Δομοκού. Εκ παραδρομής ήμουνα σε μεταγενέστερο πάνελ λόγω υποχρεώσεων.

Μάκης Προβατάς: Δεν πειράζει, υπέροχες παραδρομές.

Χαράλαμπος Λιόλιος: Και σας ευχαριστούμε γι' αυτό. Να ευχαριστήσουμε καταρχήν τον Πρόεδρο για τη δημιουργία του συγκεκριμένου Δικτύου και για τις δράσεις που γίνονται με τα φόρουμ, όπου μεταφέρουμε παράπονα, εμπειρίες και σκέψεις μας, αλλά και πολιτικές που μπορεί να έχει ο καθένας.

Η δημιουργία του Δικτύου των Πόλεων δεν έγινε απλά για να έχουμε ένα δίκτυο επιπλέον· την επέβαλαν οι καταστάσεις της εποχής. Έχουμε βιώσει ακραίες καταστάσεις που παλαιότερα θα φάνταζαν αδιανόητες. Κι όμως, τις ζήσαμε.

Πρέπει να διευκρινίσουμε ότι η πολιτική προστασία είναι η δική μας εμπλοκή σε ανεπιθύμητες και ακραίες καταστάσεις, για να προστατεύσουμε πρώτα απ' όλα τους πολίτες. Αυτό δεν σημαίνει ότι αντικαθιστούμε την Πυροσβεστική, το Δασαρχείο, την Αστυνομία ή άλλους φορείς· συνδράμουμε και συνεργαζόμαστε μαζί τους με κύριο μέλημα να μην έχουμε θύματα. Από εκεί και πέρα, προστατεύουμε ό,τι άλλο μπορούμε: έμψυχα, ακίνητα, άψυχα.

Φυσικά, δεν μπορεί να γίνει πρόληψη για ακραία φαινόμενα όπως η πλημμύρα του Νώε. Ζήσαμε καταστάσεις με τις θεομηνίες Ιανό, Ντάνιελ και Ηλία. Χάρη στους εθελοντές, δεν θρηνήσαμε θύματα στον δήμο μας.

Δυστυχώς, είμαστε στο όριο της περιφερειακής ενότητας Φθιώτιδας, με την Περιφέρεια Θεσσαλίας. Μέρος των προβλημάτων της Θεσσαλίας προήλθε από τα νερά του οροπεδίου Δομοκού. Υπήρξαν μεγάλες καταστροφές σε υποδομές, αγροτεμάχια και κοίτες χειμάρρων, ενώ όπως είπε χθες ο Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών και ο Υπουργός Εσωτερικών, δύο δήμοι χάθηκαν εντελώς από τον χάρτη για κάποιες ημέρες.

Εκεί χρειάζεται η συνδρομή όχι μόνο διαδημοτική, αλλά και διαπεριφερειακή. Οι τρεις όμοροι δήμοι εκτός Φθιώτιδας αφορούν τις περιφερειακές ενότητες Καρδίτσας, Λάρισας και Μαγνησίας. Οι δράσεις και οι προβλέψεις ξεφεύγουν από τα όρια των δικών μας δήμων και των περιφερειών.

Μάκης Προβατάς: Να κάνω μια ερώτηση; Συγγνώμη που διακόπτω. Πρέπει να αναπτύξετε μια καινούργια κουλτούρα συνεργασίας στην Ελλάδα. Υπάρχουν ανταγωνισμοί μεταξύ διπλανών δήμων για γελοίους λόγους. Προσπαθείτε να αναπτύξετε αυτή την κουλτούρα συνεργασίας; Βρίσκετε ανταπόκριση από τους διπλανούς δήμους; Στην κλιματική κρίση κανείς δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνος του τα προβλήματα.

Χαράλαμπος Λιόλιος: Έτσι ακριβώς. Και μην ξεχνάμε ότι μετά την Ελλάδα, το φαινόμενο Ντάνιελ χτύπησε και την Αφρική, την Αίγυπτο.

Μάκης Προβατάς: Εδώ λέμε μη χτυπήσει την Αθήνα. Οι ειδικοί λένε ότι αν ένας Ντάνιελ σταθεί πάνω από την Αθήνα, είμαστε καλοτάξιδοι.

Χαράλαμπος Λιόλιος: Πρέπει να δούμε τις υποδομές. Υπάρχει περίπτωση να δημιουργηθούν υποδομές από το μηδέν; Προφανώς όχι, γιατί θα έπρεπε να καταστραφεί ένα μέρος κατοικιών και υποδομών για να επανέλθουν οι χείμαρροι στην αρχική τους μορφή.

Μάκης Προβατάς: Ας γίνει, τι να κάνουμε; Αν χτίσαμε πάνω στο ρέμα, ας γίνει.

Χαράλαμπος Λιόλιος: Συμφωνώ μαζί σας.

Μάκης Προβατάς: Μας έδειχνε ο κύριος Λέκκας στη Ρόδο φωτογραφίες με κτίρια πάνω σε ρέματα. Ας γίνει. Τι να κάνουμε;

Χαράλαμπος Λιόλιος: Το βιώσαμε, γίναμε μάρτυρες. Προσπαθώντας να δημιουργήσουμε αυτή τη νέα κουλτούρα, ήρθαμε σε αντιπαράθεση με πολλούς δημότες μας.

Μάκης Προβατάς: Ας έρθετε.

Χαράλαμπος Λιόλιος: Είτε με τους χείμαρρους, που δεν χρησιμοποιούνται μόνο για αντιπλημμυρικά αλλά και για άλλες χρήσεις, όπως άρδευση. Για δεκαετίες, δεν είχαμε νερό για τις ανάγκες λόγω λειψυδρίας. Υπήρξαν προγράμματα λειψυδρίας από

το Υπουργείο Εσωτερικών. Χρειάζεται βαθιά παρέμβαση από περιφέρεια και κεντρική διοίκηση, ώστε όλοι να παραμείνουμε συντεταγμένοι και να αντιμετωπίσουμε ακραίες καταστάσεις ως μια γροθιά.

Μάκης Προβατάς: Στην Ελλάδα έχουμε την κουλτούρα της δικαιολογίας. Αν είσαι καλός στις δικαιολογίες, δεν είσαι πουθενά αλλού. Τέρμα η κουλτούρα του «έτσι είμαστε οι Έλληνες». Γίνετε κακοί με τους δημότες σας για να είστε χρήσιμοι, όχι να λέτε «το λέγαμε εμείς, αλλά...». Το λέω και για τον Δήμαρχο Αθηναίων.

Χαράλαμπος Λιόλιος: Είναι σωστή η άποψή σας και την υιοθετούν πολλοί, αρκεί να μη θίγονται οι ίδιοι.

Μάκης Προβατάς: Έξω είναι μέρα, δεν είπα καμία σοφία.

Χαράλαμπος Λιόλιος: Αρκεί να μη θιγεί ο καθένας· μετά αλλάζουμε απόψεις.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πάρα πολύ, να είστε καλά. Ευχαριστούμε δήμαρχε.

Παρέμβαση εθελοντών

Μάκης Προβατάς: Όλοι σας επικαλούνται τους εθελοντές. Άλλοι λένε δεν έχουμε εθελοντές, άλλοι λένε έχουμε, είτε έτσι είτε αλλιώς, δεν μπορούμε να τους έχουμε. Για να ξεκινήσω, στη Θέρμη πώς είναι τα πράγματα με τις εθελοντικές ομάδες;

Εθελόντρια Θέρμης: Καλησπέρα και από μένα. Στη Θέρμη είμαστε σε πολύ καλό επίπεδο, έχουμε δύο ομάδες στον δήμο. Ξεκινήσαμε από νωρίς, από το 2011, και έχουμε εκπαιδεύσει 46.000 μαθητές σε πρώτες βοήθειες και ενημέρωση για φυσικά φαινόμενα: σεισμούς, πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές. Όλοι μίλησαν για τη χρησιμότητα της εκπαίδευσης, αλλά δεν είπαν το λόγο που πρέπει να γίνεται: όλοι οι πολίτες έχουμε υποχρέωση να εκπαιδευτούμε γιατί χάνονται ζωές από άγνοια.

Μάκης Προβατάς: Πόσα χρόνια είστε εθελόντρια;

Εθελόντρια Θέρμης: Από το 2003.

Μάκης Προβατάς: Α, είστε 22 χρόνια; Ωραία!

Εθελόντρια Θέρμης: Όλοι οι πολίτες οφείλουμε πρώτα να προστατεύσουμε τις ζωές μας και μετά να μπορέσουμε να προστατεύσουμε και τις ζωές των άλλων.

Μάκης Προβατάς: Η πιο ευτυχισμένη στιγμή των 22 χρόνων εθελοντισμού ποια ήταν;

Εθελόντρια Θέρμης: Μια από τις πιο ευτυχισμένες στιγμές ήταν στις πλημμύρες του Παλαμά, όταν σηκώθηκε όλη η πόλη και στο τέλος μας χειροκρότησαν και μας είπαν «ευχαριστώ». Αυτό είναι η μεγαλύτερη επιβράβευση.

Μάκης Προβατάς: Από κοντά, επειδή δεν ακούγεται στο μικρόφωνο, έχει βουρκώσει.

Εθελόντρια Θέρμης: Να σας πω και την πιο δύσκολη.

Μάκης Προβατάς: Γιατί να το κάνουμε αυτό;

Εθελόντρια Θέρμης: Στα Τέμπη, όταν ήμουνα εκεί, όχι για να σώσω κάποιον, αλλά για να μαζέψω βιολογικό υλικό, έβλεπα γονείς στη γέφυρα μαυροντυμένους και ήξερα ότι δεν έχω να τους πω κανένα καλό νέο.

Μάκης Προβατάς: Σας ευχαριστούμε πολύ. Να είστε καλά. Κεφαλονιά δεν είπαμε;

Εθελοντής Κεφαλονιάς: Κεφαλονιά. Να ευχαριστήσουμε τον κύριο Γιάννη Κωνσταντάτο, δήμαρχο Ελληνικού Αργυρούπολης και συντοπίτη μας, για την πρόσκληση και τη φιλοξενία σε αυτό το υπέροχο φόρουμ.

Μάκης Προβατάς: Πόσα χρόνια είστε εθελοντής;

Εθελοντής Κεφαλονιάς: 20 χρόνια.

Μάκης Προβατάς: Η πιο ευτυχισμένη στιγμή;

Εθελοντής Κεφαλονιάς: Η πιο ευτυχισμένη στιγμή: γεννήθηκε το παιδί μου και εγώ ήμουν σε πυρκαγιά.

Μάκης Προβατάς: Άρα ήταν διπλή χαρά, σβήνατε πυρκαγιά και ερχόταν και το παιδί.

Εθελοντής Κεφαλονιάς: Και το παιδί μου θα υπηρετήσει στο πυροσβεστικό σώμα. Του έχουμε μεταλαμπαδεύσει αυτό που κάνουμε.

Μάκης Προβατάς: Η πιο δύσκολη στιγμή;

Εθελοντής Κεφαλονιάς : Όταν σε συμβάντα βρίσκουμε θύματα. Μια από αυτές ήταν σε αεροπορικό δυστύχημα στην Κεφαλονιά.

Μάκης Προβατάς: Αν έπρεπε να περιγράψετε τον εθελοντισμό με μία λέξη, ποια θα ήταν;

Εθελοντής Κεφαλονιάς: Πολιτισμός. Εθελοντισμός είναι πολιτισμός. Με ευχαριστεί που έχουμε μεταλαμπαδεύσει αυτό στα παιδιά μας. Πιστεύω ότι πρέπει να διδάσκεται στα σχολεία, μόνο έτσι θα γίνουμε καλύτεροι άνθρωποι και θα έχουμε καλύτερη ποιότητα ζωής.

Μάκης Προβατάς: Ωραία, να δώσετε το μικρόφωνο στον νεαρότερο δίπλα σας.

Εθελοντής Βάρης: Καλησπέρα σας, Νίκος Δέδες ονομάζομαι.

Μάκης Προβατάς: Πόσο χρονών είσαι;

Εθελοντής Βάρης: 24.

Μάκης Προβατάς: Γεννήθηκες ένα χρόνο μετά που έγινε εθελόντρια η συνάδελφος.

Εθελοντής Βάρης: Είμαι στον χώρο από το 2017, από ηλικία 16 ετών. Όταν ξεκινάς ανήλικος, προορίζεσαι για διαφορετικούς ρόλους, πιο περιφερειακούς, παρακολουθείς και εκπαιδεύεσαι μέχρι να φτάσεις σε νόμιμη ηλικία για επιχειρήσεις.

Μάκης Προβατάς: Φαντάζομαι σε πόστα περιφερειακά.

Εθελοντής Βάρης: Ακριβώς. Η ομάδα της Βάρης κάθε χρόνο βλέπει νέα μέλη από όλες τις ηλικίες, επαγγελματικούς χώρους και κοινωνικά στρώματα. Αυτό είναι το πραγματικό πρόσωπο του εθελοντισμού.

Μάκης Προβατάς: Θέλεις να μοιραστείς κάτι από τη συνέντευξη που είχαμε κάνει στον Φρανκ Σέρπικο;

Εθελοντής Βάρης: Ναι, του είχατε ρωτήσει «Τι εκτιμά περισσότερο σε έναν άνθρωπο;». Η απάντηση ήταν η ηθική και η εντιμότητα, απέναντι στην πολιτική ηγεσία και στους φορείς που έχουν λόγο στις εθελοντικές ομάδες. Ζητώ από όλους τους εμπλεκόμενους να το τηρούν, γιατί δυστυχώς σήμερα δεν τους βλέπω εδώ.

Μάκης Προβατάς: Σε ευχαριστούμε πολύ. Μισό λεπτό όμως, θέλω μόνο μια ευτυχισμένη στιγμή.

Εθελοντής Βάρης: Ευτυχισμένες στιγμές αναρίθμητες. Το βασικό συναίσθημα είναι η ικανοποίηση όταν εισπράττεις το «ευχαριστώ» από τον απλό πολίτη και γυρνάς σπίτι σου.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστώ πολύ, να είστε καλά.

11^ο PANEL Δήμαρχοι Αττικής εκτός Λεκανοπεδίου

Γενική Γραμματέας Δήμου Μαρκοπούλου Μεσογαίας - Σοφία Ευστρατίου

Μάκης Προβατάς: Τώρα ακούγατε όλα τα προηγούμενα, οπότε να ξεκινήσουμε με ένα σχόλιο που να αφορά και το δικό σας δήμο, δηλαδή με βάση όλα τα προηγούμενα. Για να μην μοιάζει ότι ακούμε διαρκώς τα ίδια, ενώ τα προβλήματα είναι κοινά και όχι παραπάνω. Είναι μονοψήφιος αριθμός, έτσι δεν είναι; Πάρτε το μικρόφωνο. Στο δήμο σας ποιο είναι το ιδιαίτερο πρόβλημα;

Σοφία Ευστρατίου: Στη δική μας περίπτωση είμαστε ένας δήμος με πλούσιο πολιτιστικό αποτύπωμα, από την παλαιολιθική εποχή μέχρι σήμερα. Έχουμε περιοχές NATURA στη Βραυρώνα, περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, όπως το ρέμα του Αγίου Γεωργίου και ο Ερασίνοσ ποταμός με ενδημικά είδη ψαριών και φυτών. Εκεί δραστηριοποιούνται ορνιθολόγοι και ειδικοί επιστήμονες που παρακολουθούν τα πτηνά.

Η περιοχή περιβάλλεται από δασικά και λόφους, ενώ κάτω από αυτά υπάρχουν μνημεία που δεν έχουν ολοκληρωθεί οι αρχαιολογικές σκαπάνες.

Μάκης Προβατάς: Προχωράνε;

Σοφία Ευστρατίου: Προχωράνε, αλλά είναι στην ευθύνη του Υπουργείου Πολιτισμού. Το χαρακτηριστικό μας είναι ο ναός της Αρτέμιδας. Η περιοχή είναι σημαντική για το πολιτιστικό απόθεμα και την ταυτότητα του δήμου μας, που έχει πάνω από 40 χλμ ακτογραμμή. Ο δήμος μας περιλαμβάνει το Μαρκόπουλο, το Πόρτο Ράφτη, τη Βραυρώνα, τη Χαμολιά και το Αυλάκι.

Μας αντιμετωπίζουν ότι μπορούμε να διαφυλάξουμε όλες αυτές τις περιοχές με ποσό που αναλογεί στο μισό από ό,τι σε άλλους δήμους που έχουν μόνο δασικά. Θα έπρεπε να υπάρχει τρίτη κατηγορία, πέρα από δασικούς και μη δασικούς δήμους.

Μάκης Προβατάς: Αυτός ο διαχωρισμός δασικός : μη δασικός;

Σοφία Ευστρατίου: Ναι, αν ένας δήμος έχει περισσότερο περιαστικό πράσινο ή είναι κοντά σε δασικά, παίρνει μεγαλύτερη χρηματοδότηση από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους.

Μάκης Προβατάς: Ενώ ένας δήμος σαν τον δικό σας, που έχει μνημεία που πρέπει να αναδειχθούν, δεν λαμβάνεται υπόψη;

Σοφία Ευστρατίου: Όχι, κοιτάνε μόνο το περιαστικό πράσινο, π.χ. την περιοχή της Βραυρώνας NATURA. Αν όμως πάρει φωτιά και καεί ο ναός ή καταστραφεί περιμετρικά, φανταστείτε τα ρέματα, τα οποία δεν είναι στη δικαιοδοσία του δήμου αλλά της περιφέρειας. Συνήθως καθαρίζονται για πλημμύρες, όχι για την αντιπυρική περίοδο.

Μάκης Προβατάς: Τι κάνετε εσείς ως δήμος;

Σοφία Ευστρατίου: Χάνουμε τον ύπνο μας. Ξεκινάμε από τώρα, δίνουμε αναθέσεις και προσπαθούμε με ό,τι μέσο έχουμε, επιστρατεύοντας τις υπηρεσίες καθαριότητας, γιατί στην Πολιτική Προστασία είμαστε υποστελεχωμένοι. Ο δήμος έχει 21.700 μόνιμους κατοίκους, ενώ το χειμώνα οι κάτοικοι φτάνουν πάνω από 70.000 και το καλοκαίρι ξεπερνάμε τους 120.000. Αυτούς καλούμαστε να καλύψουμε με πόρους για 21.700 κατοίκους.

Μάκης Προβατάς: Αυτό το κενό;

Σοφία Ευστρατίου: Δεν αντιμετωπίζεται. Όχι μόνο σε εμάς, αλλά σε όλους τους τουριστικούς δήμους. Είμαστε προορισμός με δευτερεύουσες κατοικίες. Μετά τον COVID, αρκετοί μένουν μόνιμα, μαζί με EU Mobile Citizens που έχουν έντονο εθελοντικό χαρακτήρα. Αυτή είναι η ιδιαιτερότητα του Μαρκοπούλου.

Μάκης Προβατάς: Μάλιστα, δεν είναι λίγη. Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Δήμαρχος Μεγαρέων - Παναγιώτης Μαργέτης

Μάκης Προβατάς: Να πάμε στα Μέγαρα.

Παναγιώτης Μαργέτης: Εγώ νομίζω ότι, αν δεν είχαν κάνει την παρέμβαση οι εθελοντές, τα πάνελ που παρακολούθησα είναι σαν μια ομαδική ψυχοθεραπεία για τους δημάρχους.

Μάκης Προβατάς: Δεν το ξέρετε όταν είστε υποψήφιοι για δήμαρχοι; Είναι διαφορετικό;

Παναγιώτης Μαργέτης: Χρειάζεται άγνοια κινδύνου για να θέσεις υποψηφιότητα για δήμαρχος.

Μάκης Προβατάς: Όχι, άλλο θέλω να πω. Τα προβλήματα τα ξέρετε πριν; Είναι σαν τους γάμους που λέτε «εγώ θα είμαι μαζί για πάντα»; Δηλαδή πάτε και λέτε «αυτά τα προβλήματα θα τα λύσω» και μετά βρίσκετε εμπόδια που δεν τα ξέρατε πριν;

Παναγιώτης Μαργέτης: Προηγουμένως είπατε ότι δεν πρέπει να είμαστε καλοί στις δικαιολογίες.

Μάκης Προβατάς: Προφανώς.

Παναγιώτης Μαργέτης: Το κακό είναι ότι πρέπει να είμαστε καλοί στο δικαστήριο όταν πάμε κατηγορούμενοι και το λέω χωρίς να έχω πάει ακόμα, αλλά νομίζω ότι είναι θέμα χρόνου, από ό,τι μαθαίνω και από τους συναδέλφους που έχουν εμπειρία. Ο δήμαρχος είναι ο πρώτος που πάει κατηγορούμενος ό,τι και αν γίνει και παίρνει το βάρος, νομίζω, όλων των παθογενειών που έχει το ελληνικό κράτος. Αλλά τέλος πάντων, δεν θέλω να παραπονούμαι.

Μάκης Προβατάς: Δεν έχετε άδικο. Στα δικαστήρια, όπως λέει η παροιμία, «ή σκύλο θα χτυπήσει ή πρόεδρο», δηλαδή σας τρέχουν με το παραμικρό.

Παναγιώτης Μαργέτης: Πάντως, όπως λέτε, έχουμε αναλάβει μια θέση ευθύνης και ο ρόλος μας είναι σε καθημερινή βάση να προσπαθούμε να λύνουμε προβλήματα και να θεραπεύουμε τις παθογένειες που ανέφερα προηγουμένως. Εμείς ως δήμος έχουμε χαρακτηριστικά αστικών δήμων, γιατί έχουμε ένα αστικό κέντρο 25.000 κατοίκων, αλλά και μια τεράστια έκταση, ανάλογη με το Μαρκόπουλο, 330.000 στρέμματα, που ξεκινάει από τα διόδια της Ελευσίνας και φτάνει μέχρι τους Αγίους Θεοδώρους, και από το Σαρωνικό μέχρι τον Κορινθιακό.

Η χρηματοδότηση λοιπόν δεν λαμβάνει υπόψη ούτε την έκταση, ούτε τους οικισμούς που μπορεί να είναι δευτερεύουσες κατοικίες ή τουριστικοί προορισμοί, όπως η Κινέτα και το Αλεποχώρι. Λαμβάνει υπόψη μόνο τους μόνιμους κατοίκους και ούτε τις αποστάσεις.

Μάκης Προβατάς: Μισό λεπτάκι. Έχετε κάνει όλοι μαζί κάτι για να αναθεωρηθεί;

Παναγιώτης Μαργέτης: Η ΚΕΔΕ διαμαρτύρεται εδώ και πολλά χρόνια. Έγινε μια μικρή διόρθωση, αλλά θεωρώ ότι δεν αντικατοπτρίζει το πραγματικό κόστος, γιατί εν τέλει μιλάμε για κόστος: για τα δρομολόγια των απορριμματοφόρων, για την επιτήρηση των δασών από εθελοντές. Οι εθελοντικές ομάδες καλύπτουν ουσιαστικά την ανεπάρκεια του ελληνικού κράτους.

Μάκης Προβατάς: Εντάξει, θα έπρεπε έτσι κι αλλιώς. Δηλαδή, δεν υπάρχει κράτος χωρίς εθελοντισμό.

Παναγιώτης Μαργέτης: Ναι, είναι γεγονός ότι το εθελοντικό κίνημα έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας και οι άνθρωποι αυτοί μας δίνουν λύσεις και στηριζόμαστε πάνω τους. Αλλά μερικές φορές, μας πιάνει το παράπονο.

Μάκης Προβατάς: Και έχετε απόλυτο δίκιο να το έχετε. Ο εθελοντισμός πώς είναι στην περιοχή σας;

Παναγιώτης Μαργέτης: Έχουμε τέσσερις εθελοντικές ομάδες και καλύπτουν σχεδόν το σύνολο των αναγκών.

Μάκης Προβατάς: 1:2 βραβεύτηκαν χθες κιόλας εδώ.

Παναγιώτης Μαργέτης: Τέσσερις βραβεύτηκαν. Ήταν πραγματικά η στήριξή τους, γιατί εγώ ως νέος δήμαρχος πέρσι βασίστηκα πάνω τους και ένιωσα ασφάλεια. Διότι ξέρετε, είναι πάντα ο άνθρωπος, δεν είναι ούτε τα μηχανήματα ούτε η τεχνολογία. Αν δεν υπάρχουν άνθρωποι με διάθεση να προσφέρουν, δεν γίνεται τίποτα.

Αυτοί οι άνθρωποι, οι εθελοντές και οι πυροσβέστες, έδωσαν πραγματικά το παν στη δύσκολη καλοκαιρινή περίοδο. Θυμηθείτε ότι πέρσι είχαμε ένα καλοκαίρι με καύσιμα διάρκειας τεσσάρων μηνών.

Μάκης Προβατάς: Και δυστυχώς αυτό θα επαναλαμβάνεται, σημαίνει κλιματική κρίση.

Παναγιώτης Μαργέτης: Ο Δήμος Μεγάρων έχει 150.000 στρέμματα δάσους, από τα οποία κάηκαν τα 100.000. Κατά μία έννοια ήμασταν τυχεροί, γιατί μια φωτιά που ξέφυγε έκαψε περίπου 300:500 στρέμματα και μπήκε στα καμένα του 2021.

Μάκης Προβατάς: Το αντιμετωπίζετε όπως ο Σ.Π.Α.Υ, δηλαδή στην αρχή;

Παναγιώτης Μαργέτης: Έχουμε ξεκινήσει και επανδρώνεται η πολιτική προστασία. Στην προηγούμενη θητεία, ένας αντιδήμαρχος γύριζε με ένα 4x4. Τώρα έχουμε υπαλλήλους του δήμου, παίρνοντας από άλλες υπηρεσίες, και τεχνολογικά προσπαθούμε να βελτιωθούμε. Οργανωνόμαστε σε συνεργασία με εθελοντικές ομάδες και την πυροσβεστική για να προστατευτούμε όσο γίνεται και όσο είναι ανθρωπίνως δυνατόν.

Μάκης Προβατάς: Ωραία, κάντε το. Ευχαριστούμε πάρα πολύ δήμαρχε.

Παναγιώτης Μαργέτης: Εγώ σας ευχαριστώ.

Δήμαρχος Τροιζηνίας – Μεθάνων - Αναστάσιος Μούγιος

Μάκης Προβατάς: Να πάμε τώρα δίπλα στα Μέθανα.

Αναστάσιος Μούγιος: Ευχαριστούμε το δήμαρχο, το φίλο Γιάννη, κύριε Προβατά, και εσείς για τη φιλοξενία στο δεύτερο φόρουμ. Εμείς είμαστε ένας δήμος και εγώ νέος δήμαρχος, με τα δικά του προβλήματα, κοινά βεβαίως προβλήματα, αλλά πριν πω οτιδήποτε, θέλω να πω ότι είμαστε πολύ τυχερό πάνελ, διότι ερχόμαστε μετά τους εθελοντές, οι οποίοι μας συγκίνησαν πραγματικά.

Συγκινήθηκα και μου ήρθε η σκέψη ότι ίσως θα πρέπει εμείς οι δήμαρχοι να λειτουργούμε ως εθελοντές. Λειτουργούμε ως εθελοντές, θέλω να πιστεύω όλοι, αλλά να μην ξεχνάμε ποτέ ότι πολλές φορές μπαίνει στο μυαλό μας η δόξα ή η αναγνώριση. Οι εθελοντές το κάνουν πραγματικά με ιδιοτέλεια και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Όταν συμβαίνει κάτι τέτοιο και από την πλευρά μας, το αποτέλεσμα είναι πολύ δυνατό.

Έτσι και εδώ στο φόρουμ, οι δήμαρχοι δημιουργούμε μια ομάδα, μια οικογένεια, εκφράζοντας αυτά που η κεντρική διοίκηση δεν μπορεί να καλύψει, ώστε να διεκδικήσουμε αυτά που χρειάζονται.

Μάκης Προβατάς: Ωραία. Τώρα, όντως είναι τόσο κοινά τα προβλήματα; Είστε τόσο κοντά γεωγραφικά. Πριν δεν ανέφερα την Τροιζηνία, που είναι ένα από τα ιστορικότερα μέρη της Ελλάδας, λόγω της Συνέλευσης. Υπάρχει κάτι που διαφοροποιεί τον δικό σας δήμο; Συμφωνείτε με τους προηγούμενους;

Αναστάσιος Μούγιος: Είναι συγκοινωνούντα δοχεία όλα αυτά.

Μάκης Προβατάς: Δηλαδή δίνεται η χρηματοδότηση με λάθος τρόπο, με λάθος κριτήρια;

Αναστάσιος Μούγιος: Σίγουρα. Εμείς είμαστε ένας δήμος 240 km². Είμαστε εξ ημισείας κάτοικοι. Καταλαβαίνετε ότι το κριτήριο δεν μπορεί να είναι όπως πραγματικά πρέπει. Γι' αυτό προσπαθούμε να διεκδικούμε και να αποδεικνύουμε γιατί πρέπει να έχουμε περισσότερα χρήματα, ειδικά για τα δίκτυα ύδρευσης, τα οποία είναι κατεστραμμένα εδώ και εξήντα χρόνια, με διαρροές.

Στην περιοχή μας, όπως και σε όλη την Ελλάδα λόγω της κλιματικής κρίσης, υπάρχει τεράστια αλμυρότητα, ειδικά στις περιοχές κοντά στη θάλασσα. Αν δεν αντιμετωπιστεί ολιστικά η διαχείριση του νερού, δεν μπορεί να υπάρξει θεμιτό αποτέλεσμα.

Ήδη έχουμε ένταξη σε προγράμματα γεωτρήσεων και εκπονούμε μελέτες για τρεις μονάδες αφαλάτωσης, ώστε να θεραπεύσουμε την άντληση και να επιτύχουμε διασπορά κινδύνου.

Μάκης Προβατάς: Με την αφαλάτωση πώς τα πάτε; Ο πρώην δήμαρχος Κορινθίας έλεγε ότι είναι δύσκολο λόγω υψηλού κόστους.

Αναστάσιος Μούγιος: Γι' αυτό μιλάω για διασπορά. Αν πάμε μόνο σε αφαλάτωση, το κόστος είναι τεράστιο.

Μάκης Προβατάς: Εννοείτε και τις γεωτρήσεις, έτσι;

Αναστάσιος Μούγιος: Ακριβώς. Όταν γίνεται συνδυαστικά, η διασπορά μειώνει το κόστος και ισομερίζεται μεταξύ των συμπολιτών μας.

Μάκης Προβατάς: Υπάρχει λύση, λοιπόν;

Αναστάσιος Μούγιος: Βέβαια. Ανάλογα με τον δήμο, τα πετρώματα και τη διαθέσιμη ποσότητα νερού, πρέπει να το αντιμετωπίσουμε με λογική.

Μάκης Προβατάς: Μάλιστα.

Αναστάσιος Μούγιος: Να αναφέρω και για την Τροιζηνία : Μέθανα. Είναι δύο δημοτικές ενότητες με απέραντο φυσικό κάλλος. Διαθέτουν μοναδικά μονοπάτια στα Μέθανα, τα οποία σύντομα θα πιστοποιηθούν, καθώς και το ηφαίστειο, που αποτελεί μοναδική διαδρομή.

Τα λουτρά, που επιδιώκουμε να ξαναλειτουργήσουν, δεν λειτουργούν εδώ και 10 χρόνια.

Μάκης Προβατάς: Γιατί δεν γίνεται;

Αναστάσιος Μούγιος: Δεν είναι ιδιοκτησία μας, ανήκουν στην Ε.Τ.Α.Δ. Προσπαθούμε με συχνή επαφή με τη διοίκησή τους να βρούμε τρόπο να ξαναλειτουργήσουν.

Υπάρχει επίσης ο Γαλατάς απέναντι από τον Πόρο, ένα υπέροχο σημείο σαν μεγάλο ποτάμι, αλλά πανέμορφο. Και φυσικά η ιστορία μας, τα χωριά μας, η μυθολογία, η Δρυόπη.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πάρα πολύ, δήμαρχε.

Αναστάσιος Μούγιος: Ευχαριστώ πολύ.

Δήμαρχος Ραφήνας – Πικερμίου - Δήμητρα Τσεβά

Μάκης Προβατάς: Θέλω να σας πω ότι ίσως είναι η πιο στεναχωρητική συνέντευξη. Μου έρχεται πάντα στο μυαλό το Μάτι, η περιοχή εκεί, η Ραφήνα... εικόνες.

Δήμητρα Τσεβά: Εμάς οι μνήμες δεν σβήνουν ποτέ. Καλησπέρα καταρχάς. Αυτά τα φόρουμ δίνουν την έννοια της εξωστρέφειας και της ανταλλαγής απόψεων, και χάρηκα με αυτά που είπαν οι προηγούμενοι.

Οι δικές μας μνήμες είναι πολύ σκοτεινές και πικρές. Μάλιστα, είναι επίκαιρο γιατί θα βγει η απόφαση για το Μάτι. Ήταν πολύ γρήγορα και απότομα, και σίγουρα ευθύνονται οι άνθρωποι. Όλοι ξέρουμε πώς ξεκίνησε. Αλλά δεν πήραμε ποτέ τα κατάλληλα μέτρα, δηλαδή δεν ξέρουμε, απευχόμεθα, αλλά όχι με τον κατάλληλο τρόπο.

Εννοώ ότι είμαστε όλη η ανατολική ακτογραμμή της Αττικής. Υπάρχει πολύ πράσινο, το οποίο δεν προφυλάσσεται σωστά. Αν και δίνονται κονδύλια, ίσως δεν καθαρίζεται σωστά, και η διοίκηση δεν είναι πάντα εναρμονισμένη με τη θέληση των κατοίκων. Συχνά οι άνθρωποι θεωρούν ότι είναι ξεχωριστοί από τη μηχανή του κράτους.

Εμείς, ως μικρό κύτταρο, λαμβάνουμε χρήματα από την κεντρική εξουσία για την αντιπυρική περίοδο. Οι κάτοικοι αντιδρούν, γιατί νομίζουν ότι τους «κυνηγάει» κάποιος κακός. Είναι αμφίρροπα τα πράγματα, αλλά με κόπο και συζήτηση πείθουμε

σιγά σιγά. Πέρσι εφαρμόστηκε ένας αστικός νόμος, οι κάτοικοι ενημερώθηκαν και θεωρώ ότι φέτος θα είμαστε καλύτερα.

Μάκης Προβατάς: Το πρώτο πράγμα που πρέπει να δείχνει ένας δήμαρχος είναι stamina, αντοχή. Αν δεν έχετε stamina, έχετε θέμα και προσωπικό υγείας. Θέλει αντοχή.

Δήμητρα Τσεβά: Για να είμαστε χρόνια σε όλο αυτό το γίγνεσθαι, νομίζω ότι έχουμε δείξει αντοχές.

Μάκης Προβατάς: Αυτό πρέπει να το μεταφέρετε και στους δημότες σας: «Παιδιά, stamina, εδώ αντοχή, προχωράμε...»

Δήμητρα Τσεβά: «Βαστάμε γερά».

Μάκης Προβατάς: Η ζωή είναι αντιμετώπιση, υπερπήδηση εμποδίων.

Δήμητρα Τσεβά: Χωρίς αγώνα δεν γίνεται τίποτε. Αυτό ισχύει για την καθημερινότητα του κάθε ανθρώπου, αλλά και για μας που διοικούμε. Είναι μοιραίο και αλληλένδετο.

Μάκης Προβατάς: Το βασικό συμπέρασμα... Είναι εξασφαλισμένο ότι δεν θα συμβεί ποτέ ένα Μάτι από τη δική σας πλευρά;

Δήμητρα Τσεβά: Όχι βέβαια. Κάναμε συζήτηση με τους κατοίκους για το πώς μπορούμε να προφυλαχθούμε. Το ειδικό χωρικό σχεδιάστηκε για να ανοίξουν δρόμοι, αλλά κάποιοι αντιδρούν, λέγοντας «θα πάρεις ένα μέτρο από το οικόπεδό μου;». Εξηγούμε ότι αν ξαναγίνει φωτιά, πώς θα φύγουμε; Κανείς δεν ξέρει πώς θα μας βρει ένας τυφώνας ή άλλη κλιματολογική αλλαγή. Μπαίνουμε σε πλοίο ή αεροπλάνο χωρίς να γνωρίζουμε τι θα συμβεί.

Πρέπει να οργανωνόμαστε για τους δρόμους, τον καθαρισμό του πρασίνου, την ακτογραμμή και το καθετί. Χρειάζεται σύμπνοια.

Μάκης Προβατάς: Άρα οι δήμαρχοι πρέπει να είναι λίγο ψυχίατροι, ψυχολόγοι, φιλόσοφοι και ιστορικοί, να λες του άλλου «Έχει ξαναγίνει».

Δήμητρα Τσεβά: Θέλει από όλα. Είναι πολύ πιο περίπλοκο από ό,τι ακούγεται.

Μάκης Προβατάς: Είδα που κουνήσατε το κεφάλι σας, «Γιατί θα ξαναγίνει αυτό;» Απίστευτο.

Δήμητρα Τσεβά: Υπομονή και επιμονή.

Μάκης Προβατάς: Ακριβώς. Κυρία δήμαρχε, σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Δήμητρα Τσεβά: Να είστε καλά. Ευχαριστώ.

12^ο PANEL Δήμαρχοι Στερεάς Ελλάδας & Θεσσαλίας

Δήμαρχος Μετεώρων - Ελευθέριος Αβραμόπουλος

Μάκης Προβατάς: Λοιπόν, ωραία. Στα Μετέωρα μας έρχεται στο μυαλό : εμένα προσωπικά και νομίζω όχι μόνο σε εμένα : ο θρησκευτικός τουρισμός. Τα Μετέωρα είναι σχεδόν παγκόσμιο σύμβολο, αναφέρομαι στο Άγιον Όρος...

Ελευθέριος Αβραμόπουλος: Ακριβώς έτσι. Να ευχαριστήσουμε πρώτα από όλα τον Πρόεδρο και καλό φίλο, τον Γιάννη Κωνσταντάτο, που για ακόμη μια φορά διοργάνωσε αυτό το πολύ σημαντικό φόρουμ. Μάκη, σε ευχαριστούμε πάρα πολύ που μας έκανες την τιμή να είσαι ο άνθρωπος που θα παρουσιάσει και θα συντονίσει αυτή την πολύ όμορφη εκδήλωση.

Από κει και πέρα, οφείλουμε να συστηθούμε: ποιος είναι ο δήμος Μετεώρων; Εκτός από θρησκευτικός προορισμός και όλα αυτά που έχουμε στο μυαλό μας, πρέπει να γνωρίζουμε ότι είμαστε ο μεγαλύτερος δήμος σε έκταση στη Θεσσαλία, 1.659 km², και ο δεύτερος μεγαλύτερος της χώρας. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει συνένωση 8 πρώην δήμων σε έναν δήμο και σημαίνει μεγάλες και αυξημένες αρμοδιότητες. Παρ' όλα αυτά, τα προηγούμενα χρόνια δεν είχε γίνει τίποτα απολύτως στην πολιτική προστασία: παραλάβαμε έναν δήμο χωρίς κανένα όχημα, χωρίς γραφείο.

Μάκης Προβατάς: Με ευθύνη ποιανού; Είναι θέμα κράτους ή του προηγούμενου δημάρχου; Δεν το λέω για να κατηγορήσουμε, απλώς για να ξέρουμε τι γίνεται.

Ελευθέριος Αβραμόπουλος: Και εγώ δεν θέλω να κατηγορήσω κανέναν, οφείλω όμως να πω ότι παραλάβαμε μια πολιτική προστασία που δεν είχε συστηθεί ποτέ. Τη συστήσαμε εμείς.

Μάκης Προβατάς: Τώρα πώς είναι τα πράγματα;

Ελευθέριος Αβραμόπουλος: Τα πράγματα τώρα είναι καλά. Έχουμε μια οργανωμένη δομή και ήδη έχουν γίνει σημαντικά βήματα. Σε συνεργασία με τον Ισίδωρο Μάδη και τον Γιάννη Κωνσταντάτο, θα έχουμε μέσα στους επόμενους μήνες 6 πυροσβεστικά οχήματα. Έχουμε οργανώσει σε πολύ καλό επίπεδο τον δήμο, με καλή συνεργασία με το δασαρχείο, την περιφέρεια και το Πυροσβεστικό Σώμα.

Μόνο πέρσι, αντιμετωπίσαμε 117 περιστατικά πυρκαγιών. Φανταστείτε ότι η φωτιά έφτασε μέχρι τους βράχους των Μετεώρων.

Μάκης Προβατάς: Αυτό είναι πραγματικό;

Ελευθέριος Αβραμόπουλος: Απόλυτα. Πέρσι, όλη την αντιπυρική περίοδο των 7 μηνών, ο δήμαρχος, οι αντιδήμαρχοι και οι υπηρεσιακοί παράγοντες δεν πήγαν διακοπές κανένας. Θέλω να ευχαριστήσω σήμερα τους αντιδημάρχους μου : τον κύριο Καψάλη, τον Παπαναστασίου και την Πηνελόπη Μαγκούρα : που ήρθαν από την Καλαμπάκα για να παρακολουθήσουν το φόρουμ και να καταλάβουν πόσο σημαντικό είναι να οργανώσουμε τον δήμο στην πολιτική προστασία και να δημιουργήσουμε αίσθημα ασφάλειας στους συμπολίτες μας. Πέρσι, κοιμόντουσαν μέσα στα μηχανήματα, αντιμετωπίζοντας πολλές δυσκολίες.

Είναι σημαντικό κάθε δήμος να δημιουργήσει ένα οργανωμένο σχέδιο διαχείρισης κρίσεων, για να μπορέσουμε τα επόμενα χρόνια να κάνουμε σημαντικά βήματα. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα πολλοί δήμοι έχουν μείνει πίσω και δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν.

Μάκης Προβατάς: Χαίρομαι που αναφερθήκατε στους αντιδημάρχους. Χωρίς ομαδική δουλειά δεν γίνεται τίποτα. Ποτέ δεν είναι δουλειά του ενός, ούτε καν των δύο ή τριών. Θέλετε να πείτε μια τελευταία κουβέντα;

Ελευθέριος Αβραμόπουλος: Να συμπληρώσω μόνο ότι πρέπει να καταλάβουμε ποιες είναι οι αρμοδιότητές μας. Το κράτος πρέπει να αποσαφηνίσει ότι η στελέχωση της πολιτικής προστασίας θα γίνεται σε συνεργασία με τους εθελοντές, αλλά σίγουρα χρειάζονται και μόνιμοι υπάλληλοι. Θα πρέπει να υπάρξει μια δομή με την οποία θα διαχειριζόμαστε τις κρίσεις μαζί με την περιφέρεια.

Επιπλέον, πρέπει να μπουν «κουτάκια» ώστε να αντιμετωπίσουμε την κλιματική κρίση. Εμείς βιώσαμε τις περισσότερες πληγές από τον κυκλώνα Ντάνιελ και ακόμη

σήμερα δουλεύουμε πάνω σε αυτό. Για να μην ξανασυμβεί το κακό, πρέπει να επενδύσουμε στην πρόληψη, παρά στην αποκατάσταση.

Μάκης Προβατάς: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ, δήμαρχε.

Δήμαρχος Λοκρών - Αθανάσιος Ζεκεντές

Αθανάσιος Ζεκεντές: Ο δήμος Λοκρών καλύπτει 614.000 τ.μ., με 40% πευκοδάσος, ένα από τα μεγαλύτερα συνεχόμενα πευκοδάση στην Ελλάδα. Κάθε χρόνο παίρνουμε νωρίς τις αποφάσεις μας για την πρόληψη.

Το 2013 καθαρίσαμε το περιαστικό δάσος της Αταλάντης με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Το 2024 καθαρίσαμε περιαστικά την περιοχή του Θεολόγου, όπου υπάρχουν 2.500 εξοχικές κατοικίες ανάμεσα σε πυκνό πευκοδάσος, και την περιοχή Προσκυνά, ένα χωριό μέσα στα πεύκα μέχρι το τελευταίο σπίτι. Η χρηματοδότηση προήλθε από το Πράσινο Ταμείο, ένα πρόγραμμα ύψους 100.000€ για τον δήμο μας.

Επικεντρωθήκαμε σε συνεργασία με το δασαρχείο στους δύο αυτούς οικισμούς. Ο δήμος έχει συνολικά 32 οικισμούς, πολλοί εκ των οποίων παραθεριστικοί και μέσα στο πευκοδάσος. Στόχος μας είναι να είμαστε πρωτοπόροι στην πρόληψη, ξεκινώντας έγκαιρα τους καθαρισμούς. Η περιουσία του δήμου περιλαμβάνει αρκετά οικόπεδα, εντός σχεδίου, που χρειάζονται επίσης καθαρισμό.

Μάκης Προβατάς: Άρα συμμετέχουν και οι κάτοικοι;

Αθανάσιος Ζεκεντές: Αναθέτουμε τον καθαρισμό σε ιδιώτες που αναλαμβάνουν τα οικόπεδα του δήμου. Ο δήμος έχει πάνω από 200 οικόπεδα που πρέπει να καθαρίζει. Στην περιοχή του Θεολόγου υπάρχουν 4.000 οικόπεδα εντός σχεδίου, εκ των οποίων 1.200 είναι χτισμένα και τα 2.800 χρειάζονται καθαρισμό. Πολλά από αυτά ανήκουν στο δήμο.

Μάκης Προβατάς: Και αυτά που ανήκουν σε ιδιώτες;

Αθανάσιος Ζεκεντές: Πέρσι καθαρίστηκαν αρκετά από αυτά. Το μεγάλο πρόβλημα ήταν η συγκέντρωση των κλαδεμάτων. Συγκεντρώσαμε μεγάλους όγκους, που ήταν δύσκολο να διαχειριστούν. Χρησιμοποιήσαμε σπαστήρα και θρυμματίσαμε τα κλα-

δέματα για να μειωθεί ο όγκος. Πέρσι, ξεπεράσαμε τους 2.000 τόνους κλαδεμάτων, τα οποία μεταφέρθηκαν σε χώρους που έχει ο δήμος για σταθμούς μεταφόρτωσης απορριμμάτων.

Υπήρξαν όμως και προβλήματα: σε αυτούς τους χώρους συχνάζουν κάποιες μειονότητες, μπήκαν φωτιές για να πάρουν μέταλλο, οπότε εκτός από τον καθαρισμό, υπάρχει και επικινδυνότητα στη διαχείριση των κλαδεμάτων.

Γενικά, για τους αστικούς οικισμούς που περιβάλλονται από δάσος, η προφύλαξη είναι κρίσιμη. Δίνουμε μεγάλη έμφαση στην κατασκευή αντιπυρικών ζωνών, γιατί αλλιώς κατά τη διάρκεια της φωτιάς δεν μπορείς να παρέμβεις.

Όταν είχαμε τη μεγάλη φωτιά το 2021 στην περιοχή του Θεολόγου, ακόμα και σε δρόμους 12 μέτρων, η φωτιά περνούσε από δρόμο σε δρόμο μέσα σε δευτερόλεπτα.

Μάκης Προβατάς: Εντάξει, οι 12 μέτρα δεν είναι και πολλά...

Αθανάσιος Ζεκεντές: Ήμασταν εκεί. Στο Μάτι οι δρόμοι ήταν μικροί, σε εμάς ήταν 12 μέτρα και η φωτιά περνούσε μέσα από αυτούς. Ήταν απίστευτο. Άρα σε πυκνό πευκοδάσος, στην ώρα της φωτιάς, δεν μπορείς να κάνεις τίποτα αν δεν έχεις προνοήσει νωρίτερα.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ, δήμαρχε, να είστε καλά.

Αθανάσιος Ζεκεντές: Να είστε καλά.

Δήμαρχος Διστόμου, Αράχοβας, Αντίκυρας - Γιάννης Σταθάς

Μάκης Προβατάς: Να πάμε τώρα στον κύριο Σταθά και στην ερώτηση: αυτός ο περιφερειακός δρόμος, δήμαρχε;

Γιάννης Σταθάς: Καταρχήν θέλω να ευχαριστήσω τον Γιάννη, που συνεχίζει με αυτό το φόρουμ. Είναι και μια μορφή «ψυχοθεραπείας» για εμάς τους δημάρχους να λέμε τα προβλήματα, γιατί όταν βρισκόμαστε όλοι μαζί, διαπιστώνουμε ότι τα περισσότερα προβλήματα είναι ίδια για όλους.

Μάκης Προβατάς: Του χρόνου να έχουμε ντιβάνια αντί για καρέκλες;

Γιάννης Σταθάς: Το λέω γενικά, αλλά το βασικότερο είναι ότι το φόρουμ δείχνει και το κενό που υπάρχει από την πολιτεία. Πρέπει οι δήμοι και οι δημοτικές αρχές να εκπροσωπούνται σωστά, μέσω της ΚΕΔΕ και του κράτους, γιατί συνήθως όλα τα παράπονα καταλήγουν στον δήμαρχο : για πλημμύρες, φωτιές, και γενικά για τα πάντα.

Θα αναφέρω δύο βασικά θέματα της πολιτικής προστασίας. Είμαι δήμαρχος Διστόμου: Αράχοβας: Αντίκυρας, ενός δήμου που είναι ο νούμερο ένα χειμερινός προορισμός της χώρας. Συνδυάζει βουνό και θάλασσα και προσελκύει μεγάλο τουρισμό τόσο το καλοκαίρι όσο και το χειμώνα.

Το μεγαλύτερο χειμερινό θέρετρο της χώρας αντιμετωπίζει όμως σοβαρό πρόβλημα με την εκκένωση σε περίπτωση φωτιάς. Υπάρχει μόνο ένα στενό πέρασμα : μια εθνική οδό : που χρησιμοποιούν λεωφορεία για 2.000.000 επισκέπτες στους Δελφούς και πάνω από 500.000 επισκέπτες στο χιονοδρομικό κέντρο Παρνασσού.

Τα στενά της Αράχοβας περιβάλλονται από ελαιώνες, οι οποίοι έχουν εγκαταλειφθεί, με αποτέλεσμα αν πιάσει φωτιά να κινδυνεύει το χωριό. Έχω ζητήσει από την πολιτική προστασία, το Υπουργείο και τον εισαγγελέα να εκπονήσουν σχέδιο εκκένωσης εδώ και δύο χρόνια.

Η εκπόνηση της μελέτης για τον δρόμο και την προστασία του χωριού ξεκίνησε το 2005 και ολοκληρώθηκε για δημοπράτηση το 2023. Πρόκειται για πολύ σοβαρά ζητήματα, όπως η λειψυδρία, η οποία συνδέεται και με την κλιματική αλλαγή. Τα χιόνια πέφτουν λιγότερο, οι λίμνες αδειάζουν, και θα πρέπει να δημιουργηθούν υποδομές για ύδρευση, άρδευση και πυρασφάλεια.

Μάκης Προβατάς: Επειδή είστε πρακτικός άνθρωπος, πότε θα λυθούν αυτά τα προβλήματα;

Γιάννης Σταθάς: Πιστεύω ότι για να υπάρξουν αποτελέσματα χρειάζεται βούληση, σωστός καταμερισμός δυνάμεων και κατάλληλη κατανομή οικονομικών πόρων.

Μάκης Προβατάς: Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να συμβάλει;

Γιάννης Σταθάς: Όχι. Το κράτος πρέπει να κατανέμει τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους. Η αξιοκρατία και η σωστή αξιολόγηση είναι απαραίτητες, ώστε να μην εξαρτάται τίποτα από προσωπικές γνωριμίες.

Αυτό το φόρουμ, που υπάρχει εδώ και 4 χρόνια, γεννήθηκε από την ανάγκη να πιέσουμε για καλύτερη διαχείριση και υποδομές. Οι δήμαρχοι συναντιόμαστε, βλέπουμε τα προβλήματα και προσπαθούμε να πετύχουμε κάτι καλύτερο.

Γιάννης Σταθάς: Θέλω να κλείσω λέγοντας ότι οι περισσότεροι από εμάς συνεχίζουμε αυτό που κάνουμε επειδή το πιστεύουμε. Πρόκειται για εθελοντισμό, όπου η ηθική ικανοποίηση είναι η μόνη ανταμοιβή.

Δήμαρχος Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας - Γεώργιος Τσαπουρνιώτης

Μάκης Προβατάς: Κι εσείς, για ψυχοθεραπεία, δήμαρχε;

Γεώργιος Τσαπουρνιώτης: Καλησπέρα και από μένα. Θα μιλήσω με 2:3 γεγονότα για να καταλάβετε την κατάσταση. Καταρχάς, ο δήμος Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας, στην Εύβοια, έχει χτυπηθεί περισσότερο από όλους στην Ελλάδα από φυσικές καταστροφές.

Το 2021, η μεγάλη φωτιά έκαψε 550.000 στρέμματα χαλέπιου πεύκης και καλλιεργείων στη Βόρεια Εύβοια. Ακολούθησαν και πλημμύρες. Στις 3 Αυγούστου 2021, όταν ξέσπασε η φωτιά, ήμουν 9 εικοσιτετράωρα άπνους, αλλά καταφέραμε να μην έχουμε κανένα νεκρό, παρά το γεγονός ότι καταστράφηκαν 900 σπίτια μόνο στο δήμο Αγίας Άννας.

Μάκης Προβατάς: Οι εθελοντές; Πώς ήταν εκεί;

Γεώργιος Τσαπουρνιώτης: Ήταν μια γροθιά. Οι εθελοντές και οι απλοί πολίτες μπήκαν μέσα στις φωτιές και βοήθησαν. Η «επιβράβευση» όμως ήρθε με λάθος τρόπο: ένας πολίτης, με νοσηρό μυαλό, μας μήνυσε για εμπρησμό: εμένα, τον αντιπεριφερειάρχη και άλλους δημάρχους. Το Δικαστήριο δέχθηκε την 56σέλιδη καταγγελία ως σοβαρή, και πιθανότατα θα μας στείλει στο ακροατήριο.

Μετά τη φωτιά ήρθαν οι πλημμύρες: 5 μεγάλα πλημμυρικά φαινόμενα ανάγκασαν τις αρχές να σπάνε φράχτες για να περάσει το νερό και να μην κινδυνέψουν οι πολίτες. Αναγκαστήκαμε να βγάζουμε ανθρώπους τη νύχτα από τα σπίτια με μηχανήματα έργου. Και πάλι, η «επιβράβευση» ήταν δικαστήρια.

Αυτό δείχνει ότι χρειάζεται αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου, γιατί η υπάρχουσα νομοθεσία είναι πεπαλαιωμένη. Ρέματα κλείνουν από το 1968:1970 με ανθρώπινη υπαιτιότητα, οι δήμοι δεν μπορούν να παρέμβουν και εξαρτώνται από χρονοβόρες απαλλοτριώσεις. Πρέπει να γίνουν άμεσες παρεμβάσεις, αλλιώς θα χάσουμε ανθρώπινες ζωές.

Επιπλέον, το κράτος πρέπει να βλέπει το μέλλον της περιοχής, όχι μόνο το παρόν, και να παρέχει κίνητρα στους νέους να μείνουν και να δημιουργήσουν. Δεν αρκεί να δίνει 5.000:10.000 ευρώ αποζημίωση σε κάθε πολίτη. Χρειάζεται αλλαγή εκ βάθρων της νομοθεσίας και της συμπεριφοράς του κράτους προς τους πολίτες.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πάρα πολύ, δήμαρχε. Σαφές και σοφό.

Γεώργιος Τσαπουρνιώτης: Με τιμά που είμαι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικτύου. Όπως είπαν και οι συνάδελφοι, το Δίκτυο ήρθε να καλύψει το μεγάλο κενό που υπάρχει.

13^ο PANEL Δήμαρχοι ορεινών Δήμων

Μάκης Προβατάς: Θα μείνω σε όσα είπε προηγουμένως ο δήμαρχος της Λίμνης Αγίας Άννας. Με βρίσκει σύμφωνο στο ότι υπάρχει και ατομική ευθύνη των κατοίκων. Όπως ανέφερε και η δήμαρχος Ραφήνας, όταν λέει στους πολίτες «Κάντε αυτό», αρκετοί απαντούν «Γιατί; Θα ξαναπιάσει φωτιά;».

Δήμαρχος Αγράφων - Αλέξης Καρδαμπίκης

Μάκης Προβατάς: Αυτό δεν είναι, δήμαρχε, ένα μεγάλο πρόβλημα; Το πώς πείθει κάποιος τους δημότες του, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζει και την επόμενη εκλογική διαδικασία;

Αλέξης Καρδαμπίκης: Καταρχήν, ευχαριστούμε πολύ που είμαστε εδώ σήμερα και ευχαριστούμε και όλο τον κόσμο που μας παρακολουθεί.

Μάκης Προβατάς: Αυτό είναι 112; Ωραίο.

Αλέξης Καρδαμπίκης: Ο κάθε δήμος έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά. Εγώ θα αναφερθώ στον δικό μου δήμο, οπότε και ο κόσμος λειτουργεί ανάλογα.

Ο δήμος Αγράφων έχει 32 χωριά και 160 οικισμούς. Συνολική έκταση 500 τ.χλμ. Για να διανύσει κανείς όλο τον δήμο χρειάζονται τρεισήμισι ώρες με το αυτοκίνητο, πράγμα που αυξάνει τον χρόνο διακομιδής ασθενούς. Τα ιατρεία είναι υποστελεχωμένα: από τις 22 θέσεις αγροτικών γιατρών, οι 18 είναι κενές. Το Κέντρο Υγείας αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα.

Άρα μιλάμε για διαφορετική Ελλάδα. Ένας πεδινός δήμος έχει άλλα προβλήματα, εμείς άλλα. Παρόλα αυτά, ο κόσμος λειτουργεί σαν μια οικογένεια. Συμμετέχει στα πάντα, όχι οργανωμένα, καθώς δεν έχουμε ακόμα ομάδα εθελοντών. Η πρόληψη γίνεται: δαπανούμε μεγάλο ποσό κάθε χρόνο για καθαρισμούς δρόμων, λόγω ατελείωτων χωματόδρομων. Κάθε βροχή τα χώματα και οι πέτρες πέφτουν και πρέπει να καθαριστούν, για να μπορούν οι κτηνοτρόφοι και οι κάτοικοι να φτάσουν στις μονάδες τους. Αλλά ακόμη και όταν καθαρίζονται, ο καιρός μπορεί να τα χαλάσει ξανά.

Μάκης Προβατάς: Μια που μιλάμε για κλιματική κρίση, αφορά όλο τον πλανήτη. Στην Ελλάδα θα χτυπήσει και το δημογραφικό: γύρω στο 2050 θα είμαστε περίπου 7:7,5 εκατ. άνθρωποι. Το να έχεις 2:3 παιδιά ανά ζευγάρι δεν συμβαίνει, επομένως η μείωση πληθυσμού είναι μη αναστρέψιμη. Με το δημογραφικό πώς είστε εκεί;

Αλέξης Καρδαμπίκης: Ευχαριστώ για την ερώτηση. Το δημογραφικό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα για όλη την Ελλάδα και ακόμα περισσότερο για τα Άγραφα. Έχουμε περίπου 100 θανάτους και 10 γεννήσεις.

Μάκης Προβατάς: 10 προς 1;

Αλέξης Καρδαμπίκης: Ναι, έτσι είναι. Μέσα από το πρόγραμμα HOPEgenesis, οι γυναίκες που γεννούν έχουν πλήρη κάλυψη για εξωσωματικές και καισαρικές. Οι εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας σιτίζονται δωρεάν από το δήμο, οι μαθητές επιβραβεύονται για την εισαγωγή τους στα πανεπιστήμια και έχουν ληφθεί κι άλλα μέτρα για τη στήριξη νέων μητέρων.

Αν και έχουμε αυξήσει τις γεννήσεις, υπάρχει ένα νομοθετικό κενό: οι νέες μαμάδες δικαιούνται 3.000€, αλλά οι ελεγκτικοί μηχανισμοί μας το απαγόρευσαν, καθώς

θεωρείται κοινωνική πολιτική του κράτους. Υπάρχει όμως η δέσμευση του Υπουργού Λιβάνιου και της κυρίας Ζαχαράκη ότι θα λυθεί.

Η ζωή στα Άγραφα είναι δύσκολη: η παιδίατρος απέχει πολύ, χρειάζονται πέντε ώρες για να φτάσει κανείς στο Αγρίνιο ή στο Καρπενήσι. Ο δήμος προχωρά σε μονάδα τηλεϊατρικής, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, ώστε να διευκολυνθεί η συνταγογράφηση και η ιατρική φροντίδα.

Μάκης Προβατάς: Δεν κάνω κανένα σχόλιο...

Αλέξης Καρδαμπίκης: Αν ζούσαν 6 μήνες στα Άγραφα οι άνθρωποι που παίρνουν αποφάσεις στα κέντρα εξουσίας, θα σκεφτόντουσαν διαφορετικά για τις αξίες της ζωής και τη διαβίωση σε ορεινές περιοχές.

Μάκης Προβατάς: Θέλω ένα χειροκρότημα, γιατί είναι απόλυτα σωστό αυτό. Ευχαριστούμε πολύ, δήμαρχε.

Δήμαρχος Λίμνης Πλαστήρα - Παναγιώτης Νάνος

Μάκης Προβατάς: Εντάξει, λίγο λιγότερα θα είναι τα προβλήματά σας, δεν μπορεί.

Παναγιώτης Νάνος: Καλησπέρα σε όλους και σας ευχαριστώ για την πρόσκληση. Θα ξεκινήσω με μία λέξη που πρέπει κυριολεκτικά να μας διαπεράσει: το δημογραφικό είναι εθνικό πρόβλημα.

Πρώτη φορά διάβασα για το δημογραφικό σε άρθρο του καθηγητή Δρεπτάκη πριν 40 χρόνια. Σήμερα φτάσαμε στο κόκκινο. Σε λίγες δεκαετίες, αν δεν δράσουμε, η Ελλάδα θα είναι μειονότητα μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας : και δεν το λέω ξενοφοβικά. Πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ύψιστη εθνική προτεραιότητα.

Περνώντας στο Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων: όπως όλοι οι δήμοι, αντιμετωπίσαμε πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές. Τα τελευταία τρία χρόνια, με διαφορά τριών ετών, είχαμε τον Ιανό και τον Ντάνιελ, που άφησαν βαθιές πληγές. Ως τουριστικός δήμος 4 εποχών, δράσαμε ταχύτατα για να αποκαταστήσουμε ζημιές και τη λειτουργικότητα της περιοχής.

Παραμένουν όμως σπίτια κατεστραμμένα από κατολισθήσεις και ζημιές που δεν φαίνονται στο τουριστικό προϊόν. Πολιτικά, ενδιαφέρον έχει πώς η χώρα τρέχει πί-

σω από σεισμούς, πλημμύρες, καταποντισμούς, διαπιστώνει κενά και ελλείψεις, αλλά ο δήμαρχος δέχεται τα παράπονα και η εκάστοτε εξουσία τα πυρά. Η ευθύνη του κάθε δημότη σπάνια αναφέρεται, γιατί κανείς δεν θέλει να αναλάβει το πολιτικό κόστος να τα βάλει με ομάδες, συντεχνίες ή επαγγελματίες.

Αυτό το φόρουμ δείχνει ότι η τοπική αυτοδιοίκηση, γνωρίζοντας τις ανάγκες και το ιδιαίτερο περιβάλλον, μπορεί να οργανώσει σχέδιο δράσης για να μειώσει στο ελάχιστο τις επιπτώσεις φυσικών καταστροφών. Οι φυσικές καταστροφές και οι πυρκαγιές θα συνεχίσουν, και η κλιματική κρίση είναι ήδη εδώ.

Για να κατανοήσουμε το μέλλον: η εύκρατη ζώνη μετακινείται προς την Κεντρική Ευρώπη. Το κλίμα που θα έχουμε, πλησιάζει αυτό της Λιβύης, Αιγύπτου και Κύπρου: ανομβρία 9 μήνες το χρόνο, υψηλός κίνδυνος πυρκαγιών, μεγάλες θερμοκρασίες και καταστροφικές πλημμύρες διάρκειας 2:3 ημερών.

Η τοπική αυτοδιοίκηση, μαζί με την κεντρική κυβέρνηση, έχει χρέος να θωρακίσει τους δήμους και ειδικά τις ορεινές περιοχές. Στη δική μας περιοχή, με 85% δάση, αν πάρει φωτιά, οι συνέπειες θα είναι καταστροφικές. Ο δήμος οφείλει να επενδύσει στην πρόληψη, να δημιουργήσει υποδομές, καθαρούς δρόμους, δεξαμενές και άλλες αναγκαίες υποδομές.

Μάκης Προβατάς: Δεν πειράζει που ξεφύγατε στον χρόνο, είναι πολύ ενδιαφέρον. Ευχαριστούμε πολύ.

Παναγιώτης Νάνος: Κόψτε μου το λόγο, δεν θέλω να στερώ.

Μάκης Προβατάς: Γενικά, με ένα σχόλιο 10 δευτερολέπτων: από πλευρά σας είστε σε καλό δρόμο; Το 85% δάσος χρειάζεται πρόληψη.

Παναγιώτης Νάνος: Είμαστε σε καλό δρόμο. Έχουμε ήδη:

- Σχεδιάσει χάρτη των αδύναμων σημείων
- Καθαρίσει δρόμους
- Προσλάβει προσωπικό πυροπροστασίας
- Προσθέσει στον εξοπλισμό μας πυροσβεστικά οχήματα
- Δημιουργούμε επιπλέον δεξαμενή για μεταφορά νερού

Κάνουμε ό,τι περνά από το χέρι μας, αλλά πάντα θα υπάρχουν ελλείψεις, γιατί χρειάζεται ευρύτερος σχεδιασμός στην αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ, δήμαρχε.

Παναγιώτης Νάνος: Εγώ ευχαριστώ.

Μάκης Προβατάς: Θα αφήσουμε τελευταία κυρία μου, για να έχουμε και τη θηλυκή ματιά του θέματος.

Δήμαρχος Αργιθέας - Ανδρέας Στεργίου

Ανδρέας Στεργίου: Παρακαλώ. Θα με ρωτήσετε κάτι ή θέλετε να μονολογήσω; Μπορώ και να μονολογήσω.

Μάκης Προβατάς: Όχι, πείτε μας κάτι ευχάριστο για το δήμο σας, κάτι θετικό.

Ανδρέας Στεργίου: Πολύ ωραία πάσα. Εδώ εμείς, οι τρεις δήμοι που αποτελούμε την καρδιά της ορεινής Ελλάδας : στον πυρήνα της Πίνδου, στα Θεσσαλικά και Ευρυτανικά Άγραφα : έχουμε ενώσει τις δυνάμεις μας και τρέχουμε το πρώτο πιλοτικό πρόγραμμα ορεινότητας, το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αγράφων.

Αποτελεί μεγάλη επιτυχία της τοπικής αυτοδιοίκησης και καλό παράδειγμα προς μίμηση, όπως αναφέρει και το ομόφωνο ψήφισμα της ΚΕΔΕ. Τέτοια εγχειρήματα πρέπει να επεκταθούν σε όλες τις επαρχιακές περιοχές : ορεινές, ηπειρωτικές και νησιωτικές.

Είναι διαπεριφερειακή πρωτοβουλία, με έμφαση στην ορεινότητα. Χαριτολογώντας, θα πω ότι αν ρωτήσουμε ποια είναι η πιο νησιωτική χώρα της Ε.Ε., όλοι θα πουν Ελλάδα. Αν ρωτήσουμε ποια είναι η πιο ορεινή χώρα, οι περισσότεροι θα πένουν έξω. Και πάλι, η απάντηση είναι Ελλάδα.

Μάκης Προβατάς: Σωστά, γι' αυτό τα μεγάλα έργα είναι πολύ σπουδαία. Να ρωτήσω και κάτι άλλο: σε αυτά τα ζωτικής σημασίας θέματα, οι αντιπολιτεύσεις στον δήμο σας ομονοούν;

Ανδρέας Στεργίου: Όπως είναι στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων, στα μεγάλα θέματα υπάρχουν συμπορεύσεις και συμπλεύσεις. Σε κάποια άλλα θέματα υπάρχουν δημιουργικές αντικλήσεις και διαφορετικές απόψεις. Όμως σε κρίσιμα

ζητήματα και κινδύνους, καλό είναι να μην υπερτερεί κανένα άλλο συμφέρον από το τοπικό και κοινό συμφέρον, γιατί υπηρετούμε δύσκολους τόπους.

Παλαιότερα ήμουν αντιδήμαρχος στο δήμο Ζωγράφου και τώρα είμαι δήμαρχος στην ορεινή Αργιθέα. Εκεί, συνδυάζουμε θέματα Πολιτικής Προστασίας.

Στον δήμο Αργιθέας, η έκταση είναι 372 km² με 3.500 κατοίκους, ενώ στον δήμο Ζωγράφου είναι μόλις λίγο πάνω από 8 km². Η έκταση, πέρα από τον πληθυσμό, πρέπει να αποτελεί βασικό παράγοντα στον σχεδιασμό της Πολιτικής Προστασίας.

Γι' αυτό ανταποκριθήκαμε με χαρά στην πρωτοβουλία του Προέδρου μας, Γιάννη Κωνσταντάτου, και ενώσαμε δυνάμεις σε μεγάλο διακύβευμα που αφορά την Πολιτική Προστασία. Όπως είπε και ο συνάδελφος Αλέξης, αν κάποιος δεν έχει δουλέψει στο πεδίο, δεν καταλαβαίνει τα προβλήματα και τις δυσκολίες, ειδικά την ώρα της κρίσης.

Μια αναφορά στον Ιανό και τον Ντάνιελ: τον Σεπτέμβριο του 2020, με τον Ιανό, δεν υπήρχε πρωτόκολλο διαχείρισης ακραίων φυσικών καταστροφών. Δημιουργήθηκε με βάση το φαινόμενο του Ιανού, που τότε χαρακτηρίστηκε φαινόμενο της χιλιετίας. Τρία χρόνια μετά, ήρθε ο Ντάνιελ, ακόμα μεγαλύτερο ακραίο φαινόμενο, ενώ ενδιάμεσα διαχειριστήκαμε και την πανδημία.

Συχνά στοχοποιούμε την τοπική αυτοδιοίκηση, όμως οι άνθρωποι που υπηρετούν είναι οι πρωταγωνιστές της καθημερινότητας. Πρέπει να αλλάξει ο σχεδιασμός σε πολλούς τομείς, ειδικά στην Πολιτική Προστασία.

Μάκης Προβατάς: Έχετε δίκιο. Όταν λέγανε «φαινόμενο της χιλιετίας», ήταν υπερβολή : θα μπορούσαν να πουν «των τελευταίων 100 ετών». Το πρόβλημα είναι η συχνότητα των φαινομένων. Χωρίς εσάς, χωρίς τους δήμους, δεν γίνεται δουλειά.

Ανδρέας Στεργίου: Τους δήμους, την πολιτεία, την κοινωνία των πολιτών, τους εθελοντές, και φυσικά έναν σοβαρό και ρεαλιστικό σχεδιασμό. Όταν η πολιτεία εφαρμόζει οριζόντιες πολιτικές για περιοχές που δεν είναι όμοιες, αρχίζουν τα προβλήματα.

Μάκης Προβατάς: Έχετε δίκιο. Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Ανδρέας Στεργίου: Εγώ σας ευχαριστώ.

Δήμαρχος Αμφίκλειας-Ελάτειας - Αθανασία Πλ. Στιβακτή

Αθανασία Πλ. Στιβακτή: Καλησπέρα και από μένα. Ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση να βρίσκομαι σήμερα εδώ. Θέλω να συγχαρώ το Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων για αυτό το πετυχημένο φόρουμ, που σίγουρα θα αποφέρει θετικά και χρήσιμα συμπεράσματα, και ευχαριστώ τον Πρόεδρο για τη φιλοξενία.

Ο δήμος Αμφίκλειας : Ελάτειας είναι πλέον ορεινός και πολύ κοντά στην Αθήνα, μόλις 2 ώρες. Έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά, καθώς περιβάλλεται από τα όρη Παρνασσό και Καλλίδρομο και διασχίζεται από τον Κηφισό Ποταμό. Καταλαβαίνετε ότι τα καιρικά φαινόμενα που αντιμετωπίζουμε διαφέρουν: στον ορεινό όγκο από πυρκαγιές και στην πεδιάδα από πλημμύρες.

Είμαι αρκετά τυχερή, γιατί από το 2014 μέχρι σήμερα δεν είχαμε κανένα έντονο καιρικό φαινόμενο.

Μάκης Προβατάς: 11 χρόνια δηλαδή;

Αθανασία Πλ. Στιβακτή: Ναι, 11 χρόνια. Είχαμε κάποιες πολύ μικρές, ελεγχόμενες πυρκαγιές. Η πρόληψη και η άμεση αντιμετώπιση γινόταν πάντα από τον ίδιο το δήμο, τη δημοτική αρχή και τους εθελοντές, οι οποίοι παίζουν καταλυτικό ρόλο. Καταφέραμε να περιορίσουμε έγκαιρα τις φωτιές, καθώς γνωρίζουμε ότι ο Παρνασσός στο παρελθόν υπέστη μεγάλες οικολογικές καταστροφές.

Όσον αφορά τις πλημμύρες, ο Κηφισός ποταμός δέχεται μεγάλο όγκο νερού, και οι πλημμύρες είναι συχνές. Το πρόβλημα είναι ότι δεν είμαστε στους επιλέξιμους δήμους για αντιπλημμυρικές μελέτες λόγω μεγέθους. Το ερώτημά μας είναι: οι 100 κάτοικοι ενός μικρού χωριού δεν έχουν ίδια προστασία με τους 5.000 κατοίκους;

Ο δήμος έχει 8.500 κατοίκους, μειωμένος από 11.500 το 2011. Πρέπει να υπάρχει ίδια ευαισθησία από την κεντρική διοίκηση για μικρούς και μεγάλους δήμους. Η ανθρώπινη ζωή έχει την ίδια αξία όπου και να κατοικεί κάποιος. Χρειαζόμαστε περισσότερα χρηματοδοτικά εργαλεία για να αναλάβουμε όλες τις ευθύνες που μας έχουν δοθεί.

Είμαστε υπεύθυνοι για όλα: για την πολιτική προστασία, για το γραφείο πολιτικής προστασίας. Πολλοί υπάλληλοι αρνούνται να αναλάβουν αυτές τις ευθύνες, κάτι

που είναι φυσιολογικό, καθώς οι πολιτικοί μπορεί να σταθούν διαφορετικά ενώπιον δικαστηρίου, ενώ ένας δημόσιος υπάλληλος μπορεί να χάσει τη δουλειά του.

Μάκης Προβατάς: Τι κάνετε σε αυτή την περίπτωση; Αν αρνούνται οι υπάλληλοι;

Αθανασία Πλ. Στιβακτή: Ως πολιτικοί προϊστάμενοι, ο αντιδήμαρχος ή ο δήμαρχος αναλαμβάνουμε τα καθήκοντα. Χρησιμοποιούμε τους υπάρχοντες υπαλλήλους, ακόμα κι αν αρνούνται να υπογράψουν τα πάντα. Είναι συχνό φαινόμενο οι προϊστάμενοι να παραιτούνται ένας μετά τον άλλον. Οι ευθύνες που αναλαμβάνουν υπερβαίνουν τις δυνατότητές τους, και όταν συμβεί το κακό, οι πρώτοι υπόλογοι θα είμαστε εμείς, οι δήμαρχοι, και οι υπάλληλοι. Είμαστε στην πρώτη γραμμή για να λύσουμε προβλήματα, αλλά δεν μπορούμε να αναλάβουμε όλες τις ευθύνες.

Μάκης Προβατάς: Είναι πολύ μεγάλα προβλήματα. Θα παραμείνω στο μεγάλο πρόβλημα του δημογραφικού, το οποίο, όπως ξαναλέω, απειλεί την Ελλάδα. Δεν είναι θέμα αν γίνουμε μειονότητα· οι μεγάλες χώρες ενσωματώνουν ανθρώπους που σέβονται τους νόμους. Αλλά με το δημογραφικό έχουμε τεράστιο πρόβλημα. Σας ευχαριστούμε πολύ, να είστε καλά.

14^ο PANEL Δήμαρχοι Δήμων του Σ.Π.Α.Υ

Μάκης Προβατάς: Το κατόρθωμα του Σ.Π.Α.Υ. είναι ότι πλέον το φαινόμενο των πυρκαγιών αντιμετωπίζεται με επιστημονικό τρόπο και όχι τυχαία. Στην πραγματικότητα, προλαβαίνετε τις φωτιές από την αρχή.

Δήμαρχος Παπάγου-Χολαργού - Ηλίας Αποστολόπουλος

Μάκης Προβατάς: Τι είναι αυτό που δεν κάνει ο Σ.Π.Α.Υ. και θα μπορούσε να αποτελέσει παράδειγμα για όλη την Ελλάδα;

Ηλίας Αποστολόπουλος: Κοιτάξτε, πρώτα από όλα, έχουμε κάθε χρόνο φωτιές και στον Υμηττό.

Μάκης Προβατάς: Ναι, αλλά τις σβήνετε στην αρχή, αυτό λέω.

Ηλίας Αποστολόπουλος: Το θέμα είναι ότι υπάρχει καλύτερη οργάνωση και προετοιμασία καθ' όλη τη διάρκεια πριν από την αντιτυρική περίοδο. Συνήθως η αντιτυρική ξεκινάει την 1η Μαΐου και τελειώνει τον Οκτώβριο, αλλά με την αλλαγή του κλίματος μάλλον θα πρέπει να ξεκινάμε από την 1η Απριλίου, για να είμαστε έτοιμοι όταν εμφανίζονται φωτιές νωρίτερα.

Ο Σ.Π.Α.Υ., σε συνεργασία με όλους τους δήμους, έχει κάνει εξαιρετική δουλειά τα τελευταία χρόνια. Έχει αξιοποιήσει όλες τις τεχνολογίες: θερμικές κάμερες, drones, συστήματα τεχνητής νοημοσύνης : αλλά το κυριότερο είναι η αξιοποίηση της μεγάλης δύναμης των εθελοντών.

Μάκης Προβατάς: Σε πανελλαδική κλίμακα, αυτό μπορεί να γίνει; Η ερώτηση είναι ρητορική...

Ηλίας Αποστολόπουλος: Το αν υπάρχουν εθελοντές παντού ή όχι, ακούσαμε πριν από τον δήμαρχο...

Μάκης Προβατάς: Όχι, δεν εννοώ αν υπάρχουν εθελοντές. Η ερώτηση είναι αν ο Σ.Π.Α.Υ. μπορεί να γίνει Σ.Π.Α. Ελλάδας.

Ηλίας Αποστολόπουλος: Νομίζω ότι αυτό είναι το όνειρο του Γιάννη Κωνσταντάτου. Το δημιούργησε για να μπορέσει να μεταφέρει την εμπειρία και την οργάνωση σε κάθε χωριό της Ελλάδας. Κατά τη γνώμη μου, μπορεί να γίνει.

Μάκης Προβατάς: Άρα η απάντηση είναι ότι μπορεί να δημιουργηθεί ένα Σ.Π.Α.Ε.;

Ηλίας Αποστολόπουλος: Βέβαια μπορεί να γίνει. Στο Σ.Π.Α.Υ., ανεξαρτήτως κομματικών προτιμήσεων, είμαστε μια γροθιά και κοιτάμε όλοι το καλό του Υμηττού. Σπάνια υπάρχει απόφαση που δεν είναι ομόφωνη. Στόχος μας είναι να διατηρήσουμε το πράσινο, να διευκολύνουμε την πρόσβαση και να έχουμε καλύτερη υποστήριξη από το κράτος, δηλαδή δασαρχεία, υπουργεία, όλους μαζί, γιατί πολλές φορές δημιουργούνται προβλήματα που θα μπορούσαν να λυθούν με καλύτερη συνεργασία.

Μάκης Προβατάς: Αυτό είναι αλήθεια.

Ηλίας Αποστολόπουλος: Αυτό θέλουμε. Θέλουμε να προστατεύσουμε το πράσινο και να ενισχύσουμε τη συνεργασία με το κράτος, δασαρχεία, υπουργεία, όλους τους φορείς, γιατί πολλές φορές δημιουργούνται και προβλήματα τα οποία νομίζω θα μπορούσαν να λυθούν με μια καλύτερη συνεργασία.

Δήμαρχος Κρωπίας – Δημήτρης Κιούσης

Μάκης Προβατάς: Η ερώτηση παραμένει κοινή και, όπως είπα, θεωρώ ρητορική: «Μπορεί ο Σ.Π.Α.Υ. να επεκταθεί σε πανελλαδική κλίμακα;»

Δημήτρης Κιούσης: Φυσικά. Θέλω να ευχαριστήσουμε τον Πρόεδρο του Δικτύου, κύριο Γιάννη Κωνσταντάτο, γιατί τον είχαμε Πρόεδρο και στον Σ.Π.Α.Υ. και είδαμε από πρώτο χέρι την αναγκαιότητα οι δήμοι να αποκτήσουν ανθεκτικότητα, ειδικά με την κλιματική κρίση να μας φέρνει σε αδιέξοδα.

Ο δήμος Κρωπίας συμμετέχει στο Σ.Π.Α.Υ. από το 2003, επί Προεδρίας του Νίκου Χαρδαλιά, του σημερινού περιφερειάρχη. Από τότε ξεκίνησαν προσπάθειες για να φροντίσουμε όχι μόνο το περιβάλλον, αλλά και τον Υμηττό, που θεωρούμε σπίτι μας.

Με την πρόοδο της τεχνολογίας και τη βοήθεια του Σ.Π.Α.Υ., πέρα από τον εθελοντισμό, καταφέραμε να ευαισθητοποιήσουμε και ανθρώπους με ιδιαίτερη σχέση με το περιβάλλον - ακόμη και κυνηγούς - οι οποίοι είχαν τα πρώτα μέσα πυρόσβεσης που δεν υπήρχαν παλιότερα.

Μάκης Προβατάς: Ήταν και οι πρώτοι που ειδοποιούσαν, σωστά;

Δημήτρης Κιούσης: Ναι, αλλά πέρα από την ειδοποίηση, διέθεταν και ντακότες, φορηγάκια για πυρόσβεση. Η πυροσβεστική ήρθε στο δήμο το 1994 και δημιουργήθηκε υποκατάστημα. Ως αντιδήμαρχος τότε, βοηθήσαμε, κυρίως για την προστασία των εργαζομένων στις βιομηχανικές ζώνες και για την αποφυγή μεγάλων πυρκαγιών.

Θυμόμαστε τις φωτιές στην Πεντέλη από το 1972 και το 1973 και δεν θέλαμε να συμβεί κάτι ανάλογο στον Υμηττό. Σήμερα, η τεχνολογία μας δίνει τα μέσα πρόληψης και αντιμετώπισης, έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Μάκης Προβατάς: Ναι, αλλά με την πλημμύρα πώς τα καταφέρνετε;

Δημήτρης Κιούσης: Οι πλημμύρες ακολουθούν συχνά τις φωτιές. Για παράδειγμα, το καλοκαίρι του 2022 ή 2023, όταν αποσχίστηκε ο δήμος Γλυφάδας από τον Σ.Π.Α.Υ., δημιουργήθηκε κενό στις αποψιλώσεις, που επέτρεψε στη φωτιά να φτά-

σει στα διοικητικά όρια του δήμου μας. Έφτασε μέχρι τα σπίτια της Βούλας και σε δασικές εκτάσεις κοντά στη Σχολή Ευελπίδων.

Η επόμενη πλημμύρα του 2023 δημιούργησε τεράστια προβλήματα, μαζί με άλλες τοπικές πλημμύρες που μετέφεραν ογκόλιθους και λάσπη στα διοικητικά όρια του δήμου μας. Τα μηχανήματα καταστράφηκαν και χρειάστηκε νυχθημερόν εργασία για να ανοίξουν οι δρόμοι, εξυπηρετώντας σχολεία και κατοίκους.

Αυτά δείχνουν ότι η ανθεκτικότητα είναι πολυεπίπεδη: κοινωνική, οικονομική, πολιτική προστασία και άλλα. Η εξαγωγή της τεχνογνωσίας του Σ.Π.Α.Υ. σε όλη την Ελλάδα είναι σημαντική για να αντέξει ολόκληρη η χώρα, ειδικά με το δημογραφικό πρόβλημα που απειλεί την επαρχία.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πολύ, δήμαρχε, να είστε καλά.

Δημήτρης Κιούσης: Κι εγώ σας ευχαριστώ πολύ.

Δήμαρχος Παλαιού Φαλήρου - Γιάννης Φωστηρόπουλος

Γιάννης Φωστηρόπουλος: Ήρθα για τις πλημμύρες. Παίρνω την πάσα μόνος μου, γιατί το Παλαιό Φάληρο δεν συνορεύει με τον Υμηττό : περνάμε δύο δήμους. Τι μας ενώνει όμως; Η μεγάλη αρτηρία, το ρέμα Πικροδάφνης.

Μάκης Προβατάς: 6,5 χιλιόμετρα, σωστά;

Γιάννης Φωστηρόπουλος: Ακριβώς. Όταν μιλήσαμε με τον κύριο Κωνσταντάτο, αντιληφθήκαμε ότι το μικρό σύστημα του Φαλήρου δεν πρέπει να μείνει μόνο για εμάς. Πρέπει να βλέπουμε τη συνολική εικόνα του λεκανοπεδίου.

Όταν γεμίζει ο Υμηττός, ό,τι συμβεί πάνω στο βουνό μεταφέρεται προς τη θάλασσα. Για παράδειγμα, από την Ηλιούπολη, αν βρω μια σακούλα στο βυθό της Πικροδάφνης, βλέπω την άμεση σύνδεση. Όταν παίρνει φωτιά το βουνό, το επόμενο που θα αντιμετωπίσουμε είναι τα φαινόμενα να κατευθυνθούν προς την παραλία. Αν κλείσει η παραλία και δεν έρθει η θαλασσινή αύρα προς τα μέσα, δεν παίρνουμε ανάσες.

Όλα αυτά διασυνδέονται. Χθες ακούσαμε πόσο χαίρονται οι άνθρωποι όταν βλέπουν γεμάτο τον Υμηττό ή την παραλιακή Ριβιέρα. Ένα από τα ζητούμενα σε συνερ-

γασία με το Σ.Π.Α.Υ. είναι να γεμίσει και η αρτηρία μας, το ρέμα Πικροδάφνης. Να λυθεί το θέμα με την οριοθέτηση και να δημιουργηθούν μονοπάτια περιπάτου, ώστε να διασυνδεόμαστε βουνό και θάλασσα.

Μάκης Προβατάς: Και ομορφιάς, ας μην ξεχνάμε την ομορφιά. Ακόμα και ο Σηκουάνας, αν είναι βρώμικος, παραμένει ωραίος.

Γιάννης Φωστηρόπουλος: Ακριβώς. Η ομορφιά συμβάλλει στην ψυχική υγεία. Ο δήμος μας ανήκει στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Υγιών Πόλεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Παλαιότερα η υγεία σήμαινε μόνο πρόληψη ή εξετάσεις. Τώρα, η ομορφιά του περιβάλλοντος αντικατοπτρίζεται στην ψυχή του ανθρώπου και πρέπει να τη βιώνουμε.

Συμμετέχουμε ενεργά στο παράδειγμα του Σ.Π.Α.Υ., γιατί θεωρούμε ότι αυτά που κάνουν οι δήμοι πρέπει να τα δούμε συνολικά, σαν μια ενιαία πόλη, όπου σε λίγα λεπτά μπορείς να βρίσκεσαι στη θάλασσα ή στο βουνό.

Μάκης Προβατάς: Συγχαρητήρια, γιατί αυτό που λέτε, το αυτονόητο, είναι στην πραγματικότητα αλλαγή κουλτούρας για την Ελλάδα.

Γιάννης Φωστηρόπουλος: Ναι, και επιπλέον, εδώ στο συνέδριο, ανταλλάσσουμε εμπειρίες και προσπαθούμε να λύσουμε τα κοινά προβλήματα από κοινού. Δεν υπήρχε παλαιότερα.

Μάκης Προβατάς: Αυτό το φόρουμ είναι το μόνο φόρουμ με Έλληνες που δεν επικρατεί διαφωνία.

Γιάννης Φωστηρόπουλος: Ακριβώς. Οι συνάδελφοι εδώ στο συνέδριο συμμετέχουν ενεργά, μικροί, νησιωτικοί ή ορεινοί δήμοι, γιατί καταλαβαίνουμε ότι δεν είμαστε μόνοι μας.

Μάκης Προβατάς: Κανένας δεν είναι Ροβινσώνας Κρούσος. Το παραμύθι αυτό έχει λήξει εδώ και τουλάχιστον 30 χρόνια με την κλιματική κρίση.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε πάρα πολύ, δήμαρχε.

Γιάννης Φωστηρόπουλος: Εγώ ευχαριστώ.

Δήμαρχος Ηλιούπολης - Ευστάθιος Ψυρρόπουλος

Ευστάθιος Ψυρρόπουλος: Τώρα με βάλατε τέταρτο, ο Πρόεδρος είναι έκτος. Έχουμε ήδη ακούσει τρεις έμπειρους δημάρχους.

Θέλω να ευχαριστήσω όλους τους δημάρχους που συμμετέχουν στο Σ.Π.Α.Υ., γιατί και εμείς οι νεότεροι, μαζί με τον κύριο Μυλωνάκη, παίρνουμε καλές πρακτικές. Η Ηλιούπολη ήταν από τα ιδρυτικά μέλη του Σ.Π.Α.Υ. Δύο δήμαρχοι, ο κύριος Γιωργάκης και ο κύριος Βαλασόπουλος, θήτευσαν επί μακρά περίοδο στο Σ.Π.Α.Υ. και έθεσαν τα θεμέλια.

Πιστεύω ότι πρέπει να γίνει σημαντική διεύρυνση του Σ.Π.Α.Υ. Ο Υμηττός δεν αφορά μόνο τους 12 δήμους που συμμετέχουν τώρα, αλλά όλη την Αττική. Όλοι οι δήμοι της Αττικής πρέπει να συμμετέχουν σε αυτό το Δίκτυο, ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας.

Τι πετύχαμε; Όχι μόνο τις έξυπνες τεχνολογίες. Κάθε δήμος έχει στη διάθεσή του οχήματα από το πρόγραμμα «Τρίτσης». Στην Ηλιούπολη, οι εθελοντές έχουν συμβάλει σημαντικά στις περιπολίες και σε πιθανή κατάσβεση. Αν η φωτιά προληφθεί στην αρχή, τα αποτελέσματα είναι πολύ καλύτερα.

Όσον αφορά την Πικροδάφνη, είναι ένα σημαντικό ζήτημα για τέσσερις δήμους. Σύμφωνα θα έχουμε πρωτοβουλία με το Φάληρο, τον Άλιμο και τον Άγιο Δημήτριο, ώστε να εντάξουμε το ρέμα σε ανάπλαση και να διατηρήσουμε το κάλλος του. Είναι επίσης σοβαρό ζήτημα για μολύνσεις και θέματα δημόσιας υγείας.

Σχετικά με την ανθεκτικότητα, όπως ανέλυσε χθες ο υπουργός Χατζηδάκης, στην Ηλιούπολη πρέπει να βάλουμε σε ρυθμούς πίεσης την αστική σήραγγα. Η πόλη δεν μπορεί να θεωρηθεί ανθεκτική χωρίς αντισταθμιστικά έργα από τη μεγάλη επένδυση στο Ελληνικό, στην οποία είμαστε υπέρ από την πρώτη στιγμή και εγώ συμμετέχω στον φορέα.

Ξεκινώντας από τη Γλυφάδα ή οποιαδήποτε νότια περιοχή, για να περάσεις προς το βόρειο τμήμα μέσω Κατεχάκη, χρειάζεσαι περίπου δύο ώρες. Τα χιλιάδες αυτοκίνητα περνούν μέσα από σχολεία και γειτονιές της Ηλιούπολης, κάτι που απαιτεί πρόβλεψη και παρέμβαση.

Τέλος, υπάρχουν μελέτες από δύο μεγάλες εταιρείες, την ΤΕΡΝΑ και τη ΛΑΜΔΑ, οι οποίες έχουν ωριμάσει τις προτάσεις. Το ζητούμενο είναι η έγκριση και η χρηματο-

δότηση από το αρμόδιο υπουργείο και το κράτος, ώστε να γίνουν όλα τα νότια προάστια ανθεκτικά.

Δεν ήθελα να πω περισσότερα για το Σ.Π.Α.Υ., αλλά θεωρώ ότι ο Πρόεδρος το εκπροσωπεί με προσήλωση και αγάπη, και έχουμε ακόμα πολλά να κάνουμε.

Δίνω την πάσα στον κύριο Μυλωνάκη. Σας ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση.

Μάκης Προβατάς: Εμείς ευχαριστούμε, κύριε Ψυρρόπουλε.

Δήμαρχος Αγίας Παρασκευής - Γιάννης Μυλωνάκης

Γιάννης Μυλωνάκης: Καλησπέρα και από μένα. Είμαι πολύ χαρούμενος που βρίσκομαι εδώ με τους συναδέλφους και θεωρώ πολύ σημαντικό να βρισκόμαστε δήμαρχοι και δήμοι από όλη την Ελλάδα, να ανταλλάσσουμε απόψεις, τεχνογνωσία και καλές πρακτικές.

Θέλω να δώσω ένα μεγάλο μπράβο στον Γιάννη Κωνσταντάτο, που πήρε την πρωτοβουλία, ήδη από πέρσι, και δημιούργησε το πολύ επιτυχημένο Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων.

Ο Σ.Π.Α.Υ., για να επιστρέψω σε αυτό, αποτελεί μια καλή πρακτική πανελλαδικά. Με το λίγο προσωπικό που διαθέτει, έχει διαχειριστεί μεγάλα έργα, όπως το πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» και τις παρεμβάσεις στον Υμηττό. Είναι σημαντικό που τα περισσότερα μέλη της κυβέρνησης αναγνώρισαν ότι αυτή η πρακτική πρέπει να επεκταθεί και πανελλαδικά.

Θεωρώ ότι πρέπει να δημιουργηθεί ένα εθνικό σχέδιο για τη διαχείριση κρίσεων και την ανάπτυξη ανθεκτικών πόλεων. Τι είναι ανθεκτικές πόλεις; Πόλεις που, μέσω πρόληψης και σωστής διαχείρισης, μπορούν να αντιμετωπίσουν μια κρίση και να βγουν πιο δυνατές, με σχέδιο για την ανάκαμψη μετά την κρίση.

Στο πλαίσιο αυτό, χρειάζεται σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων: ποιος είναι ο ρόλος της περιφέρειας, των δήμων, των εθελοντών και άλλων φορέων. Αυτή τη στιγμή τα όρια δεν είναι ξεκάθαρα και συχνά μπλέκονται οι αρμοδιότητες.

Συγκεκριμένα, για παράδειγμα, ο Σ.Π.Α.Υ. τοποθέτησε θερμικές κάμερες στον Υμηττό, ενώ ο δήμος Αγίας Παρασκευής, μέσω του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης»,

έχει επίσης προβλεφθεί να αποκτήσει θερμικές κάμερες. Αν υπήρχε ένα συνολικό σχέδιο, ο Σ.Π.Α.Υ. θα είχε συγκεκριμένο ρόλο στον Υμηττό, και ο δήμος θα είχε σαφείς αρμοδιότητες και προμήθειες.

Αυτό είναι που λείπει και πρέπει να ενταχθεί σε ένα πλαίσιο μέσα από το Δίκτυο, ώστε η συνεργασία να είναι ορθολογική και συντονισμένη.

Μάκης Προβατάς: Ωραία, αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον και φαίνεται ότι είστε όλοι ορθολογιστές, οπότε δεν θα δυσκολευτείτε να συμφωνήσετε και να το υλοποιήσετε.

Γιάννης Μυλωνάκης: Να δώσω τώρα τον λόγο στον Πρόεδρο.

Δήμαρχος Παιανίας - Ισίδωρος Μάδης

Ισίδωρος Μάδης: Δεν έχω να μαζέψω τίποτα, τα είπατε όλα με το όνομά τους. Αυτός που θα μπορούσε να μαζέψει γενικότερα είναι ο Γιάννης Κωνσταντάτος, τον οποίο έχω απέναντί μου και τον ευχαριστώ για την προσπάθεια των προηγούμενων ετών όσον αφορά το Σ.Π.Α.Υ. και για την προσπάθεια που κάνουμε μέσω του Ελληνικού Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων.

Θέλω να σταθώ σε αυτό που είπε προηγουμένως ο Γιάννης Μυλωνάκης, σχετικά με τη συνεργασία και τις προτεραιότητες που πρέπει να δίνουμε, ανεξάρτητα από το Σύνδεσμο. Οφείλω να ομολογήσω ότι εμείς ήμασταν ενημερωμένοι για τις δράσεις της διοίκησης του Σ.Π.Α.Υ. εκείνη την περίοδο και ξέραμε ακριβώς τι προμηθευόταν ο Σύνδεσμος για να θωρακίσει το βουνό. Οι συμμετέχοντες δήμαρχοι, τα μέλη του Συνδέσμου, είχαν άποψη. Τα λάθη είναι ανθρώπινα και συγχωρούνται, και οποιαδήποτε επιπλέον κάμερα ή βοήθεια είναι πάντα θετική.

Όλοι οι Σύνδεσμοι της Αττικής παράγουν ουσιαστικό έργο. Ο Σ.Π.Α.Υ. το κάνει λίγο καλύτερα επειδή το έχει δει με μεγαλύτερη ζέση, διαθέτει το απαιτούμενο προσωπικό και βασίζεται στους εθελοντές του, που είναι το πιο σημαντικό στοιχείο. Εμείς δίνουμε κατευθύνσεις, συμφωνούμε μεταξύ μας και έχουμε κοινό ενδιαφέρον και αγάπη για το περιβάλλον και το βουνό. Ο Σύνδεσμος δρα όλο το χρόνο, όχι μόνο κατά την αντιπυρική περίοδο, με δράσεις όπως καθαρισμούς, φυτεύσεις και ποτίσματα, ώστε να διατηρείται το πράσινο.

Την προηγούμενη αντιπυρική περίοδο, ο Σ.Π.Α.Υ., σε συνεργασία με το Υπουργείο Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτικής Προστασίας, κατάφερε να περιορίσει όλες τις φωτιές. Η πρώτη φωτιά ήταν στον δήμο μου, στα Γλυκά Νερά, τον Ιούλιο πέρσι, από ατύχημα. Ευτυχώς, οι καιρικές συνθήκες ήταν ευνοϊκές και με τη βοήθεια εναέριων μέσων και του πυροσβεστικού σώματος περιορίσαμε τη ζημιά.

Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι ο Υμηττός είναι το μοναδικό βουνό στην Αττική. Δεν αφορά μόνο τους 1.000.000 κατοίκους των μελών του Συνδέσμου, αλλά και τα 5.000.000 του λεκανοπεδίου που χρειάζονται έναν πνεύμονα πρασίνου, που είναι ο Υμηττός.

Μάκης Προβατάς: Ό,τι γίνεται στον Υμηττό, δεν μένει στον Υμηττό. Επηρεάζει όλη την Αττική, είτε θετικά είτε αρνητικά.

Ισίδωρος Μάδης: Να πω κάτι πριν πάρει τον λόγο ο Γιάννης Κωνσταντάτος. Το αρνητικό, αν θέλετε, είναι ότι ο Γιάννης Κωνσταντάτος και το Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων, σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, κατάφεραν να αποτυπώσουν σε μελέτη τις πραγματικές ανάγκες της πολιτικής προστασίας για όλους τους δήμους που συμμετέχουν στο Δίκτυο.

Μάκης Προβατάς: Ωραία, επειδή είστε ο τελευταίος με τον οποίο συνομιλώ αυτό το διήμερο, θέλω να πω ότι αυτές τις μέρες είδα τις αρετές μιας Ελλάδας που είναι η πραγματική, η σύγχρονη Ελλάδα. Είστε επιστημονικοί, οργανωτικοί, επίκαιροι και δείχνετε όλα όσα πρέπει να χαρακτηρίζουν όλη τη χώρα.

Δήμαρχος Ελληνικού-Αργυρούπολης - Γιάννης Κωνσταντάτος

Μάκης Προβατάς: Η πρώτη ερώτηση που ήθελα να θέσω πριν έρθετε, Δήμαρχε, ήταν γιατί ο Σ.Π.Α.Υ. δεν μπορεί να επεκταθεί σε πανελλαδικό επίπεδο : αντί για «Υ» στο τέλος να γίνει «Ε», δηλαδή της Ελλάδας. Χαίρομαι πολύ για τις αρετές που είδα από τους δημάρχους εδώ: σχεδόν καμία κόντρα, ένα φόρουμ Σουηδίας, με ουσιαστικό ενδιαφέρον. Πώς όμως αυτές οι αρετές μπορούν να γίνουν κανόνες για όλη την Ελλάδα, η οποία αντιμετωπίζει πλέον την κλιματική κρίση; Το επείγον του ζητήματος είναι εδώ.

Γιάννης Κωνσταντάτος: Καταρχάς, θέλω να απολογηθώ. Το πρωί με πήρε ο νομικός σύμβουλος του Δήμου, ενώ εδώ γινόταν πανικός με τα παιδιά που ήρθαν από τα σχολεία. Οι εμπειρίες και οι ερωτήσεις των μαθητών ήταν συγκλονιστικές. Παρ' όλα αυτά, έπρεπε να πάω για ένα πολεοδομικό ζήτημα στο Φάληρο, όπου είμαι κατηγορούμενος ως προϊστάμενος της πολεοδομίας. Η υπόθεση πήρε αναβολή για έκτη φορά, αλλά τελικά δεν δικαστήκαμε. Αυτά τα λέω για να δείξω τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε και το πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργούμε.

Χθες, οι υπουργοί δεν απάντησαν στα ερωτήματα που έθεσα, βασισμένα στην εμπειρία μου και των συναδέλφων μου, όπως ο Ισίδωρος, ο Γιάννης Φωστηρόπουλος, ο Στάθης και ο Δημήτρης. Η εμπειρία μας είναι πεδίου μάχης, δεν είμαστε θεωρητικοί. Όπως είπε ο Ισίδωρος, ήταν πρώτος στην Παιανία σε φωτιά, μαζί με την εθελοντική ομάδα. Το ίδιο ισχύει και για άλλες περιοχές.

Αυτό που κάνουμε στον Σ.Π.Α.Υ. είναι να συμπληρώνουμε ο ένας τις αδυναμίες του άλλου. Μαθαίνουμε στην πράξη, κάθε φορά γινόμαστε σοφότεροι, όχι καλύτεροι. Όταν πήγαμε στους τότε υπουργούς, η πρότασή μας δεν χρηματοδοτήθηκε. Άλλοι σύνδεσμοι ισχυρίζονται ότι «τα πήρε όλα ο Σ.Π.Α.Υ.», αλλά η αλήθεια είναι ότι ο Σύνδεσμος έβαλε τις βάσεις για χρηματοδότηση στους φορείς και ήταν μόνος με μελέτες.

Το έργο του Σ.Π.Α.Υ. είναι μεγάλο και αξιολογείται συνεχώς από τους Επιτρόπους. Η πολιτεία θέτει ερωτήματα για την υλοποίηση, αλλά η ουσία είναι ότι το Σ.Π.Α.Υ. λειτούργησε για να αναπτυχθεί και να προστατευθεί ο Υμηττός, παρ' όλο που η ευθύνη προστασίας ανήκει κυρίως στο δασαρχείο. Προσωπικά έχω δώσει προσωπικό χρόνο και χρήμα για να αποδείξω τη νομιμότητα των φυλακίων στον Υμηττό.

Χάρη στην ομοψυχία και ομοφωνία στο Σ.Π.Α.Υ., δημιουργήσαμε ένα σημαντικό έργο. Οι προοδευτικοί δήμαρχοι που συμμετείχαν χθες και σήμερα, με ενθάρρυναν να δημιουργήσουμε το Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων, το οποίο σε έξι μήνες απέκτησε επιστημονική ομάδα και κατέθεσε κοστολογημένη πρόταση 200.000.000 ευρώ στην κυβέρνηση για Κέντρα Διαχείρισης Κρίσεων και εξοπλισμό (κάμερες, drones) για όλο το χρόνο.

Οι δήμοι δεν μπορούν μόνοι τους να χρηματοδοτήσουν αυτές τις υποδομές. Το Δίκτυο λειτουργεί ως δίκτυο αλληλεγγύης και καλής πρακτικής. Ελπίζω ότι σύντομα και άλλοι δήμοι θα αναλάβουν ενεργό ρόλο, γιατί οι ευθύνες και η καθημερινότητα των πολιτών είναι μεγάλη πρόκληση. Τέλος, η πολιτεία πρέπει να υποστηρίξει οικονομικά και οργανωτικά την προσπάθεια, διαφορετικά οι συζητήσεις θα παραμείνουν θεωρητικές.

Παρέμβαση εθελοντών

Μάκης Προβατάς: Λοιπόν, όπως είστε, μένετε ακίνητοι. Βλέπω εθελοντές εκεί στον ορίζοντα. Ελάτε δύο από εσάς, τυχαία, δεν γνωρίζω κανέναν. Ελάτε εδώ.

Γιάννης Κωνσταντάτος: Οι εθελοντές ήταν συγκινητικοί χθες το βράδυ. Ευχαριστώ όλους τους συναδέλφους που τους τιμήσαμε. Όλες οι ομάδες.

Μάκης Προβατάς: Εδώ είναι το μικρόφωνο. Πείτε όνομα και από πού προέρχεστε.

Εθελοντής Σάμου - Ζαβιτσάνος Βασίλης: Καλησπέρα, είμαι από τον Σύλλογο Πυροσβεστών Πυθαγορείου Σάμου και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Πανελληνίας Ομοσπονδίας, υπεύθυνος για τον εξοπλισμό. Ευχαριστώ τον κύριο Κωνσταντάτο για τη φιλοξενία μας στο Περιβαλλοντικό Κέντρο. Παρακαλώ τους δημάρχους να μάθουν από το παράδειγμα του Δήμου Ελληνικού-Αργυρούπολης και του Σ.Π.Α.Υ., να ακούσουν τους εθελοντές και να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους. Οι εθελοντές βρίσκονται στο πεδίο της μάχης, όχι στις τηλεοράσεις, και οι περισσότεροι σύλλογοι λειτουργούν με ιδίους πόρους. Σας παρακαλούμε να ενισχύσετε τους εθελοντές, ειδικά για τα νησιά, καλύπτοντας έξοδα μετακίνησης, σίτισης, καυσίμων. Είμαστε πρόθυμοι να συνδράμουμε παντού στην Ελλάδα. Σας ευχαριστώ.

Μάκης Προβατάς: Σας ευχαριστούμε πολύ.

Εθελοντής Βύρωνα - Αφέδρας Παύλος: Καλησπέρα, είμαι από το Κέντρο Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος Βύρωνα. Έχουμε ένα μήνα πριν την αντιπυρική περίοδο, αλλά για εμάς αυτή δεν σταματά ποτέ. Πρέπει να ξεκινάει νωρίτερα. Ένα μήνα πριν, ακόμα υπάρχουν άλυτα προβλήματα των δήμων, που θα δημιουργήσουν σοβαρά θέματα. Οι δήμοι είναι οι βασικοί χρηματοδότες των εθελοντικών οργανώσεων. Ο νόμος 5043/2023 περιορίζει πλέον τη δυνατότητα χρηματοδό-

τησης εθελοντικών ομάδων Πολιτικής Προστασίας. Από το 2007 δεν έχουμε λάβει ούτε μία βίδα για υλικά. Οι εθελοντές καλύπτουν από ιδίους πόρους τα έξοδα λειτουργίας, τέλη κυκλοφορίας πυροσβεστικών οχημάτων, τηλεπικοινωνιών και ατομικής προστασίας.

Το θέμα μας είναι ότι πρέπει η αυτοδιοίκηση, οι δήμοι, η περιφέρεια και η κυβέρνηση να καθίσουν μαζί και να βρουν λύσεις. Κλείνω με τρεις λέξεις: εκπαίδευση, εκπαίδευση, εκπαίδευση. Σας ευχαριστώ.

Μάκης Προβατάς: Ευχαριστούμε.

Εθελοντής Σάμου - Ζαβιτσάνος Βασίλης: Ένα παράδειγμα: για τέλη κυκλοφορίας, ένα όχημα του συλλόγου μας πληρώνει 850€ το χρόνο.

Μάκης Προβατάς: Από την τσέπη σας;

Εθελοντής Κοκκαριού Σάμου - Χρήστος Κρητικός: Καλησπέρα, είμαι από το Κοκκάρι Σάμου, γνωστό τουριστικό διαμάντι του Αιγαίου. Δεν θα πω πολλά, με κάλυψε ο συνάδελφος Βασίλης. Ευχαριστούμε.

Μάκης Προβατάς: Εμείς ευχαριστούμε πολύ.

Εθελοντής Πρέβεζας - Βασίλης Ράπτης: Καλησπέρα, Πρόεδρος της Λέσχης Καταδρομέων Πρέβεζας και Γενικός Γραμματέας Ομοσπονδίας. Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο για την άμεση ανταπόκριση. Είμαστε η μοναδική ομάδα στην Ήπειρο, εθελοντική και πιστοποιημένη. Οι εθελοντές δίνουν χρόνο, αίμα, αφήνουν δουλειές και οικογένειες για να προσφέρουν. Είμαστε χαρούμενοι που βλέπουμε τον Σ.Π.Α.Υ. να δίνει αυτοκίνητα στα παιδιά που τρέχουν στη φωτιά, αν και δεν είναι επαγγελματίες. Ευχαριστούμε πολύ.

Μάκης Προβατάς: Ας χειροκροτήσουμε τους εθελοντές όλοι όρθιοι. Σας ευχαριστούμε βαθιά από καρδιάς. Εκπροσωπείτε την ενσυναίσθηση: μπαίνετε στη θέση του άλλου και προσφέρετε χωρίς δεύτερη σκέψη. Σας ευχαριστούμε ξανά.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣ

2^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

---

*Συζήτηση με θέμα τις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για την
προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή*

Σχεδιάστηκαν τρία τραπέζια συζήτησης αναφορικά με τις δράσεις που αναπτύσσονται για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και για τις Κλιματικά Ουδέτερες και Έξυπνες πόλεις, όσο και το ευρύτερο διεθνές πλαίσιο -δικτύων πόλεων και δράσεων- για τη βιωσιμότητα και την αειφορία.

Εισαγωγή - Καλωσόρισμα: Χρύσα Κοντάκη, Διεύθυνση Διοίκησης & Ανάπτυξης Ελ.Δ.Α.Π.

https://youtu.be/XspB_bnYHsw

panel 1: Οικοδόμηση ανθεκτικότητας στο hotspot της Ευρώπης: Μεσόγειος
Συντονιστής: Νίκος Χρυσόγελος, Αντιδήμαρχος Αθηναίων Κλιματικής Διακυβέρνησης και Κοινωνικής Οικονομίας, τ. πρόεδρος του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS

<https://youtu.be/1dTHuvMRTw>

<https://youtu.be/gfQcfZvTwd4>

Ομιλητές/τριες:

Ηλίας Μαυροειδής, Programme Management Officer – Governance, UN Environment Programme / Mediterranean Action Plan Coordinating Unit - Barcelona Convention Secretariat

Το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης στο πλαίσιο του Προγράμματος Περιβάλλοντος του ΟΗΕ.

<https://youtu.be/zPi0l63fTNk>

Σίμος Μαλαμής, Αναπληρωτής Καθηγητής Τομέας Υδατικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ
CARDIMED Horizon Europe. Τεχνολογία για τη συλλογή και των διαμοιρασμό δεδομένων σχετικά με λύσεις που βασίζονται στη φύση και την ανθεκτικότητα στο κλίμα.

<https://youtu.be/-kKBinl90nM>

Μιχάλης Χάλαρης, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Χημείας - Αντιστράτηγος Π.Σ. (ε.α.) Διευθυντής Ερευνών σε θέματα Διακινδύνευσης, Κινδύνων, Κρίσεων και Ασφάλειας, Θεσμοθετημένο Εργαστήριο «Ήφαιστος», Σχολή Θετικών Επιστημών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Ανθεκτικότητα σε Δράση: Καινοτόμες Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες (SETOFF, GROWTH, IT4EST, ENSURE) για την Κλιματική Προσαρμογή και Διαχείριση Κινδύνων.

https://youtu.be/MQ-bRAW_GC4

Αλεξία Σπυριδωνίδου, Ειδικός Κλιματικής Διακυβέρνησης EPL0, EU Climate Pact Ambassador
DesirMED Horizon Europe. Επίδειξη και ενσωμάτωση λύσεων που βασίζονται στη φύση για τον μετασχηματισμό της Μεσογείου προς την κλιματική ανθεκτικότητα.

<https://youtu.be/VRtElkNeQBY>

Susana Sousa Gonçaves, Director of Civil Protection Department Matosinhos
Το Εθνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων της Πορτογαλίας (Portuguese Resilient Cities Network)

<https://youtu.be/dALJXry3UnE>

Dr. Ioannis Pappas, Director for the Mediterranean Region at the Global Sustainable Tourism Council (GSTC)
Εργαλεία υποστήριξης τουριστικών προορισμών για την αειφόρο μετάβαση: από την διαχείριση μέχρι την πιστοποίηση.

<https://youtu.be/29bv16SeFS8>

panel 2: Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση για κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή

Συντονιστής: Κατερίνα Μπασακάλη, Στέλεχος Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σχέσεων, Υπουργείο Εσωτερικών.

<https://youtu.be/zR3W0wwWCkc>

<https://youtu.be/Sul4lpuKjvk>

Ομιλητές/τριες:

Λίνα Λιάκου, Deputy Executive Director Resilient Cities Network
Περιφερειακή/τοπική εξειδίκευση των ευρωπαϊκών και εθνικών στρατηγικών για την ανθεκτικότητα των πόλεων.

<https://youtu.be/M6T9fqviZdw>

Βασίλης Λατίνος, Head of Resilience and Climate Adaptation at ICLEI Google Fund

Η εμπειρία του ICLEI για τον αποτελεσματικό μετασχηματισμό του αστικού περιβάλλοντος μέσω της προσέγγισης της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

<https://youtu.be/J5hyi1w7f2Q>

Miljenko Sedlar, Head of Climate, REGEA (North-West Croatia Regional Energy and Climate Agency).

Πρόγραμμα «Adaptation Hubs»: Δημιουργία δικτύου τοπικών κόμβων ως σημείου αναφοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανθεκτικότητα και την προσαρμογή. [Το Ελ.Δ.Α.Π. είναι εταίρος του Προγράμματος]

<https://youtu.be/iVeb-2-6ErE>

Νίκος Χρυσόγελος, Αντιδήμαρχος Αθηναίων Κλιματικής Διακυβέρνησης και Κοινωνικής Οικονομίας

CLIMANET – Οι ελληνικές πόλεις στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πόλεων για την Κλιματική Ουδετερότητα

<https://youtu.be/qid51QQDXtI>

Κωνσταντίνα Καρύδη, Managing Director Resilient Cities Catalyst VP, Climate Change Hub, Greece - MCAP Secretariat

Resilient Cities Catalyst : Στρατηγικές για την ανθεκτικότητα, η Καμπάνια «Making Cities Resilient 2030» και η Mediterranean Climate Action Partnership.

<https://youtu.be/TD09HAjLO-Y>

Αριστείδης Τασιός, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Ευρυτανίας

Δράσεις και πρωτοβουλίες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

<https://youtu.be/Cy7pHqIY-A4>

Ισίδωρος Μάδης, Πρόεδρος Συνδέσμου Προστασίας & Ανάπτυξης Υμηττού

Σ.Π.Α.Υ. - Ένα επιτυχημένο παράδειγμα καλής συνεργασίας οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

https://youtu.be/spE_zJKT6_c

Γιάννης Κωνσταντάτος: Αναλαμβάνω εγώ τα χρέη του παρουσιαστή τώρα και ο λόγος δεν είναι άλλος από τη μεγάλη μας τιμή και χαρά να έχουμε κοντά μας τον Ευρωπαϊό Επίτροπο, τον Έλληνα Ευρωπαϊό Επίτροπο, τον Απόστολο Τζιτζικώστα, τον οποίο καλωσορίζουμε στην προσφυγική και ιστορική πόλη του Ελληνικού και της Αργυρούπολης.

Θα μπορούσα να σε προσφωνήσω και στον ενικό, γιατί η φιλία και η σχέση μας είναι πολλά χρόνια. Είσαι αυτοδιοικητικός, είσαι δικός μας άνθρωπος, και ανεξάρτητα από τα υψηλά πολιτικά αξιώματα που έχεις κατακτήσει, αυτή η ιδιότητα δεν αλλάζει. Η αυτοδιοικητική σου ταυτότητα θα σε χαρακτηρίζει πάντα, όσα κι αν πετύχεις.

Είναι εκπληκτικό ότι, μόλις επισκεφθήκαμε το Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων, κατάλαβες αμέσως τον σκοπό αυτού του Δικτύου. Το Δίκτυο αυτό δεν στοχεύει σε πολλά πράγματα, ούτε σε όλα, αλλά σε μια συγκεκριμένη προσπάθεια: πέρσι, τέτοια εποχή, 116 δήμαρχοι από όλη την Ελλάδα, μαζί με τον Πρόεδρο του Σ.Π.Α.Υ., Ισίδωρο Μάδη, δημιουργήσαμε τις υποδομές, τις μελέτες και τις προτάσεις ώστε να γίνει σε κάθε δημαρχείο της χώρας ένα αντίστοιχο Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων, ειδικά στους ορεινούς και νησιωτικούς δήμους που χρειάζονται πρώτοι προστασία.

Κάποιος μπορεί να πει ότι είναι δύσκολο, τεράστιο έργο. Το πετύχαμε εδώ στον Υμηττό, στην Αργυρούπολη. Γιατί να μην το πετύχουμε και στα Άγραφα, στην Αρχαία Ολυμπία, στη Βόρεια Εύβοια ή στη Ρόδο; Οι δήμαρχοι το θέλουν, οι Υπηρεσίες το επιθυμούν, και το μόνο που χρειάζεται είναι η υποστήριξη του κράτους και, αν είναι δυνατόν, της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Είναι σημαντικό ότι παρακολουθείς την καρδιά του Δικτύου, που γεννήθηκε για να φέρει αυτά τα αποτελέσματα. Μόνο αυτός είναι ο στόχος μας. Πιστεύω ότι, αν αποκτήσουμε τοπική Πολιτική Προστασία, θα εξασφαλίσουμε την κατάσβεση της φωτιάς εν τη γενέσει της.

Πέρσι στον Υμηττό, είχαμε 22 φωτιές που τις σβήσαμε εμείς εν τη γενέσει τους. Πώς; Οι κάμερες εντόπισαν σήμα στην Παιανία, στην πρώτη φωτιά στα Γλυκά Νερά. Η εθελοντική ομάδα της Παιανίας έφτασε σε 3 λεπτά και έσβησε τη φωτιά, από ένα ατύχημα, με τη βοήθεια ενός drone, και μετά ήρθε η πυροσβεστική, την οποία δεν υποκαθιστούμε ούτε θέλουμε να υποκαταστήσουμε.

Το θέμα είναι: μπορούμε να έχουμε το ίδιο σύστημα σε όλα τα βουνά; Μπορούμε, γιατί έχουμε τους εθελοντές. Χθες είδαμε από κοντά εθελοντές από Πρέβεζα και Σάμο, που ταξίδεψαν ειδικά για να συμμετάσχουν. Ο Υμηττός έχει 1.500 εκπαιδευμένους εθελοντές, η Σάμος 20 ομάδες. Αυτό είναι ο πλούτος μας: ανθρώπινος και ανιδιοτελής. Οι εθελοντές κρατάνε τα Κέντρα Ελέγχου και υποστηρίζουν ουσιαστικά την Πολιτική Προστασία.

Βασίλη Οικονόμου, το ξέρεις καλά από το Κορωπί και την Ανατολική Αττική: οι ομάδες κρατάνε Θερμοπύλες, και η δουλειά τους είναι ανεκτίμητη.

Με αυτά τα λόγια, σας καλώ, κύριε Επίτροπε, στο βήμα και σας ευχαριστώ θερμά που είστε κοντά μας.

Απόστολος Τζιτζικώστας: Δήμαρχε μου, φίλε υπουργέ, κυρίες και κύριοι δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, εκλεκτοί προσκεκλημένοι, φίλες και φίλοι.

Δεν σας κρύβω ότι είμαι πραγματικά χαρούμενος που βρίσκομαι σήμερα εδώ, για αυτή τη σημαντική συζήτηση, για να μιλήσουμε για έννοιες επίκαιρες και σύγχρονες, όπως η ανθεκτικότητα και η βιωσιμότητα, αλλά και για τομείς πολιτικής όπως οι αστικές υποδομές, που είναι εξαιρετικά σημαντικές.

Πριν ξεκινήσω, θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον δήμαρχο Ελληνικού-Αργυρούπολης και Πρόεδρο του Ελληνικού Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων, τον φίλο μου, Γιάννη Κωνσταντάτο. Έναν από τους πιο δραστήριους δημάρχους της χώρας, που έχει τιμήσει με μεθοδικότητα, εργατικότητα και αποτελεσματικότητα την εμπιστοσύνη των συμπολιτών του όλα αυτά τα χρόνια.

Το αποτέλεσμα της δουλειάς του είναι και το Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων που επισκέφθηκα πρόσφατα. Ένα κέντρο μοναδικό για δήμους στην Ελλάδα, που υπογραμμίζει τη σημασία της αμεσότητας στην πρόληψη και την επέμβαση. Όταν

ξεκινά μια φωτιά ή ένα άλλο φαινόμενο, η δυνατότητα άμεσης παρέμβασης είναι κρίσιμη, και στον δήμο σας αυτό έχει επιτευχθεί με επιτυχία.

Δήμαρχε, θα είμαι στο πλευρό σου, ως Πρόεδρος του Δικτύου, για να εξετάσουμε πώς μέσα από ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα μπορούμε να υποστηρίξουμε την ανάπτυξη ανάλογων Κέντρων Διαχείρισης Κρίσεων σε άλλους δήμους της χώρας.

Θέλω επίσης να συγχαρώ τον Γιάννη για τη διοργάνωση αυτού του εξαιρετικού συνεδρίου και για τη δημιουργία ενός Δικτύου που βασίζεται στον εθελοντισμό και στην αντίληψη ότι όλοι μπορούμε να συμβάλουμε στην ανθεκτικότητα των πόλεών μας.

Κατά τη διάρκεια αυτού του διημέρου συζητάμε για σύγχρονα προβλήματα και προκλήσεις που απαιτούν σχέδιο. Στον πυρήνα αυτών των ζητημάτων είναι οι πόλεις μας. Μέχρι το 2030, το 60% του παγκόσμιου πληθυσμού θα ζει σε πόλεις, και το 2050 αναμένεται να φτάσει το 80%. Η ραγδαία αυτή αστικοποίηση δημιουργεί δημογραφικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις.

Οι πόλεις καλύπτουν σήμερα περίπου το 3% της επιφάνειας της Γης, αλλά παράγουν το 72% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι πόλεις καλύπτουν το 4% της επιφάνειας, φιλοξενούν το 75% των πολιτών και αντιπροσωπεύουν το 65% της κατανάλωσης ενέργειας και το 70% των εκπομπών CO₂. Άρα, η κλιματική αλλαγή και η αστικοποίηση είναι παγκόσμια αλλά και αστικά ζητήματα ταυτόχρονα.

Οι προκλήσεις είναι πολλές: κύματα καύσωνα, πλημμύρες, πυρκαγιές, απώλεια βιοποικιλότητας, φαινόμενο αστικής θερμικής νησίδας, γήρανση υποδομών, ατμοσφαιρική ρύπανση, ανεπαρκής πολεοδομικός σχεδιασμός και ανισότητες στις τουριστικές ροές. Οι πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες πλήττονται δυσανάλογα.

Ωστόσο, δεν είναι όλα μαύρα. Έχουμε λόγους να είμαστε αισιόδοξοι και να πιστεύουμε στις δυνάμεις αλλά και στις δυνατότητές μας. Ο πρώτος λόγος είναι πως έχουμε κατανοήσει πλέον όλοι μας την πρόκληση αυτή που αντιμετωπίζουμε σε βάθος. Αυτή εδώ η πρωτοβουλία, για παράδειγμα, το διήμερο αυτό φόρουμ, αλλά και ευρύτερα η δράση του Ελληνικού Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων, είναι άλλη

μια τρανταχτή απόδειξη ότι ο δημόσιος διάλογος, οι δημόσιες πολιτικές, η στοχοθεσία και οι προτεραιότητές μας, έχουν πια προσανατολιστεί σωστά. Ο δεύτερος λόγος αισιοδοξίας είναι ότι είμαστε μέρος μιας Ένωσης που τα ζητήματα αυτά τα έχει στο επίκεντρο των πολιτικών της και αναφέρομαι στην Ευρωπαϊκή Ένωση που προωθεί με συνέπεια αυτά τα χρόνια τις βιώσιμες πολιτικές και στηρίζει ενεργά τις πόλεις μέσω προγραμμάτων, δράσεων, χρηματοδοτήσεων. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα Horizon, χρηματοδοτεί σήμερα έργα και καινοτόμες λύσεις. Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έχει σημαντικούς πόρους για την βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων. Το ΕΣΠΑ, ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία για τις περιφέρειες και τους δήμους για σύγχρονες και ψηφιακές υποδομές. Το πρόγραμμα των 100 Κλιματικά Ουδέτερων και Έξυπνων Πόλεων, που στοχεύει έως το 2030 να έχει μετατρέψει ευρωπαϊκές πόλεις σε πρωτοπόρους της κλιματικής ουδετερότητας. Έτσι λοιπόν η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, τα Γιάννενα, η Κοζάνη, η Καλαμάτα, είναι όλες πόλεις που είναι ενταγμένες σε αυτό το Δίκτυο των 100 Κλιματικά Ουδέτερα Έξυπνων Πόλεων, πανευρωπαϊκά, μαζί με άλλες 106 πόλεις. Μειώνουν τους ατμοσφαιρικούς ρύπους κατά 200.000.000 τόνους. Και πέρα από την ατμοσφαιρική ρύπανση, βέβαια, αναπτύσσουμε έργα και δράσεις για να γίνουν οι πόλεις μας πιο ανθρώπινες. Άλλωστε, φίλες και φίλοι, πρέπει να το γνωρίζουμε αυτό, το 90% των ευρωπαϊκών δράσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής υλοποιείται σήμερα από τις περιφέρειες και τους δήμους της Ευρώπης και αυτό πρέπει να το λέμε και να το καταλάβουμε όλοι. Ο τρίτος λόγος που μας κάνει και προσωπικά πιο αισιόδοξους είναι ότι έχουμε πλέον και τη γνώση και την τεχνολογία και τα μέσα και τα εργαλεία για να πετύχουμε αυτούς τους πολύ σημαντικούς στόχους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση λοιπόν, αναγνωρίζει ότι η μετάβαση προς ανθεκτικές και βιώσιμες πόλεις απαιτεί ολοκληρωμένες συνεργασίες, στρατηγικές και καινοτόμες λύσεις και οι λύσεις αυτές, το ξέρετε πολύ καλά εσείς οι άνθρωποι της καθημερινής διοίκησης ενός δήμου, δεν προκύπτουν αυτόματα, χρειάζονται στρατηγικές πολιτικές αποφάσεις και επιμονή στην υλοποίησή τους. Και επιτρέψτε μου εδώ να μιλήσω λίγο για τα χαρτοφυλάκια, των οποίων ως Ευρωπαίος Επίτροπος έχω την ευθύνη, τις μεταφορές και τον τουρισμό.

Το πρώτο λοιπόν, είναι η αστική κινητικότητα, είτε αφορά σε ηλεκτρικά αυτοκίνητα, είτε σε μέσα μετακίνησης, είτε την επέκταση της δυνατότητας μετακίνησης με ποδήλατα. Και θέλω εδώ φίλες και φίλοι να είμαι ξεκάθαρος, και μέσα από τη νέα στρατηγική για την ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία που προετοιμάσαμε και παρουσίασα πριν μια βδομάδα και μέσα από τη στρατηγική που ετοιμάζουμε για τις βιώσιμες μεταφορές, αλλά και μέσα από τη στρατηγική που επίσης ετοιμάζουμε και θα παρουσιάσουμε εντός του 2025 για τα ευρωπαϊκά λιμάνια, στηρίζουμε με συνέπεια την επένδυση στη σύγχρονη, καθαρή και αστική κινητικότητα, στην επένδυση στην ηλεκτροκίνηση και τα βιώσιμα καύσιμα, την επένδυση στην καινοτομία και την ψηφιακή μετάβαση. Γιατί φίλες και φίλοι, το ξέρετε καλά, πρέπει να μειώσουμε την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, να δημιουργήσουμε πιο ανθεκτικά ενεργειακά δίκτυα. Πρέπει λοιπόν, να εγκαταστήσουμε περισσότερα σημεία ηλεκτρικής φόρτισης, ταχύτερα. Πρέπει τα μέσα μεταφοράς να γίνουν πιο βιώσιμα. Πρέπει να αξιοποιήσουμε ψηφιακές λύσεις και έξυπνες τεχνολογίες για την καλύτερη διαχείριση των πόρων και των αστικών συστημάτων. Και θέλω εδώ, επιτρέψτε μου, να πω ότι είμαι ιδιαίτερα περήφανος που ως Έλληνας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, γνωρίζω ότι στην Ελλάδα σήμερα και το προηγούμενο διάστημα έγινε σπουδαία δουλειά στο ζήτημα της αστικής κινητικότητας και ο άνθρωπος που έσυρε αυτή την προσπάθεια, παίρνοντας τη σκυτάλη από ένα πολύ χαμηλότερο επίπεδο από ό,τι την παρέδωσε, είναι ένας δικός σας άνθρωπος, ο Βασίλης Οικονόμου, ο μέχρι πρότινος υφυπουργός μεταφορών ο οποίος απέδειξε ότι έχει και το σχέδιο και την όρεξη, την πυγμή, αλλά και τη διάθεση και την αποτελεσματικότητα να βελτιώσει το περιβάλλον της αστικής κινητικότητας και μπράβο του, γιατί το κατάφερε και αυτό πρέπει να αναγνωρίζεται φίλες και φίλοι, από όποιον και αν γίνεται. Επίσης, πρέπει να επεκτείνουμε τα δίκτυα των ποδηλατοδρόμων, να βελτιώσουμε την ασφάλεια για τους συμπολίτες μας, που μετακινούνται σήμερα πεζοί και αυτό είναι πολύ σημαντικό που θα σας πω τώρα και για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά και για μένα προσωπικά, ήδη παρέχουμε υποστήριξη στα κράτη μέλη ώστε να παρέχουν με τη σειρά τους οικονομικά και φορολογικά κίνητρα σε όλους τους συμπολίτες μας και ειδικά στους συμπολίτες μας με χαμηλότερα εισοδήματα ώστε να έχουν πρόσβαση και εκείνοι σε καθαρά οχήματα, σε οχήματα νέων τεχνολογιών. Η κινητικότητα,

φίλες και φίλοι είναι δικαίωμα ανεξάρτητα από το πού μένει κανείς και ποια είναι τα μέσα διαβίωσής του. Για αυτό και είναι απόλυτη προτεραιότητά μου να διασφαλίσουμε ότι σε αυτή τη μετάβαση που κάνουμε κανείς δεν θα μείνει πίσω, κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο. Κυρίες και κύριοι, δύο λόγια και για τον τουρισμό.

Πρώτα από όλα είναι η πρώτη φορά στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπάρχει αρμόδιος Επίτροπος Τουρισμού, γεγονός που καταδεικνύει τη σημασία που δίνει πλέον η Ευρωπαϊκή Ένωση στον κλάδο και αυτή τη στιγμή δουλεύουμε πάνω σε μια, την καινούργια, την πρώτη ουσιαστικά, στρατηγική για τον τουρισμό, τον ευρωπαϊκό τουρισμό. Μέσα λοιπόν, από αυτή τη στρατηγική θέλουμε να δώσουμε απάντηση σε ένα βασικό ερώτημα. Πώς ισορροπούμε σήμερα την ανάπτυξη του τουρισμού με τη διατήρηση του περιβάλλοντος και την προστασία της κληρονομιάς μας από τη μία και από την άλλη, με τις αυξανόμενες ροές, που τις θέλουμε. Εδώ φίλες και φίλοι, είναι μια λέξη κλειδί, «ισορροπημένος τουρισμός» και πάνω σε αυτό δουλεύουμε. Το βιώσαμε έντονα στην Ελλάδα. Οι τουριστικές ροές πολλές φορές δεν είναι ισόρροπες. Κάποιοι προορισμοί αντιμετωπίζουν φαινόμενα υπερκορεσμού και άλλοι, εξαιρετικής ομορφιάς και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών προορισμοί, παραμένουν ανεκμετάλλευτοι. Και εδώ είναι ένας από τους άξονες που θα αναπτύξουμε, η δημιουργία και ισχυροποίηση των οργανισμών διαχείρισης προορισμών. Ο ρόλος των δήμων θα είναι κομβικός και εδώ, για να πετύχουμε την ανθεκτικότητα των τουριστικών προορισμών. Φίλες και φίλοι, μόνο έτσι θα έχουμε οφέλη σε περισσότερες κοινωνίες. Μόνο έτσι θα αφαιρέσουμε βάρη από κορεσμένους προορισμούς. Θα επεκτείνουμε την τουριστική περίοδο και θα μπορέσουμε να διατηρήσουμε τη φυσική και την πολιτιστική μας κληρονομιά. Και ξέρετε, είμαστε και είμαι πολύ αισιόδοξος γνωρίζοντας όμως ότι οι προκλήσεις παραμένουν και είναι και μεγάλες και πολλές. Για λόγους συγκυριακούς ή λιγότερο συγκυριακούς, οι προτεραιότητες σημαντικών κρατών σήμερα αλλάζουν και οι γεωπολιτικές αλλαγές είναι τεράστιες. Βλέπουμε ήδη πώς εντείνονται οι γεωπολιτικοί ανταγωνισμοί τους τελευταίους μήνες, που μοιραία συμπαρασύρουν τα πάντα στο διάβα τους, στην προσπάθεια απόκτησης ενός παραγωγικού ενεργειακού ή αμυντικού πλεονεκτήματος και παρακολουθούμε

στενά όλες αυτές τις παγκόσμιες εξελίξεις. Προχθές ήμουνα στη Βαρσοβία, στο Συμβούλιο Υπουργών Μεταφορών και Υποδομών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου συζητήσαμε όλα αυτά τα κρίσιμα, ειδικά για αυτή την περίοδο ζητήματα, της άμυνας, της στρατιωτικής κινητικότητας, της κυβερνοασφάλειας. Όμως, αυτό που θέλω να υπογραμμίσω και για το οποίο πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί είναι ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια τα ζητήματα ανθεκτικότητας να περάσουν σε δεύτερη μοίρα. Ναι, αποκτήσαμε περισσότερες προτεραιότητες, αυτό δεν σημαίνει όμως ότι αλλάζουμε προτεραιότητες. Και βέβαια, για εμάς στην Ευρώπη και στην Ελλάδα ασφαλώς, ήταν και παραμένει κρίσιμο να κάνουμε τις πόλεις μας πιο σύγχρονες, πιο βιώσιμες, πιο ανθρώπινες, γιατί οι πόλεις μας είναι τα σημεία όπου η πολιτική συναντά τους πολίτες.

Ήταν και παραμένει λοιπόν κρίσιμο να μειώσουμε τους ρύπους στις μετακινήσεις, στις μεταφορές, στην παραγωγή, στον τουρισμό, ειδικά για εμάς στη Μεσόγειο, φίλες και φίλοι. Είναι ύψιστη προτεραιότητα να μεταβούμε σε ένα πιο ανθεκτικό μοντέλο, γιατί είναι η Μεσόγειος αυτή και οι χώρες οι δικές μας που θα πληγούν περισσότερο από την κλιματική κρίση. Σύμφωνα με μελέτες, σκεφτείτε, το 2050 η μείωση του τουρισμού λόγω της κλιματικής κρίσης για τις χώρες της Νότιας Ευρώπης θα φτάσει το 10%. Σκεφτείτε τι θα σημάνει αυτό για το ΑΕΠ της χώρας μας και των άλλων νότιων ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και πώς τελικά αυτό θα επηρεάσει τις ζωές μας. Για μας, για την Ελλάδα, ως χώρα Μεσογειακή, είναι ακόμη κρισιμότερο γιατί βρισκόμαστε στην πρώτη ζώνη των χωρών που αν τα πράγματα δεν πάνε καλά θα υποστούν ανυπολόγιστες συνέπειες και όχι σε ένα μακρινό μέλλον. Γιατί βλέπετε ότι η κλιματική κρίση μας εκπλήσσει. Κάνει μεγάλα βήματα κάθε χρόνο. Άρα εμείς καλούμαστε να κάνουμε άλματα. Αν τα πράγματα δεν πάνε καλά θα υποστούμε ανυπολόγιστες συνέπειες. Κανείς σήμερα δεν μπορεί να διανοηθεί το κόστος που θα κληθούμε αναπόδραστα να πληρώσουμε αν αφήσουμε τα πράγματα να εξελιχθούν με βάση το χειρότερο σενάριο. Και αναφέρομαι μόνο σε μία διάσταση, αυτή του δημοσιονομικού κόστους. Δεν είναι όμως μόνο αυτή. Οι πόλεις μας λοιπόν, πρέπει και μπορούν να γίνουν πιο ανθεκτικές, πιο ανθρώπινες, πιο βιώσιμες περιβαλλοντικά και εσείς φίλες και φίλοι εδώ, στο δήμο Αργυρούπολης-Ελληνικού, αυτό το καταφέρνετε καθημερινά με τη σκληρή δουλειά

που κάνετε. Θα έλεγα ότι ο δήμος σας αποτελεί πρότυπο στη μεγάλη πανευρωπαϊκή προσπάθεια που κάνουμε να καταστήσουμε τις πόλεις μας πιο ανθεκτικές και θέλω δήμαρχε πραγματικά να σας συγχαρώ για αυτό, γιατί απαιτεί όραμα, δουλειά, ομάδα και επιμονή. Αλλά φίλες και φίλοι, αυτό είναι το μόνο εισιτήριο, αν θέλουμε οι πόλεις μας να συνεχίσουν να έχουν οικονομική άνθιση, να προσελκύουν επενδύσεις, να καταπολεμήσουν τις ανισότητες, να ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή.

Να ξέρετε ότι, ως Ευρωπαίος Επίτροπος βιώσιμων Μεταφορών και Τουρισμού, αλλά πριν και πάνω από όλα, ως ο Έλληνας Επίτροπος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είμαι και θα είμαι δίπλα σας σε κάθε βήμα και εδώ στο δήμο σας, αλλά και στο Δίκτυό σας δήμαρχε, προκειμένου να στηρίξω με όσες δυνάμεις έχω τη σημαντική αυτή προσπάθεια που κάνετε. Θέλω λοιπόν και πάλι, να σας ευχαριστήσω για την πρόσκλησή σας να είμαι σήμερα κοντά σας, να συγχαρώ και πάλι όλους σας, το δήμαρχο και Πρόεδρο, αλλά και όλους τους δημάρχους, αντιδημάρχους, δημοτικούς συμβούλους, για την πίστη στο στόχο αυτόν τον σημαντικό και βέβαια να ανανεώσουμε το ραντεβού μας, με μια συνάντηση στις Βρυξέλλες το επόμενο διάστημα για να δούμε από κοντά πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τους δήμους της Ελλάδας, αλλά και τους δήμους της Ευρώπης να αναπτυχθούν σε μια κατεύθυνση που θα κάνουν τις πόλεις μας ακόμη πιο βιώσιμες, ακόμη πιο ανθεκτικές. Σας ευχαριστώ πολύ.

Γιάννης Κωνσταντάτος: Νομίζω ότι μας υπερκάλυψε ο Έλληνας Ευρωπαίος Επίτροπος. Τίποτα λιγότερο και τίποτα περισσότερο από έναν άνθρωπο που πραγματικά ζει για αυτή τη χώρα και την υπηρέτησε. Σε ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Περιμένουμε την πρόσκληση. Θα αιφνιδιάσουμε τους Ευρωπαίους, γιατί δεν ξέρω τι γνώμη έχουν γενικά για τους Έλληνες – εσύ, όμως, γνωρίζεις καλύτερα τώρα που τους συναντάς. Ισίδωρε, θα πάμε παρέα με τη μελέτη μας, κοστολογημένη, μαζί με την Αναστασία και όλους τους ανθρώπους του Δικτύου, να την καταθέσουμε και να δείξουμε ότι είμαστε άνθρωποι που κοστολογούμε την κάθε λέξη.

Δεν ζητάμε τίποτα παραπάνω παρά την βοήθειά σας, προκειμένου αυτή η μελέτη να γίνει πράξη και να την εγκαινιάζουμε πραγματικά σε κάθε δήμο. Θα είναι το έργο ζωής: το δικό σας, το δικό μας, των ανθρώπων που είναι σήμερα εδώ.

Το σημαντικότερο, και δεν το ανέφερα προηγουμένως, είναι ότι το πρωί ήταν μαζί μας 200 μαθητές από σχολεία των περιοχών που έχουν πληγεί, τα οποία εκδίδουν εφημερίδες. Η παρουσία του Κωστή Χατζηδάκη και του Παπασταύρου χθες, όπως και των άλλων υπουργών, ήταν σημαντική, αλλά αυτά τα παιδιά – αν τα ακούγατε το πρωί – οι ερωτήσεις τους, η καθαρότητα τους και οι απαιτήσεις τους δείχνουν ότι έχουμε μια ιερή υποχρέωση.

Αυτό που κάνουμε δεν είναι κομματικό, πολιτικό ή ιδεολογικό. Είναι πατριωτικό. Είναι για αυτή τη χώρα, που πρέπει να την παραδώσουμε καλύτερη σε αυτά τα παιδιά. Και θέλω να πω ότι βρήκαμε τον δρόμο και νομίζω ότι τον υπηρετείτε απόλυτα. Είμαστε ευγνώμονες και είμαστε δίπλα σας.

panel 3: Νέα μέσα επιχορήγησης και χρηματοδότησης επενδύσεων ανθεκτικότητας και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Συντονίστρια: Αλεξία Σπυριδωνίδου, Ειδικός Κλιματικής Διακυβέρνησης EPLO, EU Climate Pact Ambassador

<https://youtu.be/laRqKPpy2Mg>

<https://youtu.be/OLOSsZAK1S8>

Ομιλητές/τριες:

Φοίβη Κουντούρη, Καθηγ. Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και Πολυτεχνείου της Δανίας, Πρόεδρος του Παγκόσμιου Συμβουλίου Ενώσεων Οικονομολόγων Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Πρόεδρος SDSN Global Climate Hub, Διευθύντρια Δικτύου AE4RIA, Διευθύντρια Μονάδας Αειφόρου Ανάπτυξης του Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά
SDSN Global Climate Hub και η διαφαινόμενη προοπτική μιας νέας Τράπεζας Ανθεκτικότητας (UN Resilient Bank)

<https://youtu.be/1NV7BHOSIRg>

Miljenko Sedlar, Head of Climate, REGEA

Climate City Capital Hub. Πρωτοβουλία για τη στήριξη της δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

<https://youtu.be/3NPIYAhPQC4>

Prof. Dr.-Ing. Σπύρος Αλεξόπουλος, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Επιστημών του Άαχεν, Μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου του Solar-Institut Jülich (Ινστιτούτο του Πανεπιστημίου Εφαρμοσμένων Επιστημών του Άαχεν)

Εμπειρικά δεδομένα για ευρωπαϊκές και διακρατικές δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας στον τομέα της αειφορίας.

Παρασκευή Τατούλη, Διευθύνουσα Σύμβουλος “Εύδημος Α.Ε.Ο.Τ.Α-Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης”

Η συμβολή των δικτύων και των αναπτυξιακών οργανισμών στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των δήμων.

<https://youtu.be/kHusyLMPcY>

Κωστής Τσελένης, Πρόεδρος Hellenic Impact Investing Network (TBC)

Επενδύσεις Περιβαλλοντικού και Κοινωνικού Αποτυπώματος.

<https://youtu.be/XTgYEFBAWYU>

Παράλληλη Δράση

Στο πλαίσιο του FORUM, σχεδιάστηκε μια παράλληλη θεματική δράση εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης κατά την οποία, μαθητές από σχολεία της Αττικής, αναλαμβάνοντας ρόλο δημοσιογράφου, είχαν την ευκαιρία να συναντήσουν τους προσκεκλημένους δημάρχους και να συνομιλήσουν μαζί τους για ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος και ανθεκτικότητας.

Συμμετείχαν:

2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ

3ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

1ο ΛΥΚΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ (σχολική δημοσιογραφική ομάδα)

1ο ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

2ο ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

3ο ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΩΗ (σχολική δημοσιογραφική ομάδα)

2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΟΣΧΑΤΟΥ ΙΛΙΣΣΙΑΔΕΙΟ - μαθητική εφημερίδα <<Μαθητικές ματιές>> (σχολική δημοσιογραφική ομάδα)